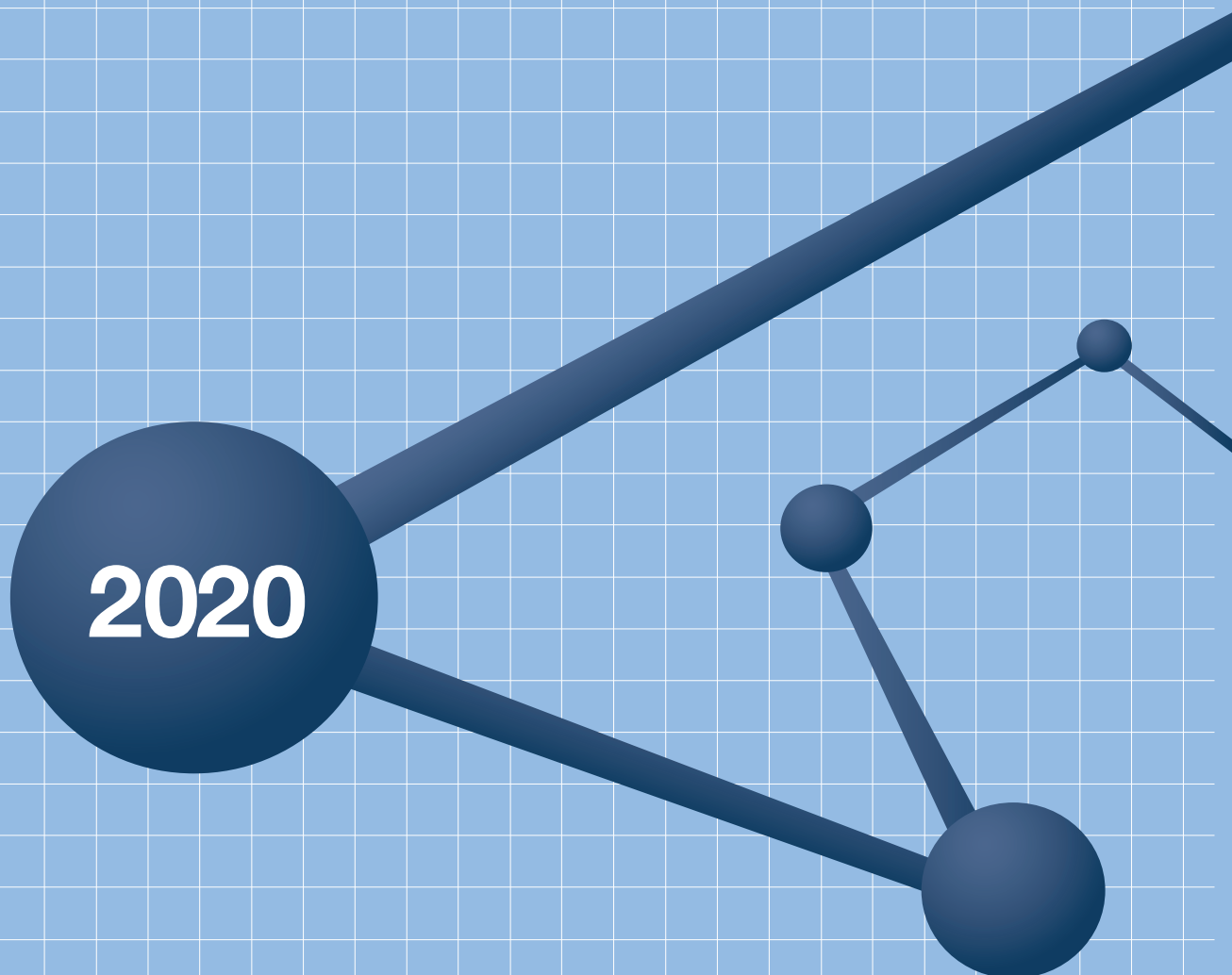

STATISTISK ÅRSRAPPORT

Myndigheten för yrkeshögskolan

Statistisk årsrapport 2020

Dnr: MYH 2020/1552

ISBN-nr: 978-91-89163-22-5

Tabeller och diagram är utarbetade av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Foton sidorna 4, 41 och 63: Simple Scandinav Bildbyrå.

Förord

Statistisk årsrapport är en rapport som genomförs årligen på uppdrag av regeringen enligt Förordning (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Rapporten innehåller en samlad redovisning med tidsserier av statistik för de utbildningsformer som myndigheten ansvarar för. Dessa är:

- yrkeshögskoleutbildningar (YH),
- konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn,
- tolkutbildningar inom folkbildningen.

Statistiken åskådliggörs huvudsakligen genom längre tidsserier som presenteras i diagramform tillsammans med analyser och kommentarer. För yrkeshögskoleutbildningar redovisas statistiken huvudsakligen från 2017. Statistiken för konst- och kulturutbildningar samt utbildningar med endast tillsyn redovisas från det att utbildningsformen startade enligt det nya regelverket hösten 2015. För tolkutbildningarna inom folkbildningen redovisas statistiken huvudsakligen från 2012 då myndigheten tog över ansvaret för utbildningarna.

Bedömning av utvecklingen inom respektive utbildningsform görs i myndighetens årsredovisning. Där finns också uppgifter om bland annat inkomna och beviljade ansökningar i de olika ansökningsomgångarna, utbetalda årsplatser samt utbetalt statsbidrag och särskilda medel.

Statistisk årsrapport kan läsas i sin helhet för att ta reda på statistik om samt få en bild av de olika utbildningsformerna. Den kan också läsas i tre separata delar där varje utbildningsform utgör en egen del.

Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan, konst- och kulturutbildningar samt utbildningar med endast tillsyn. Den individbaserade statistiken som redovisas om sökande, studerande och examinerade inom yrkeshögskolan samt om studerande och studerande som slutfört utbildning inom konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn kommer därför från SCB. Statistiken finns publicerad på SCB:s webbplats. Övrig statistik i rapporten finns som tabeller på Myndigheten för yrkeshögskolans statistiksida, myh.se/statistik.

De flesta uppgifter som ligger till grund för statistiken har rapporterats in av utbildningsanordnarna, antingen direkt till myndigheten eller till SCB. Uppgifter om examinerades sysselsättning året efter deras examen från en yrkeshögskoleutbildning kommer från de examinerade via en enkätundersökning.

Västerås i april 2020

Thomas Persson
Generaldirektör

Innehållsförteckning

1. Yrkeshögskolan.....	4
Sammanfattning.....	4
1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och platser.....	5
1.2 Utbildningsanordnare.....	9
1.3 Sökande och sökande per plats.....	10
1.4 Antagna som påbörjat studier.....	14
1.5 Studerande.....	19
1.6 Examinerade.....	21
1.7 Examensgrad.....	23
1.8 Sysselsättning året efter examen.....	28
1.9 Verkningsgrad.....	31
1.10 Utbildningar inom smala yrkesområden.....	32
1.11 Uppdragsutbildningar, behörighetsgivande förutbildningar, och kurs på tom plats.....	33
1.12 Definitioner och förklaringar.....	35
 2. Konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn	40
Sammanfattning	40
2.1 Konst- och kulturutbildningar.....	41
2.1.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare	42
2.1.2 Beslutade och nyttjade årsplatser.....	45
2.1.3 Antagna som påbörjat studier	46
2.1.4 Studerande	51
2.1.5 Studerande som slutfört utbildningen	51
2.1.6 Slutförandegrad	52
2.2 Utbildningar med endast tillsyn	55
2.2.1 Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare	55
2.2.2 Platser	56
2.2.3 Antagna som påbörjat studier	56
2.2.4 Studerande	56
2.2.5 Studerande som slutfört utbildningen	57
2.3 Definitioner och förklaringar	58
 3. Tolkutbildningar inom folkbildningen.....	61
Sammanfattning	61
3.1 Kontakttolkutbildning	62
3.1.1 Utbildningar och utbildningsanordnare	62
3.1.2 Platser och ansökningar från sökande	63
3.1.3 Deltagare	64
3.1.4 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	65
3.2 Skrivtolkutbildning	66
3.2.1 Utbildning och utbildningsanordnare	66
3.2.2 Platser och ansökningar	67
3.2.3 Deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	67
3.3 Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning	68
3.3.1 Utbildningar och utbildningsanordnare	68
3.3.2 Platser och ansökningar från sökande	68
3.3.3 Deltagare	69
3.3.4 Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat	70
3.4 Definitioner och förklaringar	71

Yrkeshögskolan

Sammanfattning

Yrkeshögskoleutbildning (YH) och dess föregångare kvalificerad yrkesutbildning (KY) är eftergymnasiala utbildningsformer som kombinerar teoretiska studier och en stark arbetslivsanknytning. Merparten av utbildningarna leder till specifika yrkesroller. Översiktlig information om yrkeshögskoleutbildningar finns i den färgade högerspalten på nästa sida.

De största förändringarna från det föregående året var att volymerna ökat kraftigt. Det påbörjades en expansion av antalet beslutade platser inom yrkeshögskolan 2018 som fick ännu större genomslag 2019. Andelen outnyttjade platser vid start minskade, främst inom Samhällsbyggnad och byggt teknik av de stora utbildningsområdena. Däremot ökade andelen outnyttjade platser vid start inom Data/IT. Examensgraden minskade något.

Några av de viktigaste resultaten:

- Volymerna gällande beslutade platser, startade och pågående utbildningsomgångar, antagna som påbörjat studier och aktiva studerande har ökat mycket över tid, framförallt de två senaste åren.
- De fem stora utbildningsområdena (Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning) stod under 2019 för merparten av volymerna ovan.
- Andelen outnyttjade platser vid start ökade mellan 2013 och 2016. Därefter har andelen minskat årligen 2017–2019 men den varierar mellan utbildningsområdena.
- Både antalet ansökningar och antalet sökande personer har ökat mellan 2018 och 2019.
- Antalet behöriga sökande har ökat mellan 2018 och 2019. Antalet behöriga sökande per plats var däremot på samma nivå som 2018. I genomsnitt var det 1,8 behöriga sökande per plats 2019.

- Antalet antagna som påbörjat studier har i stort sett ökat kontinuerligt 2007–2019, från 14 700 till 28 100. Ökningen har skett inom både utbildningar som bedrivs i bunden form och utbildningar på distans.
- Könsfördelningen bland antagna som påbörjat studier var jämn totalt sett 2019 men den var ojämn inom de fem stora utbildningsområdena.
- Andelen utrikes födda som påbörjat studier har ökat framförallt under de fem senaste åren men andelen varierar mellan utbildningsområdena.
- Utbildningsnivån bland antagna som påbörjat studier har ökat och nästan hela ökningen skedde under åren 2012–2016. Utbildningsnivån innan påbörjad yrkeshögskoleutbildning var högre för utrikes födda än för inrikes födda.
- Antalet examinerade har i stort sett ökat kontinuerligt 2007–2018, från 7 800 till 13 400. De fem stora utbildningsområdena stod tillsammans för nio tiondelar av ökningen.
- Examensgraden har ökat 2007–2018, från 63 procent till 72 procent. Trots ökningen över tid har examensgraden varit minskade efter 2016 då den var 74 procent. Det fanns stora skillnader i examensgrad mellan utbildningsområdena.
- Kvinnor hade högre examensgrad än män och inrikes födda hade högre examensgrad än utrikes födda.
- Av de 28 procent som inte tog examen 2018 var 10 procentenheter fullföljare och 18 procentenheter avhoppare.
- Andelen examinerade som hade ett arbete året efter examen (2019) var i nivå med de två föregående åren, vilken var den högsta nivån hittills, 93 procent.
- Andelen med ett arbete som överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen (2019) var i nivå med 2018, vilken var den högsta nivån hittills.
- Nio av tio examinerade var nöjda med utbildningen som helhet, vilket var i nivå med tidigare år.

1.1

UTBILDNINGAR, UTBILDNINGS- OMGÅNGAR OCH PLATSER

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) genomför årligen en ansökningsomgång där utbildningsanordnare kan ansöka om att deras utbildningar ska få ingå i yrkeshögskolan och beviljas statliga medel.¹ Det gäller både utbildningar som funnits förut och helt nya utbildningar. I början av året därpå fattar myndigheten beslut om vilka utbildningar som ska beviljas. Besluten gäller för start av mellan en och fem utbildningsomgångar. Därefter måste anordnaren ansöka på nytt om de vill fortsätta bedriva yrkeshögskoleutbildning (YH). Antalet utbildningsomgångar som startar under ett år styrs främst av hur mycket statliga medel myndigheten förfogar över. Det finns även en liten andel omgångar som bedrivs utan statliga medel från MYH.

Merparten av de studerande finns till arbetsmarknadens förfogande tidigast två år efter det att utbildningen beviljades och för ungefär hälften dröjer det tre år eller mer efter beslutet. På grund av det långa tidsspannet mellan beslut och examen samt att konjunkturprognoser är osäkra tar myndigheten endast begränsad hänsyn till konjunkturläget vid besluten. Myndigheten strävar istället efter att dimensionera utbildningsutbudet över en längre tid. Varje utbildningsområdes andel av utbudet förändras oftast ganska lite på ett år men över tid kan det ske större förändringar.

För att effektivisera ansöknings- och bedömningsprocessen och skapa förutsättningar för en ökad strategisk styrning av yrkeshögskolans utbildningsportfölj, arbetar myndigheten med prioriteringar baserat på arbetsmarknadens efterfrågan. Dessa prioriteringar fungerar som en riktning under bedömningsarbetet. Vilka utbildningar som slutligen blir beviljade styrs av en rad faktorer, där arbetsmarknadens efterfrågan är en av dem.

Expansion från och med 2018

Från och med 2018 har det skett en omfattande expansion av beslutade utbildningsomgångar och beslutade utbildningsplatser i de årliga ansökningsomgångarna om få att bedriva yrkeshögskoleutbildning med statliga

Yh Yrkeshögskolan

Yrkeshögskolans utbildningar svarar mot arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft och drivs i nära samverkan med företag och organisationer. Det innebär att utbildningarnas innehåll utvecklas i takt med att arbetslivets krav förändras.

Utbildningarna är eftergymnasiala och oftast mellan ett och tre år långa. Under utbildningen får de studerande kombinera teoretiska studier med arbetsplatsförlagda kurser som kallas Lärande i arbete, LIA.

Arbetslivet medverkar aktivt i utbildningarna på olika sätt. Representanter från arbetslivet deltar i utbildningens ledningsgrupp, bidrar med föreläsare, medverkar i projekt eller erbjuder LIA-platser.

Utbildningsanordnarna kan vara privata utbildningsföretag, kommuner, landsting eller högskolor. Från och med 2017 kan också statliga myndigheter driva utbildning inom yrkeshögskolan.

Utbildningar inom yrkeshögskolan ger rätt till studiemedel från CSN.

¹ Statliga medel avser statsbidrag eller särskilda medel från MYH.

medel från Myndigheten för yrkeshögskolan. Vid beslutsåret 2018 beviljades 36 100 platser och vid beslutsåret 2019 beviljades 35 300 platser. Detta kan jämföras med beslutsåren 2015, 2016 och 2017. Då beviljades 19 300, 25 700 respektive 22 000 platser. Besluten 2018 slog dock bara delvis igenom på startåret 2018 på grund av att de nya beslutade omgångarna och platserna är fördelade på flera startår framåt i tiden, oftast med en omgång per startår. Effekten blir därför större på volymerna av omgångar och platser med start 2019 eftersom då tillkommer även en fortsatt expansion i besluten från 2019.

Stor ökning av antalet utbildningsomgångar

Expansionen från och med 2018 har inneburit att antalet startade och pågående omgångar har ökat mellan 2017 och 2019. Antalet startade omgångar har ökat med 267 och antalet pågående omgångar har ökat med 476 mellan 2017 och 2019. Sett i procentuell ökning mellan enskilda år så var ökningen av antalet startade omgångar 11 procent mellan 2017 och 2018 samt 21 procent mellan 2018 och 2019. Ökningen av antalet pågående omgångar var 8 procent mellan 2017 och 2018 samt 15 procent mellan 2018 och 2019.

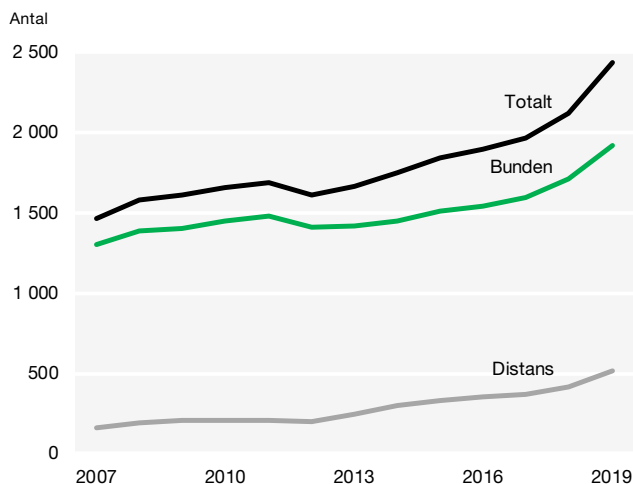
Antalet utbildningsomgångar har ökat mycket över tid, både vad gäller antalet omgångar som har startat och antalet omgångar som har pågått² under respektive år. Fördelningen över utbildningsområdena har förändrats efter myndighetens prioriteringar utifrån arbetsmarknadens efterfrågan.

Andelen distans har ökat

Under 2019 startade 1 035 utbildningsomgångar varav merparten under augusti och september. Totalt pågick 2 441 omgångar under hela eller delar av året. Av dessa var 79 procent inom bunden studieform och 21 procent inom distans.

Studieformen distans var en liten andel inom kvalificerad yrkesutbildning (KY) men har ökat i andel sedan YH gick om KY i volym under 2011. Sedan dess har andelen pågående omgångar som bedrivs på distans ökat från 12 procent till 21 procent. Av de fem stora utbildningsområdena³ hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete högst andel distans 2019. Av de pågående omgångarna inom området så bedrevs 52 procent på distans. Inom Data/IT var andelen distans 3 procent. Inom de övriga tre stora områdena var andelen distans mellan 17 och 19 procent.

Diagram: 1.1 Pågående utbildningsomgångar efter studieform, 2007–2019

Källa: MYH.

Två utbildningsområden har varit de största under en lång period

Teknik och tillverkning och Ekonomi, administration och försäljning har varit de största utbildningsområdena årligen 2007–2019, både vad gäller antalet startade och pågående omgångar. Tillsammans stod de för nästan två femtedelar av både startade och pågående omgångar 2019.

Under 2019 fanns det fem stora utbildningsområden inom YH som tillsammans hade nästan fyra femtedelar av både de startade omgångarna och de pågående omgångarna. Det var Ekonomi, administration och försäljning, Teknik och tillverkning, Samhällsbyggnad och byggteknik, Data/IT samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Dessa fem områden står för en stor del av ökningen sedan 2011, både vad gäller antalet startade och pågående omgångar. Det skedde en tillfällig nedgång i antalet pågående omgångar under 2012 vilket berodde på att anslagstilldelningen för utbildningarna inte fullt ut kompenserade för utfasningen av KY.⁴

² Avser omgångar som startats, avslutats eller pågått under hela året, det vill säga alla omgångar som har pågått minst en dag under året.

³ Se avsnitt 1.12 Definitioner och förklaringar.

⁴ Under 2011 gick YH om KY i volym eftersom det då fanns fler pågående omgångar inom YH än inom KY. Därför startar jämförelsen med år 2011.

Diagram 1.2: Pågående utbildningsomgångar efter utbildningsområde, 2019

Källa: MYH.

Flest utbildningsomgångar i storstadslänen

Antalet startade och pågående utbildningsomgångar har årligen varit betydligt fler i de tre storstadslänen än i övriga län. Under 2019 hade Stockholms län 628 pågående omgångar, Västra Götalands län 556 och Skåne län 320. Tillsammans svarade de tre storstadslänen för 62 procent av samtliga pågående omgångar. Det förklarar till stor del av att de har störst folkmängd och arbetsmarknad.⁵

Vad gäller antal pågående omgångar i relation till antal invånare är det däremot inte något av storstadslänen som ligger i topp, även om alla tre ligger bland de sju högsta.⁶ Högst värde under 2019 hade Västernorrlands län med 6,0 pågående omgångar per 10 000 invånare. Detta kan jämföras med riket totalt som hade 4,2 pågående omgångar per 10 000 invånare.

Beslutade platser per omgång varierar mellan utbildningsområdena

På varje utbildningsomgång finns ett antal beslutade utbildningsplatser. På de 2 441 omgångar som pågick under hela eller del av 2019 fanns det 69 600 platser.⁷ Av dessa omgångar startade 1 035 med 29 500 platser under 2019.

På de omgångar som startade under 2019 var det i genomsnitt 29 beslutade platser per omgång. Det fanns dock stora variationer mellan utbildningsområdena. Inom det största området Ekonomi, administration och försäljning var genomsnittet 33 platser, vilket kan jämföras med i genomsnitt 23 platser inom det näst största området Teknik och tillverkning. Därför har Ekonomi, administration och försäljning en större andel av platserna än av omgångarna. För Teknik och tillverkning gäller det motsatta. Ekonomi, administration och försäljning hade 19 procent av de startade omgångarna och 22 procent av platserna på alla startade omgångar 2019. Teknik och tillverkning hade 18 procent av de startade omgångarna och 15 procent av platserna.

Andelen outnyttjade platser har minskat

Nästan alla utbildningsomgångar bedrivs med statliga medel från MYH, en marginell andel bedrivs utan detta stöd.⁸ På omgångar som bedrivs med statliga medel från MYH får utbildningsanordnarna göra överintag, vilket innebär att fler får påbörja studier än vad det finns beslutade utbildningsplatser. Anordnarna får däremot inga statliga medel för överintagen. På omgångar som bedrivs utan statliga medel från MYH får anordnarna inte göra överintag.

Totalt fanns det 30 700 beslutade platser avsedda att nyttjas vid start under 2019. Av dessa var det 1 200 platser som inte nyttjades på grund av att omgångarna blev inställda, vilket innebär att det fanns 29 500 platser kvar på de omgångar som startade 2019. Av dessa 29 500 platser var det 3 100 platser som inte nyttjades vid start. Antalet nyttjade platser vid start blev därmed 26 400. Antalet antagna som påbörjade studier var 28 100⁹, vilket var 1 700 fler än de nyttjade platserna. Skillnaden beror på att det gjordes överintag av antagna som påbörjade studier på 45 procent av de startade omgångarna. Överintaget var i genomsnitt 3,6 på de omgångar som hade överintag. Det var endast 20 omgångar som hade överintag på minst 10 antagna som påbörjade studier.

⁵ År 2018 hade dessa tre län tillsammans 55 procent av alla förvärvsarbetande i riket (dagbefolkning). Källa: SCB.

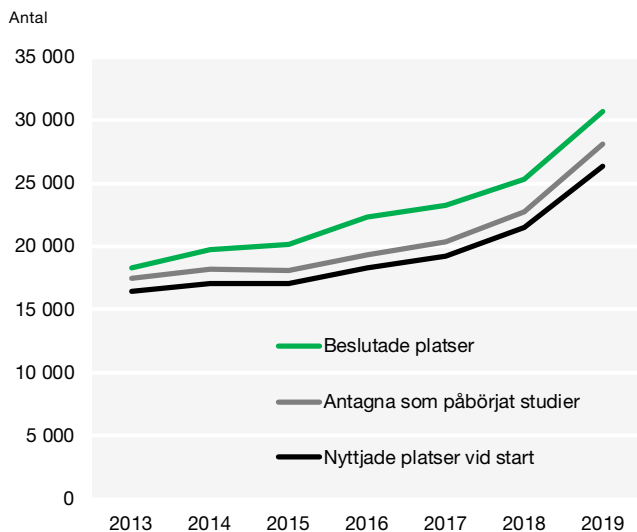
⁶ Avser folkmängd 20–64 år den 31 december 2019. Källa: SCB.

⁷ Omfattar även beslutade utbildningsplatser som bedrivs utan statliga medel från MYH.

⁸ Statliga medel avser statsbidrag eller särskilda medel från MYH.

⁹ Antagna som påbörjat studier avser här vid första studerandelistan, exklusive senare inhoppare.

Diagram 1.3: Beslutade platser och nyttjade platser vid start, 2013–2019

Notera: Antagna som påbörjat studier avser här vid första studerande-listan, exklusive senare inhoppare. Källa: MYH.

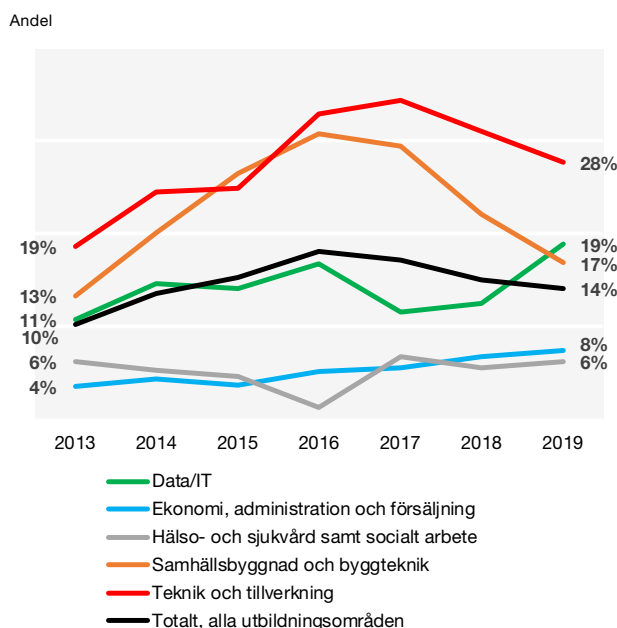
Andelen outnyttjade platser vid start ökade mycket mellan 2013 och 2016, från 10 procent till 18 procent. Därefter har andelen minskat till 14 procent 2019 men den varierar mellan utbildningsområdena.

Högst andel outnyttjade platser vid start 2019 hade Teknik och tillverkning med 28 procent följt av Data/IT med 19 procent.¹⁰ Både Teknik och tillverkning och Data/IT hade en betydligt lägre andel outnyttjade platser vid start 2013, då andelen för Teknik och tillverkning var 19 procent och för Data/IT 11 procent. För Teknik och tillverkning skedde det en stor ökning 2014 då andelen outnyttjade platser vid start ökade till 25 procent. Därefter har andelen varit minst 25 procent varje år för Teknik och tillverkning.

Samhällsbyggnad och byggt teknik hade en stor ökning av andelen outnyttjade platser vid start mellan 2013 och 2016, från 13 procent till 31 procent. Därefter har andelen minskat till 17 procent.¹¹

För Ekonomi, administration och försäljning och Hälso- och sjukvård samt socialt arbete har andelen outnyttjade platser vid start inte varit mer än 8 procent något år under perioden 2013–2019.

Diagram 1.4: Outnyttjade platser vid start inom de fem stora utbildningsområdena, 2013–2019

Notera: Platser avser beslutade utbildningsplatser. Källa: MYH.

För utbildningsområden finns det över tid inget statistiskt samband mellan antalet beslutade platser och andelen outnyttjade platser vid start. Alla de fem stora utbildningsområdena hade fler beslutade platser med avsedd start 2019 än de hade 2018. Andelen outnyttjade platser vid start ökade med 6 procentenheter för Data/IT men minskade med 5 procentenheter för Samhällsbyggnad och byggt teknik. Värt att notera är att Data/IT hade en mycket stor ökning av antal beslutade platser (65 procent), vilket är en ökning som är betydligt större än det varit för något av dessa fem områden mellan två enskilda år 2013–2019.

Vad gäller andelen outnyttjade platser vid start sammanlagt under de sju åren 2013–2019 så kan de fem stora områdena delas in i tre grupper, stor andel – Teknik och tillverkning (28 procent) och Samhällsbyggnad och byggt teknik (23 procent), mellan – Data/IT (15 procent) samt liten andel – Ekonomi, administration och försäljning (6 procent) och Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (5 procent).

Data/IT hade en något större andel outnyttjade platser vid start 2019 än Samhällsbyggnad och byggt teknik men sammanlagt under perioden 2013–2019 så har Data/IT haft en mindre andel.

¹⁰ Exklusive utbildningsområden med färre än 100 beslutade platser avsedda att nyttjas vid start 2019.

¹¹ Beslutade platser och nyttjade platser vid start visas från och med 2013. Från och med detta år startas det endast omgångar inom YH. De sista starterna inom KY var 2012.

1.2

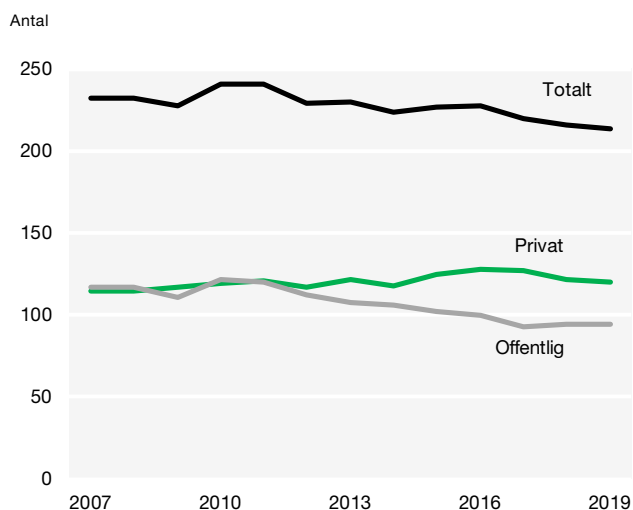
UTBILDNINGSANORDNARE

Under 2019 hade 214 utbildningsanordnare minst en pågående utbildningsomgång varav 120 var privata organisationer och 94 offentliga. Av de offentliga anordnarna var det 87 kommuner eller kommunförbund, 5 regioner (landsting) samt 2 statliga anordnare.¹²

Antalet offentliga anordnare har minskat mycket

Antalet privata anordnare har ökat mellan 2007 och 2019, från 115 till 120. Antalet var som störst 2016 då det fanns 128 privata anordnare. Antalet offentliga anordnare har däremot minskat under samma period, från 117 till 94. Flest fanns 2010, då det var 122 offentliga anordnare. Andelen privata anordnare har ökat från 50 procent till 56 procent mellan 2007 och 2019.

Diagram 1.5: Anordnare efter huvudman, 2007–2019

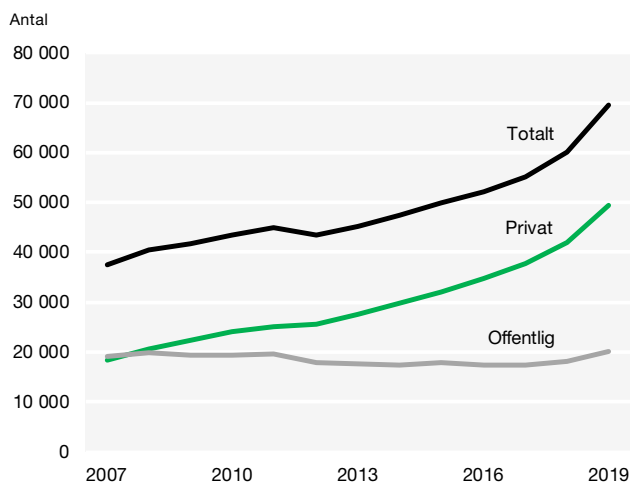
Källa: MYH.

Antalet beslutade platser har ökat mycket för privata anordnare

Vad gäller andel av beslutade platser så har det skett en kraftig förskjutning till privata anordnare under perioden 2007–2019. Andelen privata anordnare har ökat men andelen platser som finns hos privata anordnare har ökat mycket mer.

År 2007 hade privata anordnare 18 300 av 37 500 beslutade platser på omgångar som pågick under året, vilket motsvarar 49 procent av platserna. År 2019 hade privata anordnare 49 400 av 69 600 platser på omgångar som pågick under året, vilket motsvarar 71 procent av platserna. Antalet platser hos privata anordnare ökade med 31 100 mellan 2007 och 2019. Antalet platser hos offentliga anordnare ökade med 1 000 under samma period, från 19 200 till 20 200. Av platserna hos offentliga anordnare fanns 94 procent hos kommuner eller kommunförbund.

Diagram 1.6: Beslutade platser efter anordnare huvudman, 2007–2019

Källa: MYH.

Under 2019 fanns det 69 600 beslutade platser hos 214 anordnare på omgångar som pågick under året. I genomsnitt motsvarade det 325 platser per anordnare 2019. Motsvarande genomsnitt var nästan dubbelt så högt för privata anordnare jämfört med offentliga anordnare, 412 jämfört med 215 platser per anordnare.

12 Avser juridiskt ansvariga utbildningsanordnare. För definition av utbildningsanordnare och pågående utbildningsomgångar, se avsnitt 1.12 Definitioner och förklaringar.

1.3

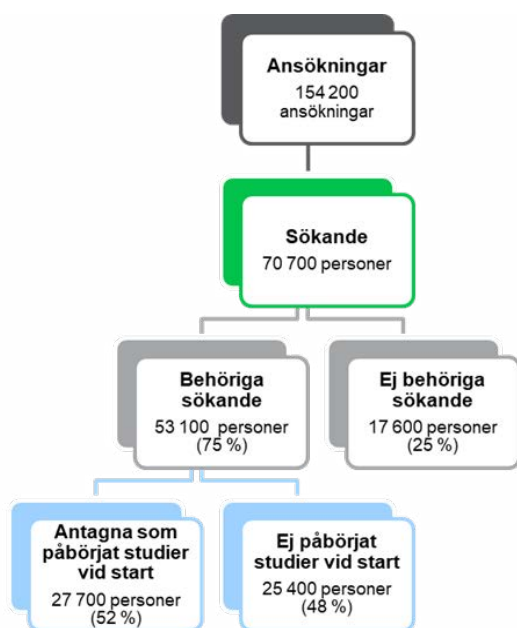
SÖKANDE OCH SÖKANDE PER PLATS

Sedan 2014 samlas personuppgifter in om de sökande, vilket gör det möjligt att redovisa hur många unika personer som söker till en yrkeshögskoleutbildning.

Inför 2015 gjordes en del förändringar i insamlingen, vilket medförde att endast uppgifter om behöriga sökande är jämförbara från och med 2014 och framåt. Uppgifter om unika sökande personer (oavsett behöriga eller obehöriga sökande) är jämförbara från 2015 och framåt. I sökandeundersökningen 2018 var det ett bortfall på 11 utbildningsomgångar, vilket motsvarar cirka 1 procent av samtliga startade omgångar 2018. Detta har en viss påverkan på all statistik avseende sökande för 2018.

I bilden nedan ges en sammanfattande bild av volymerna i tillträdet till yrkeshögskolan, från ansökan om att gå en utbildning fram till att studerande antas och påbörjar utbildningen.

Figur 1: Sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start, 2019

Notera: Alla uppgifter avser unika individer förutom ansökningar. Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

Antalet ansökningar har ökat

Antalet ansökningar till utbildningsomgångar som startade under året ökade från 112 700 till 154 200 mellan 2018 och 2019, vilket innebar en ökning med 37 procent. Motsvarande ökning mellan 2016 och 2017 samt mellan 2017 och 2018 var 3 procent respektive 18 procent. Att antalet ansökningar har ökat kan bero på att antalet utbildningar att söka till har ökat, vilket i sig kan vara ett resultat av att myndigheten påbörjade en expansion av antalet platser under 2018.

Fler personer än under tidigare år har sökt till mer än en utbildning med start under 2019 men det är fortfarande vanligast att man söker en utbildning. Totalt sökte 59 procent till en utbildning medan 41 procent sökte till flera utbildningar. Det är något högre än tidigare år då andelen som sökte fler utbildningar varit mellan 34–38 procent. I likhet med tidigare år var det endast små skillnader mellan könen när det gäller huruvida man sökte en eller flera utbildningar 2019.

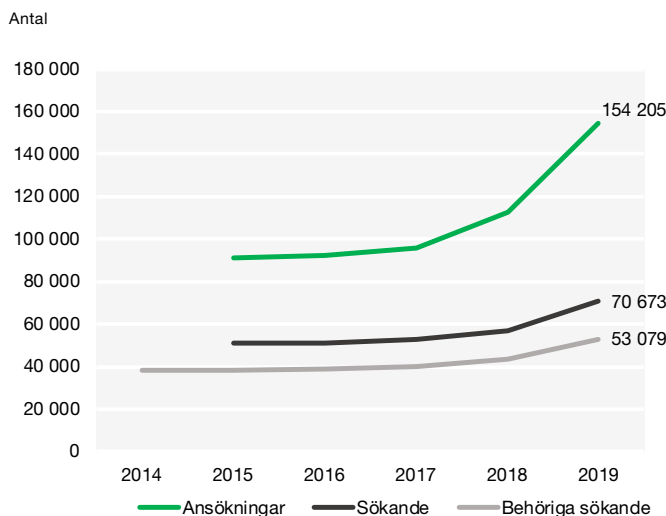
Tre av fyra sökande var behöriga till minst en utbildning

Precis som för ansökningar ökade antalet sökande till utbildningsomgångarna som startade under 2019 jämfört med 2018. Totalt sökte 70 700 personer till omgångarna som startade 2019 jämfört med 56 700 personer 2018, vilket innebar en ökning med 25 procent.

Antalet behöriga sökande ökade också mellan 2018 till 2019, från 43 600 till 53 100, vilket innebar en ökning med 22 procent. Av de sökande var 75 procent behöriga till minst en utbildning 2019, vilket var något lägre än 2016–2018 då motsvarande andelar var 77 procent.

Av behöriga sökande var det 52 procent som antogs och påbörjade studier vid utbildningens start 2019. Detta var något högre än 2016–2018 då motsvarande andelar var mellan 49 och 51 procent.

Diagram 1.7: Ansökningar, sökande och behöriga sökande, 2014–2019

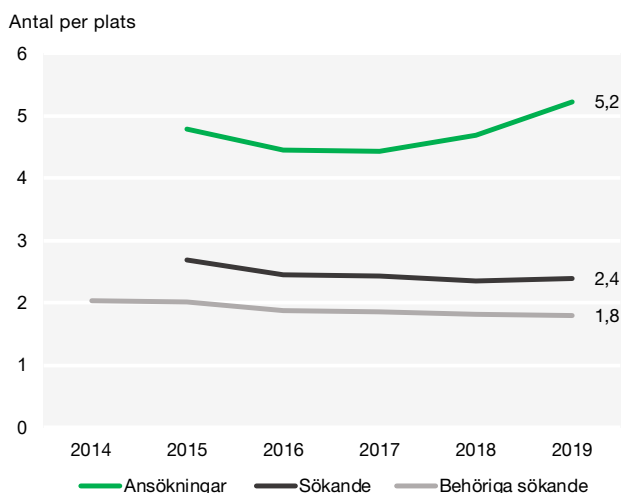

Källa: SCB.

Oförändrat antal behöriga sökande per plats

Totalt fanns det 29 500 platser att söka till på de utbildningsomgångar som startade 2019. Antalet sökande var 70 700 och av dessa var 53 100 behöriga sökande. Det innebär i genomsnitt 2,4 sökande per plats och 1,8 behöriga sökande per plats. Både antalet sökande per plats och antalet behöriga sökande per plats 2019 var detsamma som 2018.

Diagram 1.8: Ansökningar, sökande och behöriga sökande per plats, 2014–2019

Källa: SCB.

Flest behöriga sökande per plats hade utbildningsområdet Juridik följt av Journalistik och information med 4,7 respektive 3,7 behöriga sökande per plats 2019. Juridik hade även flest behöriga sökande per plats 2018.

Notera att båda områdena Juridik samt Journalistik och information var små områden där antalet behöriga sökande per plats tenderar att variera mer än bland de stora- eller medelstora områdena.

Tidigare år (2015–2018) har Transporttjänster haft flest, eller näst flest, behöriga sökande per plats. Inom detta område var det 2,4 behöriga sökande per plats 2019, vilket var lägre än tidigare år.

Inom de fem stora utbildningsområdena varierade antalet behöriga sökande per plats 2019 mellan 1,5 och 2,7. Inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var det 2,7 behöriga sökande per plats. Inom Data/IT, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning varierade antalet behöriga sökande per plats mellan 1,5 och 1,7. Jämfört med 2018 var den största förändringen bland de fem stora utbildningsområdena inom Samhällsbyggnad och byggt teknik där antalet behöriga sökande per plats ökade från 1,5 2018 till 1,7 2019.

Lägst antal behöriga sökande per plats hade Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske med 1,4 behöriga sökande per plats 2019. Området hade även 1,4 behöriga sökande per plats 2018. Under 2018 hade Säkerhetstjänster lägst antal behöriga sökande per plats (1,3).

Diagram 1.9: Behöriga sökande per plats efter utbildningsområde, 2019

Notera: Statistiken över antal behöriga sökande är nettoräknad vilket innebär att om en sökande är behörig till flera utbildningsomgångar i samma utbildningsområde så räknas personen en gång i detta utbildningsområde. Källa: SCB.

Kvinnor och män söker till olika utbildningsområden

Kvinnor utgjorde en högre andel av de sökande 2019. Könsfördelningen var i stort sett densamma bland sökande och behöriga sökande, cirka 60 procent kvinnor och 40 procent män, vilket är i likhet med de tre tidigare åren.

Kvinnor sökte i större utsträckning utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete medan männen i större utsträckning sökte utbildningar inom Data/IT, Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggt teknik.

Medianåldern bland de behöriga sökande 2019 var 29 år och precis som tidigare år hade kvinnor en något högre medianålder än män.

Merparten av behöriga sökande och antagna som påbörjat studier var inrikes födda

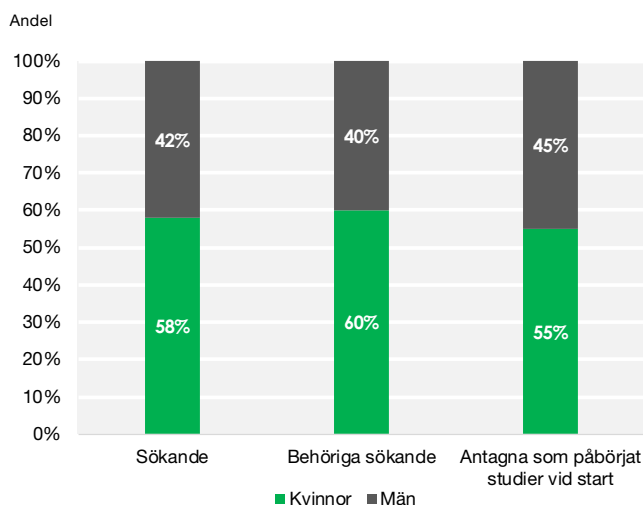
Av behöriga sökande 2019 var 77 procent födda i Sverige och 23 procent var födda utomlands. Även bland antagna som påbörjat studier vid start¹³ var andelen födda i Sverige och födda utomlands 77 respektive 23 procent. För både behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid start ökade andelen utrikes födda med 2 procentenheter mellan 2018 och 2019.

Mindre skillnad i könsfördelningen vid utbildningens start

Det var större skillnader mellan andelen kvinnor och andelen män bland behöriga sökande än bland de som påbörjade studier 2019. Av behöriga sökande var 60 procent kvinnor och 40 procent män. Motsvarande andelar för antagna som påbörjade studier vid start¹⁴ var 55 respektive 45 procent.

En högre andel av männen som sökt minst en utbildning och var behöriga antogs och påbörjade studier jämfört med kvinnorna. Detta kan bero på en större konkurrens om platserna inom de områden som kvinnor främst sökte sig till. Utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning och inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete hade fler behöriga sökande per plats än utbildningar inom Data/IT, Teknik och tillverkning samt Samhällsbyggnad och byggt teknik.

Diagram 1.10: Sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid utbildningens start efter kön, 2019

Notera: Alla uppgifter avser unika individer. Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

Tre av tio hade en eftergymnasial utbildning redan innan sin yrkeshögskoleutbildning

Detta avsnitt visar vilken högsta utbildningsnivå de sökande hade innan de sökte till en yrkeshögskoleutbildning. De senaste tillgängliga uppgifterna avser sökande till utbildningar som startade 2018.

Drygt 30 procent av både behöriga sökande och antagna som påbörjade studier vid start¹⁵ 2018 hade en eftergymnasial utbildning sedan tidigare.¹⁶ Av dessa hade 12 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år som högsta utbildning. Detta var i likhet med motsvarande andelar under perioden 2015-2017.

En något högre andel av de kvinnor som var behöriga hade en eftergymnasial utbildning innan sin yrkeshögskoleutbildning jämfört med de män som var behöriga, 34 procent jämfört med 30 procent. Även det var i nivå med 2015-2017.

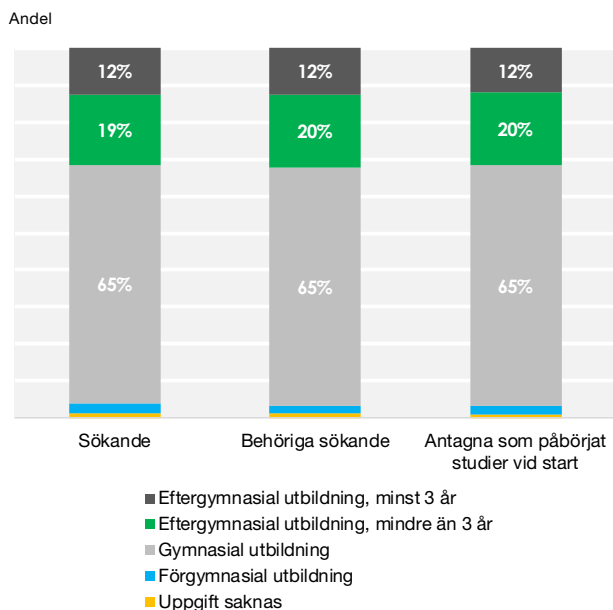
13 Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start.

14 Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start.

15 Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start.

16 Eftergymnasial utbildning, minst 3 år plus eftergymnasial utbildning, mindre än 3 år. Omfattar utbildningar som kodas till dessa nivåer enligt SUN, svensk utbildningsnomenklatur. Se även avsnitt 1.12 Definitioner och förklaringar.

Diagram 1.11: Sökande, behöriga sökande och antagna som påbörjat studier vid utbildningens start efter utbildningsnivå 2018

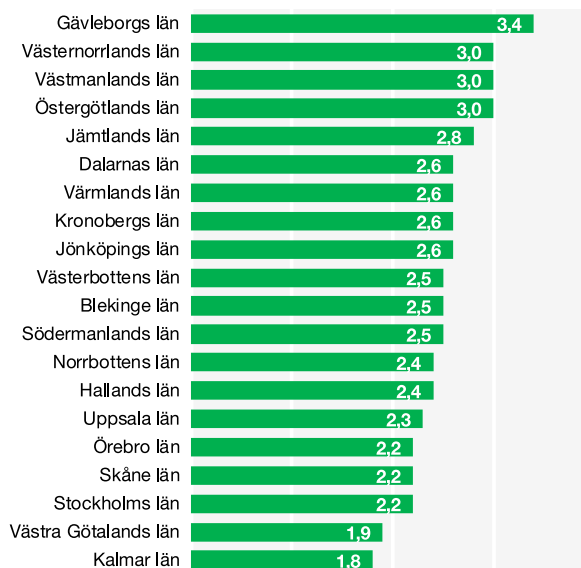
Notera: Alla uppgifter avser unika individer. Inhoppare som tillkommit under utbildningens gång ingår inte i antagna som påbörjat studier vid start. Källa: SCB.

Antalet behöriga sökande per plats skiljer mellan länen

Utbildningsutbudet varierar mellan länen¹⁷, vilket kan påverka antalet behöriga sökande per plats i respektive län.

Flest behöriga sökande per plats 2019 hade Gävleborgs län med 3,4 behöriga sökande per plats. Lägst antal hade Kalmar län (1,8 behöriga sökande per plats). I de tre storstadslänen (Skåne, Västra Götaland och Stockholm) varierade antalet mellan 1,9–2,2 behöriga sökande per plats, vilket i stort sett var samma nivåer som under perioden 2016–2018. De tre storstadslänen stod för 64 procent av de 29 500 platserna med start 2019.

Diagram 1.12: Behöriga sökande per plats efter län 2019

Notera: Gotlands län visas inte i diagrammet då antalet platser är färre än 100. Statistiken över antal behöriga sökande är nettoräknad vilket innebär att om en sökande är behörig till flera utbildningsomgångar i samma län så räknas personen en gång i detta län. Källa: SCB.

Reell kompetens

Det finns flera sätt att bli behörig till en yrkeshögskoleutbildning. En sökande som saknar de formella meriterna för att vara behörig till utbildningen kan bedömas behörig utifrån reell kompetens. I sökandeundersökningen samlas det in uppgifter om den sökande behörighetsförklarats utifrån reell kompetens med stöd av 3 kap. 1 § punkt 4 eller 4 § YHF.¹⁸

Av behöriga sökande 2019 var 15 procent behöriga på minst en behörighetsgrund ovan, vilket var något högre än 2016–2018 då motsvarande andel var 13 procent.¹⁹ Andelen som bedömts behörig på minst en behörighetsgrund ovan var något högre för män än för kvinnor, 16 procent jämfört med 14 procent. Även under perioden 2016–2018 har andelen varit högre för män.

Högst andel som bedömts behöriga enligt någon av dessa behörighetsgrunder fanns inom Data/IT och Pedagogik och undervisning, 24 respektive 21 procent. Lägst andel fanns inom Friskvård och kroppsvård (3 procent).

¹⁷ Län avser det län där studierna bedrevs.

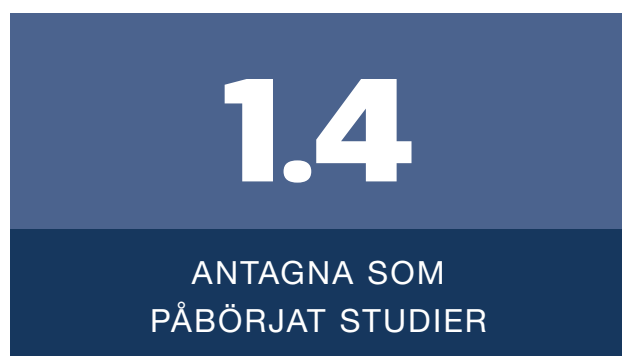
¹⁸ Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan.

¹⁹ Observera att man kan vara behörig på båda grunderna men under förutsättning att det avser olika utbildningar.

Andelen som bedömts behöriga med stöd av 1 § punkt 4 var 11 procent 2019. Andelen var högst inom Pedagogik och undervisning (20 procent) och lägst inom Friskvård och kroppsvård (1 procent).

Andelen som bedömts behöriga med stöd av 4 § var 4 procent 2019. Andelen var högst inom Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske (10 procent), och lägst inom Pedagogik och undervisning (1 procent).

Av behöriga sökande, som bedömts behöriga utifrån reell kompetens med stöd av behörighetsgrunderna ovan, var det 48 procent som antogs till och påbörjade en utbildning 2019. Denna andel har varit ungefär lika stor 2016–2018 då den varierade mellan 48 och 52 procent. Andelen som antogs och påbörjade studier var nästan lika stor bland denna grupp som bland behöriga sökande som helhet där 52 procent antogs och påbörjade en utbildning 2019.

Hittills²⁰ är det 28 100 antagna som påbörjat studier på de utbildningsomgångar som startade under 2019 men det förväntas tillkomma ungefär 400 inhoppare under utbildningarnas gång varav merparten under 2020.

Antalet som påbörjat studier har nästan fördubblats

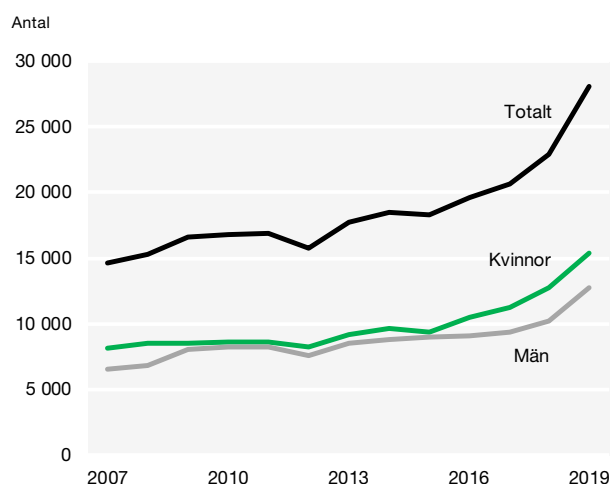
Antalet antagna som påbörjat studier har i stort sett ökat kontinuerligt under perioden 2007–2019 från 14 700 till 28 100. Det motsvarar en ökning med 92 procent. Undantaget var 2012 då det var en tillfällig nedgång vilket berodde på att anslagstilldelningen för utbildningarna inte fullt ut kompenserade för utfasningen av kvalificerad yrkesutbildning.

Under 2018 påbörjades en expansion av antalet beslutade platser inom yrkeshögskoleutbildning som slog

igenom i ännu större utsträckning 2019. Mellan 2018 och 2019 ökade antalet antagna som påbörjat studier med 5 100, vilket motsvarade en ökning med 22 procent.²¹ Detta är den största ökningen som varit mellan två intilliggande år 2007–2019. Mellan 2017 och 2018 ökade antalet antagna som påbörjat studier med 2 300, vilket motsvarade en ökning med 11 procent.

Under 2019 var det 15 300 kvinnor och 12 700 män som påbörjade studier. Antalet kvinnor har ökat mer än antalet män under perioden 2007–2019. Trots det var andelen kvinnor 55 procent både 2007 och 2019, vilket beror på att det var fler kvinnor än män redan från början av perioden. Könsfördelningen har totalt sett varierat ganska lite under perioden med drygt hälften kvinnor och nästan hälften män.

Diagram 1.13: Antagna som påbörjat studier, 2007–2019

Källa: SCB.

Tre av fem påbörjade studier på utbildningar som var två år eller längre

Andelen som påbörjade studier på utbildningar som var två år eller längre (deltid omräknat till heltid) minskade mellan 2007 och 2014, från 63 procent till 55 procent. Därefter har andelen ökat och 2019 var den 59 procent.

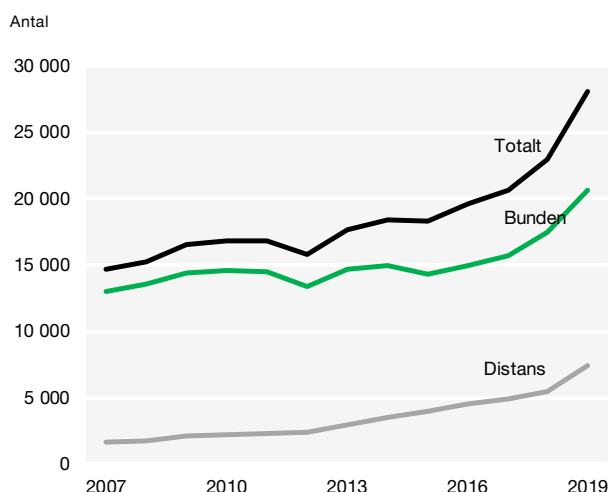
Fler som påbörjat studier både i bunden studieform och på distans

Antalet antagna som påbörjat studier har ökat för både bunden studieform och utbildningar på distans mellan 2007 och 2019. För bundna utbildningar har antalet ökat från 13 000 till 20 600. För distansutbildningar har antalet ökat från 1 600 till 7 500.

²¹ Exklusive senare inhoppare på omgångar 2019 som förväntas öka skillnaden mot 2018 med ytterligare 2 procentenheter.

I procent har antagna som påbörjat studier på distansutbildningar ökat mycket mer än antagna som påbörjat studier på bundna utbildningar 2007–2019. Det har medfört att andelen som påbörjat studier på distans har ökat från 11 procent till 27 procent. Hälften av ökningen har skett under de fem senaste åren.

Diagram 1.14: Antagna som påbörjat studier efter studieform, 2007–2019

Källa: SCB.

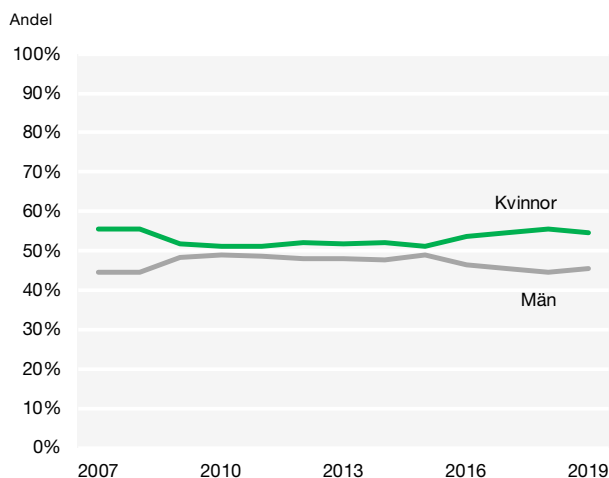
Av de stora och medelstora utbildningsområdena²² så hade Kultur, media och design högst andel bunden form 2019 med 97 procent av de antagna som påbörjat studier, följt av Data/IT med 96 procent och Transporttjänster med 88 procent. Inom Kultur, media och design har minst 95 procent av de antagna som påbörjat studier gjort det i bunden form årligen sedan 2010.

Högst andel som påbörjat studier på distans 2019 hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete med 56 procent av de antagna som påbörjat studier, följt av Hotell, restaurang och turism med 33 procent och Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske med 32 procent. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete har ungefär hälften av de antagna som påbörjat studier funnits inom distansutbildningar årligen sedan 2010.

Könsfördelningen har totalt sett varit jämn

Totalt sett har könsfördelningen för antagna som påbörjat studier varit jämn²³ under hela perioden 2007–2019. Andelen kvinnor har varit något större än andelen män och har årligen varierat mellan 51 och 56 procent medan andelen män har varierat mellan 44 och 49 procent. År 2019 var andelen kvinnor 55 procent och andelen män 45 procent.

Diagram 1.15: Antagna som påbörjat studier efter kön, 2007–2019

Källa: SCB.

Ojämn könsfördelning inom de fem stora utbildningsområdena

Totalt sett var könsfördelningen jämn 2019 men inom de fem stora utbildningsområdena var det en ojämn könsfördelning. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Ekonomi, administration och försäljning var andelen kvinnor högre än andelen män med 91 procent respektive 74 procent kvinnor. Inom Teknik och tillverkning, Data/IT samt Samhällsbyggnad och byggt teknik var det tvärtom med en högre andel män än kvinnor. Andelen män varierade mellan 69 procent och 79 procent.

Av de fyra medelstora områdena hade tre områden en ojämn könsfördelning 2019. Hotell, restaurang och turism hade 77 procent kvinnor och 23 procent män, Transporttjänster 64 procent män och 36 procent kvinnor, Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske 67 procent kvinnor och 33 procent män. Kultur, media och design hade däremot en jämn könsfördelning.

Bland de små områdena så hade Säkerhetstjänster och Övrigt en jämn könsfördelning 2019. Resterande små områden hade en ojämn könsfördelning med en högre andel kvinnor än män.²⁴

Inom de fem stora områdena har könsfördelningen varit ojämn under hela perioden 2007–2019. Data/IT och Samhällsbyggnad och byggt teknik har gått mot en mindre skev könsfördelning. Inom Data/IT har andelen kvinnor stegvis ökat från 17 till 28 procent, varav en tredjedel av ökningen har skett det senaste året. Inom Samhällsbyggnad och byggt teknik har andelen kvinnor ökat

²² Se avsnitt 1.12 Definitioner och förklaringar.

²³ En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu

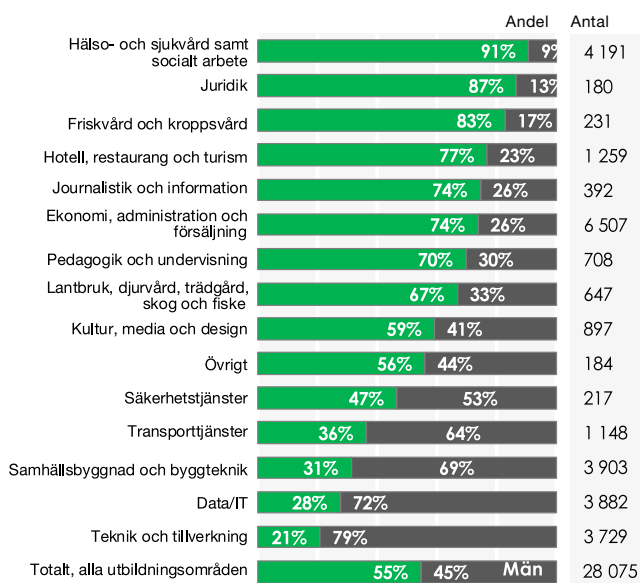
²⁴ Miljövärd och miljöskydd hade inga antagna som påbörjat studier 2019.

från 23 till 31 procent, varav mer än halva ökningen har skett de senaste två åren.

Inom de tre resterande stora områdena har utvecklingen varit den motsatta 2007–2019 och gått mot en mer skev könsfördelning men förändringen i procentenheter har varit mindre än för Data/IT och Samhällsbyggnad och byggt teknik. Andelen män har minskat från 13 till 9 procent inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och från 29 till 26 procent inom Ekonomi, administration och försäljning. Andelen kvinnor har minskat från 25 till 21 procent inom Teknik och tillverkning.

Inom de flesta utbildningsområden har könsfördelningen varit ojämn under hela eller merparten av perioden 2007–2019. Kultur, media och design är det enda området som haft en jämn könsfördelning varje år under perioden.

Diagram 1.16: Antagna som påbörjat studier efter utbildningsområde och kön, 2019

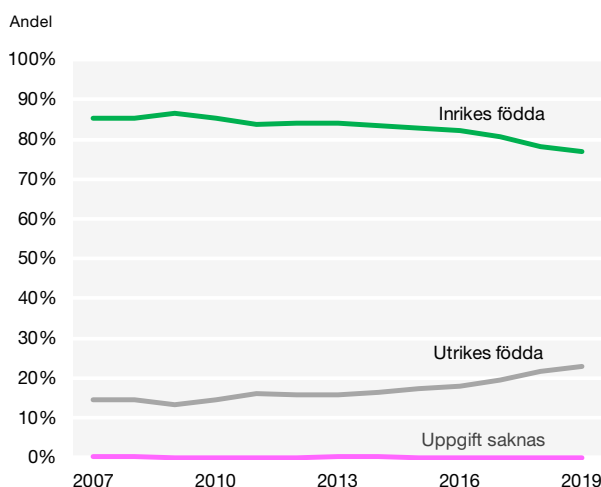

Källa: SCB.

Andelen utrikes födda har ökat

Andelen utrikes födda bland antagna som påbörjat studier har ökat från 15 procent till 23 procent mellan 2007 och 2019. Nästan hela ökningen har skett under de fem senaste åren. Andelen utrikes födda 2019 var högre bland män än bland kvinnor, 25 procent jämfört med 21 procent.

Diagram 1.17: Antagna som påbörjat studier efter inrikes/utrikes födda, 2007–2019

Källa: SCB.

Andelen utrikes födda varierar mellan utbildningsområdena

Andelen utrikes födda bland de som påbörjat studier varierar mellan utbildningsområdena. Pedagogik och undervisning var det område som hade högst andel utrikes födda 2019 med 55 procent. Data/IT hade näst högst andel utrikes födda med 28 procent. Lägst andel hade Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske med 8 procent. Området har över tid haft en låg andel utrikes födda.

Totalt sett har nästan hela ökningen av andelen utrikes födda skett under de fem senaste åren. Inom alla fem stora utbildningsområden har andelen utrikes födda ökat mellan 2014 och 2019. Inom Samhällsbyggnad och byggt teknik var ökningen 11 procentenheter och inom Teknik och Tillverkning 9 procentenheter 2014–2019. Inom de övriga tre stora områdena var ökningen mellan 3 och 5 procentenheter.

Den största ökningen av andelen utrikes födda mellan 2014 och 2019 har skett inom Pedagogik och undervisning, från 23 procent till 55 procent. Ökningen inom området var till stor del ett resultat av att nya utbildningar till studiehandledare (med språkkrav) tillkom under 2016. Inom dessa utbildningar har andelen utrikes födda varit minst 90 procent årligen. Av alla som påbörjade studier inom detta utbildningsområde 2019 så fanns nästan en tredjedel på utbildningar till studiehandledare (med språkkrav). Ökningen är också ett resultat av en ökad andel utrikes födda inom trafikläroutbildningarna.²⁵

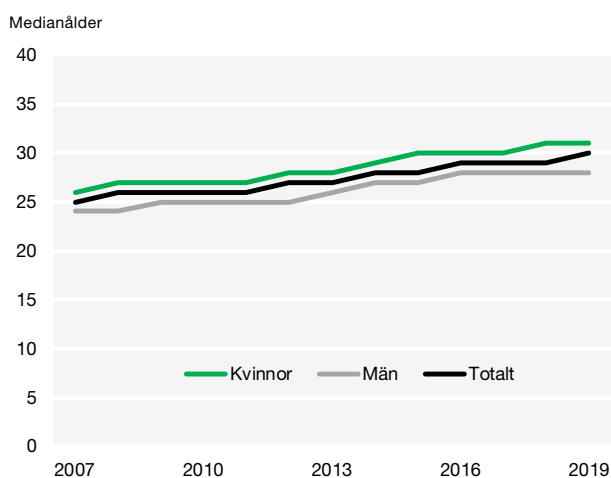
²⁵ Jämförelserna är exklusive det minsta utbildningsområdet Övrigt.

Ökad medianålder

Medianåldern bland antagna som påbörjat studier har ökat från 25 år till 30 år mellan 2007 och 2019. Bland kvinnor har medianåldern ökat från 26 år till 31 år och bland män från 24 år till 28 år. Ökningen har framförallt skett sedan 2011.

Notera att från och med denna årsrapport redovisas medianålder istället för medelålder, vilket medfört en nivåminskning på mellan 2 och 3 år för varje enskilt år 2007–2019.²⁶

Diagram 1.18: Antagna som påbörjat studier efter medianålder, 2007–2019

Källa: SCB.

Inom de flesta utbildningsområden har medianåldern ökat mellan 2007 och 2019. Inom de fem stora områdena har medianåldern ökat med mellan 3 och 4 år för varje område. Mellan områdena har det funnits stora skillnader i medianålder under hela perioden.

Pedagogik och undervisning hade högst medianålder 2019 med 37 år. Det är ett område som har växt sedan 2015 och delvis fått ett nytt utbildningsinnehåll. Andelen utrikes födda har ökat inom området och utrikes födda har över tid haft en högre medianålder än inrikes födda.²⁷

Av de fem stora och medelstora områdena så hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete högst medianålder med 36 år. Lägst medianålder hade Kultur, media och design med 26 år. Kvinnor hade 3 år högre medianålder än män 2019. En del av skillnaden i medianålder mellan könen var ett resultat av den skeva könsfördelningen inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete som hade 91 procent kvinnor bland antagna som påbörjade studier 2019. Detta var ett stort område som hade en högre medianålder än de övriga stora områdena och

det fick därför en stor påverkan på medianåldern för kvinnor. Inom området var medianåldern 36 år för kvinnor och 34 år för män 2019.

Medianåldern 2019 för inrikes födda var 29 år jämfört med 34 år för utrikes födda. I åldersgruppen 29 år och yngre var andelen utrikes födda 16 procent medan den i åldersgruppen 30 år och äldre var nästan dubbelt så hög med 30 procent.²⁸

Medianåldern har varit högre för utrikes födda än för inrikes födda över tid. Skillnaden i medianålder har varit mellan 4 och 6 år varje enskilt år 2007–2019.

Utbildningsnivån bland antagna som påbörjat studier har ökat

Detta avsnitt visar vilken högsta utbildningsnivå de antagna hade innan de påbörjade studier inom yrkeshögskoleutbildning eller kvalificerad yrkesutbildning. De senaste tillgängliga uppgifterna om utbildningsnivå avser 2018.

Utbildningsnivån bland antagna som påbörjat studier inom yrkeshögskoleutbildning eller kvalificerad yrkesutbildning har ökat över tid. Mellan 2007 och 2018 ökade andelen som innan hade en eftergymnasial utbildning²⁹ från 24 procent till 32 procent. Andelen som innan hade en eftergymnasial utbildning på minst tre år har ökat från 8 procent till 12 procent. Andelen som innan hade en eftergymnasial utbildning på mindre än 3 år har ökat från 16 procent till 20 procent.

I stort sett motsvaras hela förskjutningen uppåt i utbildningsnivå mellan 2007 och 2018 av en minskning av andelen med gymnasial utbildning som minskat från 73 procent till 65 procent. Vad gäller den lägsta utbildningsnivån (förgymnasial utbildning) så har andelen varit maximalt 3 procent årligen sedan 2009.

I stort sett hela ökningen i utbildningsnivå skedde under åren 2012–2016 och nivån var som högst 2016. Utbildningsnivån minskade därefter något 2017 och var i stort sett oförändrad 2018.

Över tid har kvinnor generellt sett haft en högre utbildningsnivå än män före påbörjad yrkeshögskoleutbildning eller kvalificerad yrkesutbildning. Av de kvinnor som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2018 hade 34 procent en eftergymnasial utbildning. Motsvarande andel för män var 29 procent. Andelen kvinnor med en eftergymnasial utbildning på minst tre år före YH-utbildningen var högre än motsvarande andel för män, 14 respektive 10 procent.

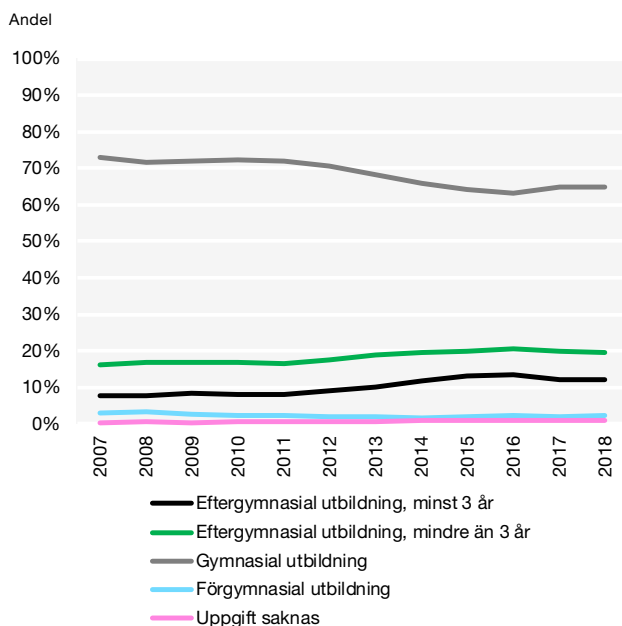
²⁶ Att medianålder redovisas istället för medelålder beror på att från och med denna årsrapport används officiell statistik från SCB och de publicerar endast medianålder.

²⁷ Se även föregående avsnitt om utrikes födda.

²⁸ Dessa uppgifter är inte officiell statistik. Källa: SCB och MYH

²⁹ Eftergymnasial utbildning, minst 3 år plus eftergymnasial utbildning, mindre än 3 år. Omfattar utbildningar som kodas till dessa nivåer enligt SUN, svensk utbildningsnomenklatur. Se även avsnitt 1.12 Definitioner och förklaringar.

Diagram 1.19: Antagna som påbörjat studier efter utbildningsnivå, 2007–2018

Källa: SCB.

Utbildningsnivån var högre för utrikes födda än för inrikes födda

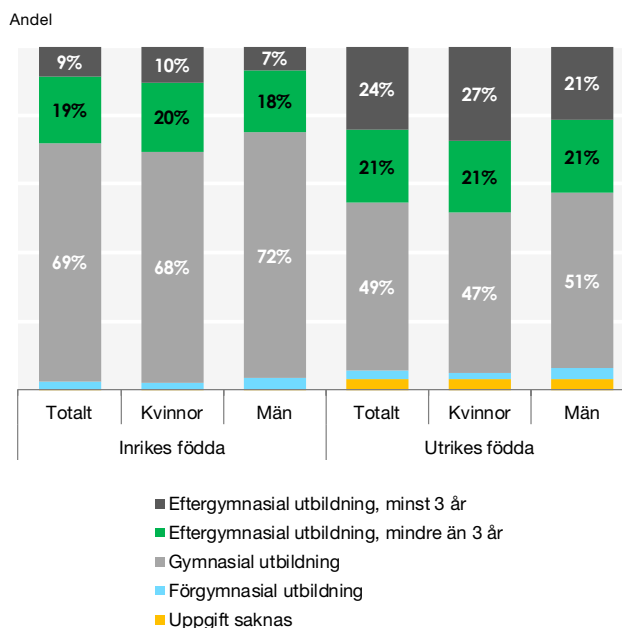
Utbildningsnivån 2018 skiljde sig åt mellan utrikes födda och inrikes födda. Andelen som hade en eftergymnasial utbildning³⁰ före påbörjad yrkeshögskoleutbildning var 46 procent för utrikes födda och 28 procent för inrikes födda. Utrikes födda hade i högre grad än inrikes födda en eftergymnasial utbildning på minst tre år före YH-utbildningen, 24 procent jämfört med 9 procent.

Det fanns skillnader i utbildningsnivå mellan kvinnor och män, både bland utrikes födda och inrikes födda. Andelen som hade en eftergymnasial utbildning före påbörjad yrkeshögskoleutbildning 2018 var högre för utrikes födda kvinnor än för utrikes födda män, 48 procent jämfört med 43 procent. För inrikes födda var motsvarande andelar 31 procent för kvinnor och 25 procent för män.

En högre andel av utrikes födda kvinnor hade en eftergymnasial utbildning på minst tre år före yrkeshögskoleutbildningen jämfört med utrikes födda män, 27 procent jämfört med 21 procent. Av inrikes födda kvinnor hade 10 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år före påbörjad yrkeshögskoleutbildning. Motsvarande andel för inrikes födda män var 7 procent.

Notera att det saknas uppgift om utbildningsnivå för 3 procent av de utrikes födda, vilket gäller både kvinnor och män. Andelarna för utrikes födda kan därför vara något underskattade i jämförelserna eftersom en del av de som redovisas med uppgift saknas kan ha eftergymnasial utbildning.

Diagram 1.20: Antagna som påbörjat studier efter inrikes/utrikes födda och utbildningsnivå, 2018

Källa: SCB.

Ungefär hälften hade genomgått ett yrkesförberedande gymnasieprogram

För nio av tio antagna som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning 2018 fanns det uppgift om typ av avslutad gymnasieutbildning. Av de som hade denna uppgift så hade 53 procent genomgått ett yrkesförberedande program och 43 procent ett studieförberedande program. Resterande 4 procent fanns inom övriga program.

År 2018 var ungefär tre fjärdedelar av de antagna som påbörjat studier 25 år eller äldre, vilket innebär att för merparten av de som påbörjat studier har det gått många år sedan de avslutade sin gymnasieutbildning. Detta medför att en stor andel har haft möjlighet att skaffa sig ytterligare utbildning efter gymnasiet.

³⁰ Eftergymnasial utbildning, minst 3 år plus eftergymnasial utbildning, mindre än 3 år. Omfattar utbildningar som kodas till dessa nivåer enligt SUN, svensk utbildningsnomenklatur. Se även avsnitt 1.12 Definitioner och förklaringar.

Utbildningsnivån bland föräldrar till antagna som påbörjat studier vid yrkeshögskolan

Statistiska centralbyrån (SCB) har tagit fram uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå för antagna som påbörjat studier inom yrkeshögskolan 2018.³¹ De framtagna uppgifterna innehåller även jämförelser mot hela befolkningen 2018 och högskolenybörjare 2017/18.

Bland de antagna till yrkeshögskoleutbildning hade 21 procent föräldrar med minst 3 års eftergymnasial utbildning. Detta var i likhet med hela befolkningen men lägre än högskolenybörjare där motsvarande andel var 39 procent 2018.

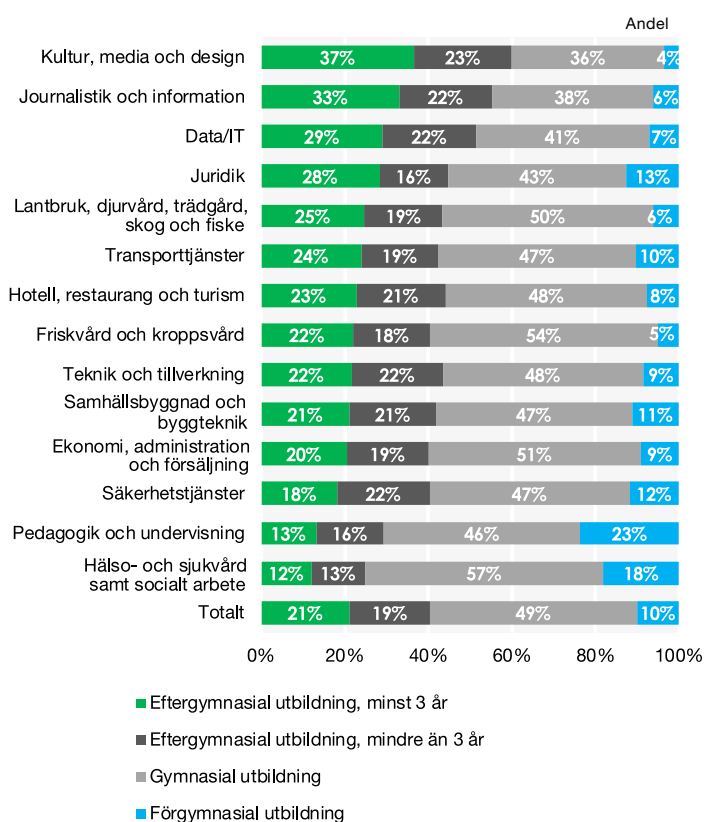
Bland antagna till yrkeshögskoleutbildning var föräldrarnas utbildningsnivå överlag högre bland män än bland kvinnor.

SCB visade även att föräldrarnas utbildningsnivå överlag var högre bland dem som var yngre vid start av yrkeshögskoleutbildning jämfört med antagna som var äldre vid start av utbildningen.

Uppdelat på svensk- och utländsk bakgrund³² så var föräldrarnas utbildningsnivå överlag högre bland de antagna med svensk bakgrund än dem med utländsk bakgrund. De största skillnaderna var i andelen med förgymnasial utbildningsnivå. Andelen antagna med svensk bakgrund, vars föräldrar som högst hade en förgymnasial utbildning, var 7 procent. Motsvarande andel för antagna med utländsk bakgrund var 23 procent.³³

Utbildningsnivån bland föräldrar till antagna varierade mellan utbildningsområdena. Andelen antagna vars föräldrar hade minst 3 år eftergymnasial utbildning var störst inom Kultur, media och design samt Journalistik och information (37 respektive 33 procent). Andelen var minst inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Pedagogik och undervisning (12 respektive 13 procent).

Diagram 1.21: Andel antagna som påbörjat studier, efter utbildningsområde och föräldrarnas utbildningsnivå, 2018

Källa: SCB (egen bearbetning).

Antal studerande avser alla som varit med på minst en förteckning över *aktiva studerande*³⁴ under ett kalenderår. Det görs inte någon skillnad på hur stor del av året som en individ ska ha varit i studier för att individen ska räknas som en studerande under det aktuella året.

³¹ "Social snedrekrytering till yrkeshögskolan mindre än till högskolan", 2020-02-28, www.scb.se/UF0701

³² Svensk bakgrund: Personer som är födda i Sverige med minst en förälder också född i Sverige. Utländsk bakgrund: Personer som är födda i Sverige, men vars föräldrar båda är födda utomlands samt personer som är födda utomlands.

³³ För utrikes födda antagna som påbörjat studier saknades uppgift om föräldrar för drygt hälften av de antagna.

³⁴ För definition av aktiva studerande, se avsnitt 1.12 Definitioner och förklaringar.

Antalet studerande har ökat

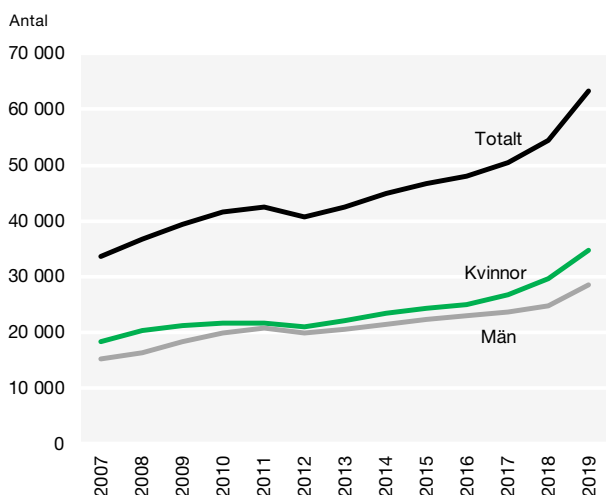
Med undantag för 2012 har antalet studerande ökat kontinuerligt under perioden 2007–2019. Antalet studerande ökade från 33 700 till 63 200 under perioden, vilket motsvarade en ökning med 88 procent. Den tillfälliga nedgången 2012 berodde på att anslagstilldelningen för utbildningarna inte fullt ut kompenserade för utfasningen av kvalificerad yrkesutbildning.

Antalet studerande var 8 800 fler 2019 jämfört med 2018, vilket innebar en ökning med 16 procent. Det var den största ökningen av antalet studerande mellan två intilliggande år under perioden 2007–2019. Det var även en markant ökning av antalet studerande mellan 2017 och 2018. Ökningarna under 2018 och 2019 kan delvis vara ett resultat av att myndigheten påbörjade en expansion av antalet platser under 2018.

Både antalet kvinnor och män har ökat mellan 2007 och 2019. Ökningen har dock varit större bland kvinnor än bland män. Antalet studerande kvinnor ökade från 18 400 till 34 700 mellan 2007 och 2019, vilket motsvarade en ökning med 89 procent. Antalet studerande män ökade under samma period från 15 300 till 28 500, vilket motsvarade en ökning med 87 procent.

Sedan 2016 har skillnaden mellan andelen kvinnor och andel män ökat. Andelen kvinnor ökade från 52 procent till 55 procent mellan 2016 och 2019. Därmed minskade andelen män från 48 procent till 45 procent under samma period.

Diagram 1.22: Studerande, 2007–2019

Källa: SCB.

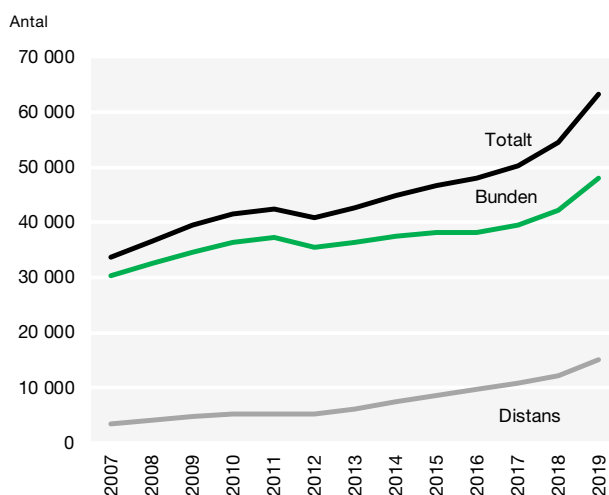
Myndigheten har sedan 2011 sett en ökad efterfrågan på arbetsmarknaden inom Data/IT och Samhällsbyggnad och byggt teknik, vilket har inneburit att dessa områden prioriterats i ansökningsomgångarna.

Det har medfört att antalet studerande har ökat mycket inom dessa områden. Det gäller även för området Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Data/IT och Samhällsbyggnad och byggt teknik har i och med ökningen fått en ökad andel av alla studerande jämfört med 2011. För Data/IT ökade andelen från 9 procent till 13 procent mellan 2011 och 2019. Motsvarande andelar för Samhällsbyggnad och byggt teknik var 9 procent respektive 15 procent.

Fler studerade på utbildningar i bunden form jämfört med på distansutbildningar

Det har över tid varit fler studerande på utbildningar i bunden form än på distansutbildningar. Antalet studerande har ökat inom båda studieformerna mellan 2007–2019, från 30 200 till 48 000 inom bundna utbildningar och från 3 500 till 15 200 inom distansutbildningar. Ökningen av antalet studerande mellan 2007 och 2019 var större inom bundna utbildningar medan den procentuella förändringen har varit högre inom distansutbildningar.

Diagram 1.23: Studerande efter studieform, 2007–2019

Källa: SCB.

Ojämn könsfördelning inom de fem stora utbildningsområdena

Könsfördelningen bland de studerande var totalt sett jämn³⁵ 2019 men det fanns skillnader inom utbildningsområdena. Det var endast inom tre av områdena som

35 En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu.

könsfördelningen var jämn 2019. Det var inom Kultur, media och design, Säkerhetstjänster samt inom Övrigt. Inom alla fem stora utbildningsområden var könsfördelningen ojämn 2019. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var andelen kvinnor 90 procent och inom Ekonomi, administration och försäljning var andelen 75 procent. Inom Teknik och tillverkning, Data/IT samt Samhällsbyggnad och byggt teknik var istället andelen män högre. Där varierade andelen män mellan 70 procent och 79 procent.

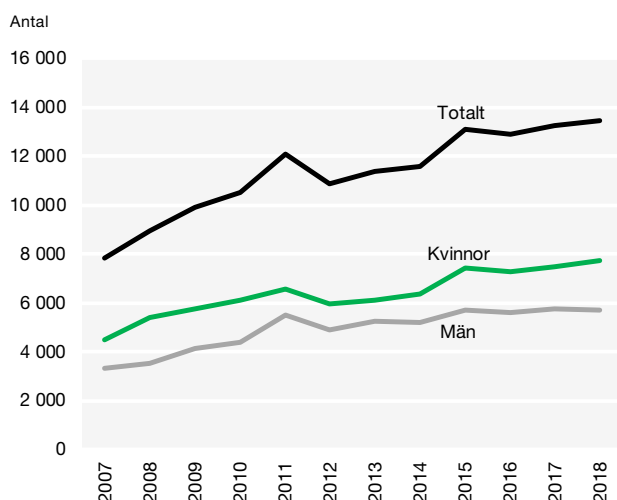

Ökat antal examinerade

Antalet examinerade har ökat under perioden 2007–2018, från 7 800 till 13 400. Ökningen av antalet examinerade har berott både på att fler bedrivit studier i kombination med att examensgraden har ökat över tid, se avsnitt 1.4 och avsnitt 1.7.

Av de examinerade 2018 var 7 700 kvinnor och 5 700 män. Under perioden 2007–2018 har både antalet examinerade kvinnor och män ökat. Mellan 2017 och 2018 ökade antalet examinerade kvinnor medan antalet examinerade män minskade något. Totalt sett var det 200 fler examinerade 2018 än 2017.

Diagram 1.24: Examinerade, 2007–2018

Källa: SCB.

Det finns en viss eftersläpning i statistiken då det tillkommer examinerade på grund av sena kompletteringar. På grund av eftersläpningen är 2018 det senaste året som redovisas i rapporten. Antalet examinerade förväntas att öka något efter att kompletteringarna inkommit. Preliminärt förväntas antalet examinerade bli 13 600 år 2018.

En tydlig ökning av antalet examinerade skedde 2011. Den tillfälliga uppgången berodde nästan enbart på två extrasatsningar som gjordes åren innan där ytterligare utbildningar, utöver den ordinarie ansökningsomgången beviljades. I den första extrasatsningen 2009 beviljades 55 utbildningar med en utbildningsomgång vardera och merparten av dessa omgångar avslutades 2011. Den andra extrasatsningen gjordes 2010 och var riktad mot Västra Götalands län för att möta strukturomvandlingen inom länet. Det beviljades 30 utbildningar med en omgång vardera varav de flesta avslutades under 2011.

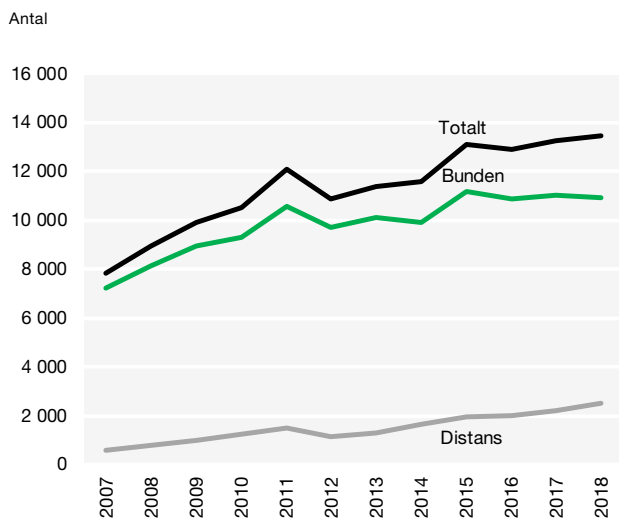
Antalet examinerade påverkas dels av volymförändringar, (det vill säga hur många som studerat på de utbildningar som avslutas under ett visst år), dels av hur stor andel som slutför sin utbildning och tar examen. Med andra ord kan antalet examinerade öka på grund av bättre prestationer även om antalet som bedrivit studier är oförändrat.

Eftersom antalet som studerat inom yrkeshögskolan har ökat under perioden 2007–2018 samtidigt som examensgraden har ökat över tid hade antalet examinerade ökat även om examensgraden varit oförändrad. Ökningen av antalet examinerade hade däremot inte varit lika stor om examensgraden varit oförändrad.

Andelen av de examinerade som kommer från distansutbildningar har ökat

Under hela perioden 2007–2018 har antalet examinerade från bundna utbildningar varit högre jämfört med antalet examinerade från distansutbildningar. Andelen av de examinerade som bedrivit studier på distansutbildningar har dock ökat mellan 2007 och 2018. Under 2018 var 81 procent av de examinerade från utbildningar i bunden form och 19 procent från utbildningar på distans. Motsvarande andelar 2007 var 92 procent respektive 8 procent.

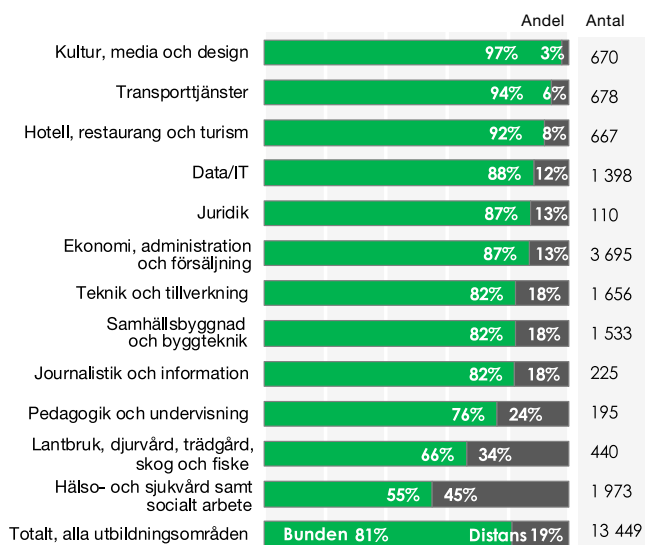
Diagram 1.25: Examinerade efter studieform, 2007–2018

Källa: SCB.

Fördelningen av antalet examinerade inom de två studieformerna har varierat mellan utbildningsområdena. Bland de fem stora utbildningsområdena hade Hälso- och sjukvård samt socialt arbete högst andel examinerade från distansutbildningar 2018 med 45 procent. Motsvarande andel inom de övriga fyra stora områdena varierade mellan 12 och 18 procent.

Diagram 1.26: Fördelning av examinerade efter studieform och utbildningsområden, 2018

Notera: Inom utbildningsområdet Miljövård och miljöskydd avslutades inga utbildningsomgångar under 2018. Inom utbildningsområdena Säkerhetstjänster, Friskvård och kroppsvård samt "Övrigt" examinerades färre än 100 under 2018. Därför särredovisas inte dessa fyra områden i diagrammet. Källa: SCB.

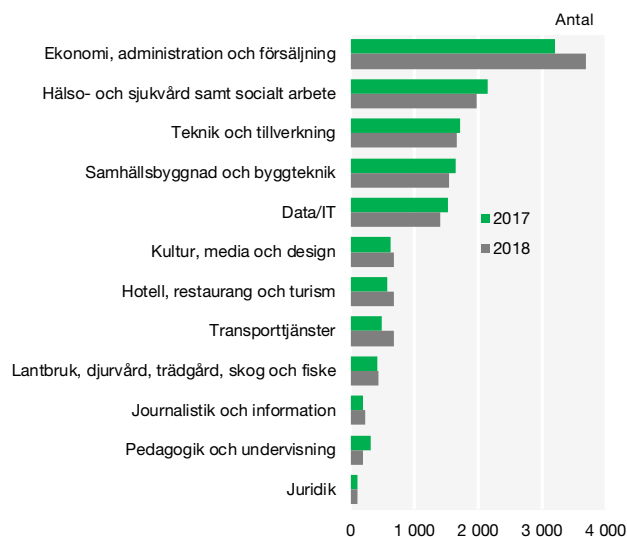
Det är främst de fem stora områdena som påverkar utvecklingen av antalet examinerade

Drygt tre av fyra examinerade 2018 hade gått en utbildning inom något av de fem största utbildningsområdena. Tillsammans stod de fem stora områdena för 87 procent av den totala ökningen av antalet examinerade 2007–2018.

Totalt sett var det 200 fler examinerade 2018 än 2017. Ökningen skedde framförallt inom Ekonomi, administration och försäljning. Det var också det enda stora området där antalet examinerade ökade mellan 2017 och 2018. Inom övriga stora områden minskade antalet examinerade.

För övriga utbildningsområden var de största skillnaderna mellan 2017 och 2018 inom Transporttjänster där antalet examinerade ökade samt inom Pedagogik och undervisning där antalet examinerade istället minskade.

Diagram 1.27: Examinerade efter utbildningsområde, 2017 och 2018

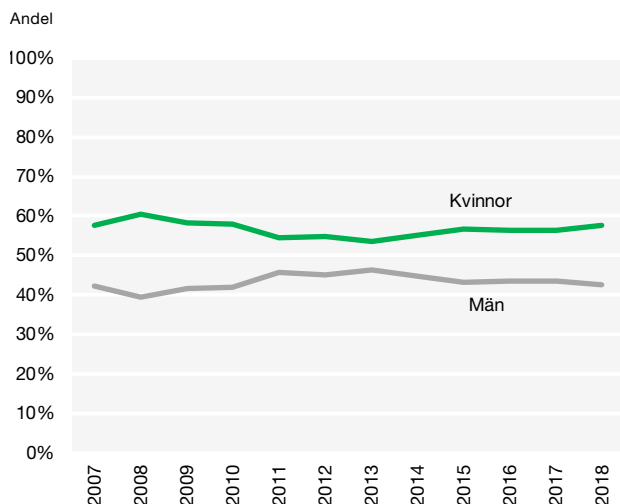

Notera: Inom utbildningsområdet Miljövård och miljöskydd avslutades inga utbildningsomgångar under 2018. Inom utbildningsområdena Säkerhetstjänster, Friskvård och kroppsvård samt "Övrigt" examinerades färre än 100 under 2018. Därför särredovisas inte dessa fyra områden i diagrammet. Källa: SCB.

Fler kvinnor än män bland de examinerade

Under perioden 2007–2018 har det årligen varit fler kvinnor än män som examineras från yrkeshögskoleutbildningar. Andelen kvinnor har varierat mellan 54 procent och 61 procent under åren och 2018 uppgick andelen till 58 procent.

Diagram 1.28: Examinerade efter kön, 2007–2018

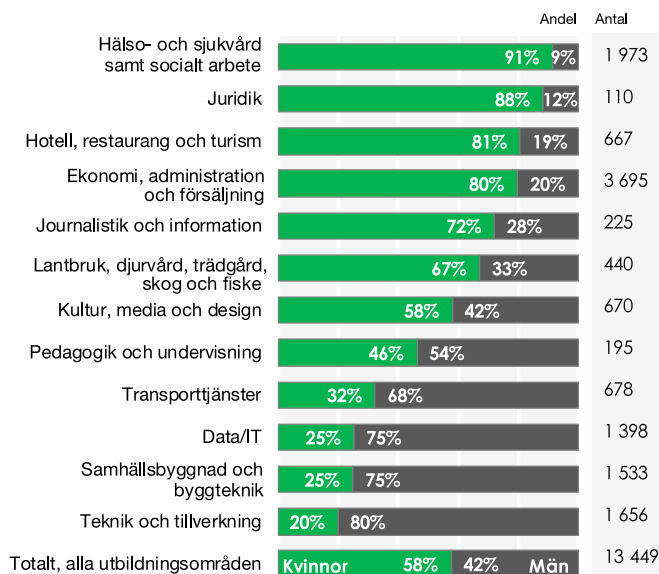
Källa: SCB.

Könsfördelningen bland examinerade varierar mellan utbildningsområdena. I likhet med tidigare år hade alla de fem stora utbildningsområdena en skev könsfördelning bland de examinerade 2018. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och inom Ekonomi, administration och försäljning var 91 respektive 80 procent av de examinerade kvinnor. Inom Data/IT, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning var det istället en högre andel män. Där varierade andelen män mellan 75 och 80 procent.

Könsfördelningen bland de examinerade var även skev inom merparten av de medelstora områdena 2018. Högst andel kvinnor fanns inom Hotell, restaurang och turism med 81 procent medan lägst andel kvinnor fanns inom Transporttjänster med 32 procent.

Inom de små områdena, med minst 100 examinerade 2018, var könsfördelningen bland de examinerade mest skev inom området Juridik, där kvinnor utgjorde 88 procent av de examinerade 2018.

Diagram 1.29: Examinerade efter utbildningsområde och kön, 2018

Notera: Inom utbildningsområdet Miljövård och miljöskydd avslutades inga utbildningsomgångar under 2018. Inom utbildningsområdena Sakerhetstjänster, Friskvård och kroppsvård samt "Övrigt" examinerades färre än 100 under 2018. Därför särredovisas inte dessa fyra områden i diagrammet. Källa: SCB.

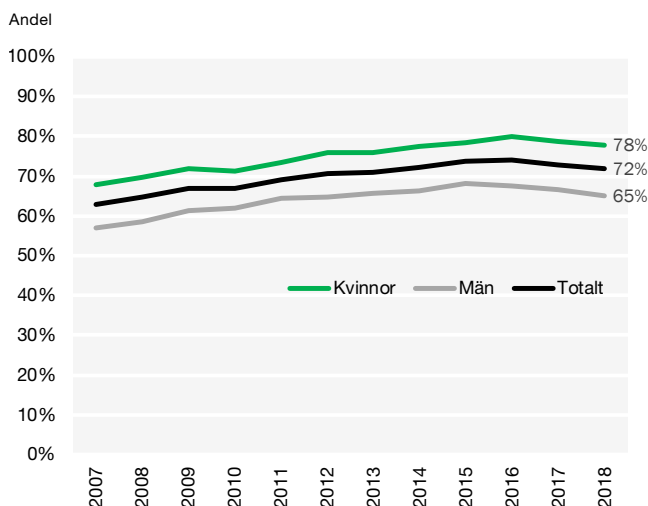
Examensgraden har ökat över tid

Examensgraden har ökat mellan 2007–2018, från 63 procent till 72 procent. Trenden har varit ökande både totalt sett och för könen var för sig utan några större ökning eller minskningar mellan enskilda år.

Under perioden till och med 2016 har de årsvisa förändringarna av den totala examensgraden varit antingen oförändrad eller ökande i jämförelse med det föregående året. Efter 2016 har däremot den totala examensgraden varit minskande. År 2016 var den totala examensgraden 74 procent medan den totala examensgraden för 2017 och 2018 var 73 respektive 72 procent.

Examensgraden förväntas öka med några tiondelar 2018 och även för 2017 kan den komma att öka marginellt. Det beror på att det tillkommer examinerade i efterhand på grund av sena kompletteringar. När alla kompletteringar kommit in beräknas examensgraden, avrundat till heltal, förbli 73 procent 2017 och 72 procent 2018. På grund av eftersläpningen är 2018 det senaste året som redovisas. Preliminärt förväntas examensgraden att hamna mellan 71 och 72 procent 2019.

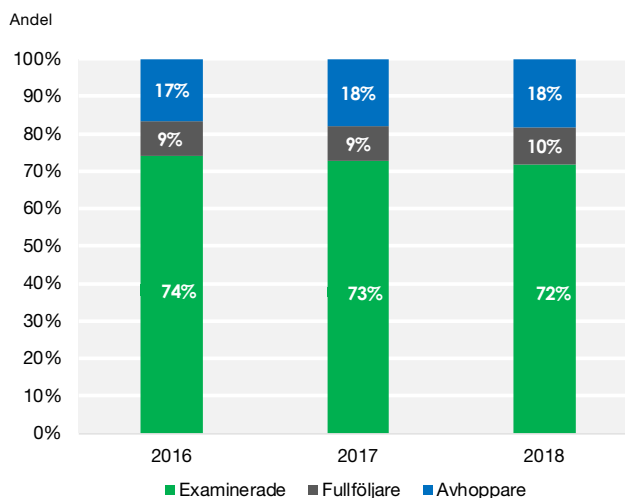
Diagram 1.30: Examensgrad, 2007–2018

Källa: SCB.

De som inte examinerats har i rapporten klassificerats som antingen fullföljare eller avhoppare. Fullföljare avser studerande som inte examinerades men som var med till utbildningens slut. Avhoppare avser dem som avslutade utbildningen innan utbildningens slut.³⁶ Av de 28 procent som inte tog examen 2018 var 10 procentenheter fullföljare och 18 procentenheter avhoppare. Detta motsvarade 1 900 fullföljare och 3 400 avhoppare. Under perioden 2016–2018 har andelen avhoppare varit högre än andelen fullföljare.

Diagram 1.31: Examensgrad, andel fullföljare och andel avhoppare, 2016–2018

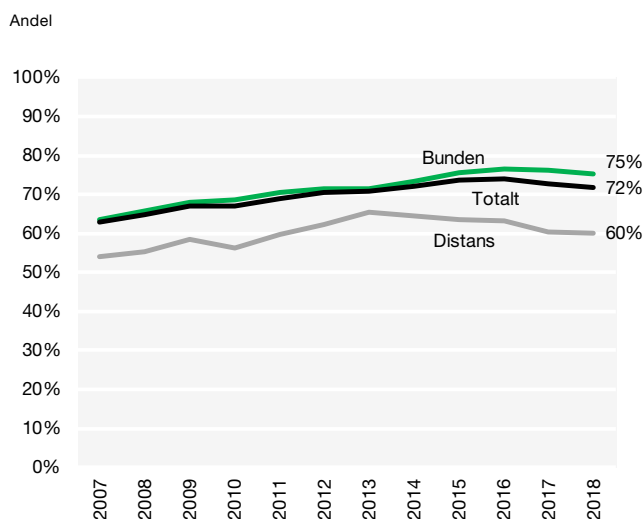
Källa: SCB.

Högre examensgrad för utbildningar i bunden form än för distansutbildningar

Både för utbildningar i bunden form och för utbildningar på distans har examensgraden ökat mellan 2007 och 2018. Examensgraden har varit högre för utbildningar som bedrivits i bunden form under hela perioden.

Sedan 2013 har examensgraden dock minskat för utbildningar på distans, från 66 procent 2013 till 60 procent 2018. Under samma period ökade examensgraden för utbildningar i bunden form från 72 till 75 procent.

Diagram 1.32: Examensgrad efter studieform, 2007–2018

Källa: SCB.

De största skillnaderna i examensgrad 2018 mellan studieformerna för de stora utbildningsområdena var inom Data/IT och Teknik och tillverkning. Inom Data/IT var examensgraden 63 procent för utbildningar i bunden form och 40 procent för distansutbildningar. Motsvarande andelar för Teknik och tillverkning var 67 och 43 procent.

Det ska dock noteras att utbildningar på distans ofta har andra utbildningsinriktningar än bundna utbildningar, vilket försvårar direkta jämförelser av examensgraden mellan de två studieformerna.

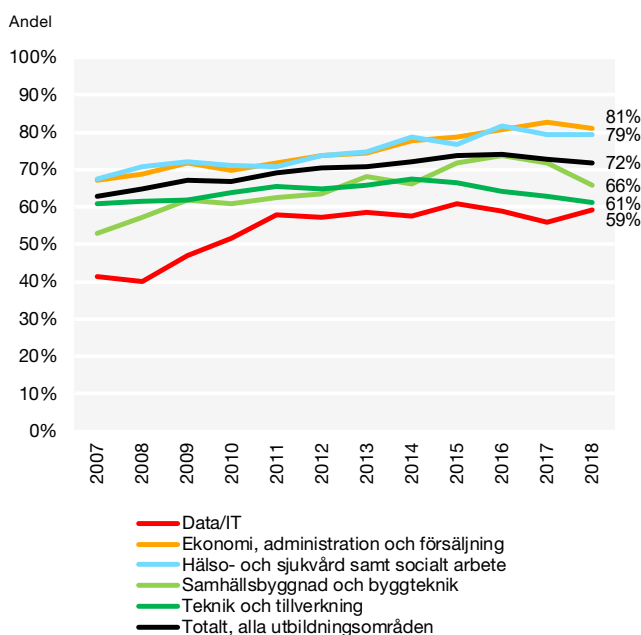
Variation i examensgrad mellan områdena

Examensgraden varierar mellan utbildningsområdena och har gjort så över tid. Bland de stora och medelstora områdena hade Transporttjänster samt Ekonomi, administration och försäljning högst examensgrad 2018, med 82 respektive 81 procent. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete och Kultur, media och design var examensgraden 79 respektive 77 procent 2018.

Under perioden 2007–2018 har examensgraden bland de stora utbildningsområdena varit högst för Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Under samma period har examensgraden varit lägst för Data/IT.

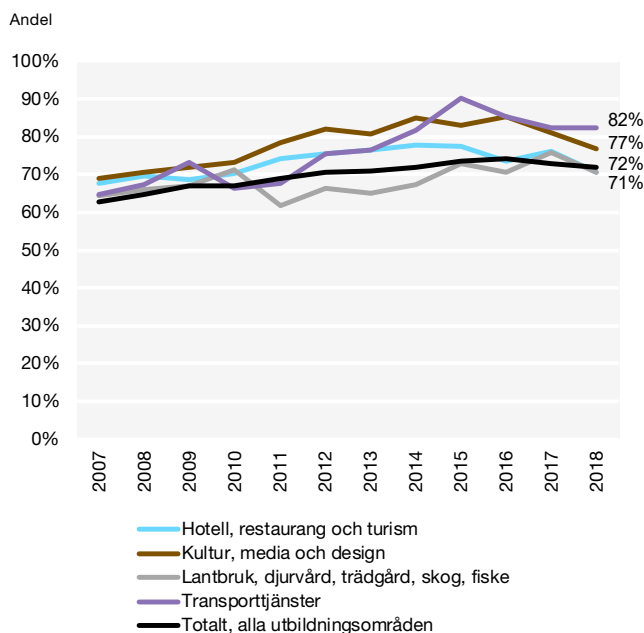
Även om den totala examensgraden minskade mellan 2016 och 2018 så har examensgraden, i ett längre tidsperspektiv (2007 till 2018), ökat inom merparten av de stora och medelstora områdena. De största ökningarna har varit för Data/IT och Transporttjänster, där ökningarna var 18 procentenheter.

Diagram 1.33: Examensgrad för stora utbildningsområden, 2007–2018

Källa: SCB.

Diagram 1.34: Examensgrad för medelstora utbildningsområden, 2007–2018

Källa: SCB.

Även om examensgraden har ökat över tid inom merparten av de stora och medelstora områdena så har den både ökat och minskat mellan enskilda år. Det är därför viktigt att inte dra för stora slutsatser av förändringar mellan två enskilda år utan istället se på utvecklingen över tid. Gällande utvecklingen från det föregående året utmärker sig ändå områdena Data/IT samt Samhällsbyggnad och byggt teknik. Inom Data/IT ökade examensgraden mellan 2017 och 2018, från 56 till 59 procent. Inom Samhällsbyggnad och byggt teknik minskade istället examensgraden mellan 2017 och 2018, från 72 procent till 66 procent 2018. Eftersom drygt tre av fyra examinerade hade gått en utbildning inom något av de fem stora områdena har dessa områden en stor påverkan på den totala examensgraden.

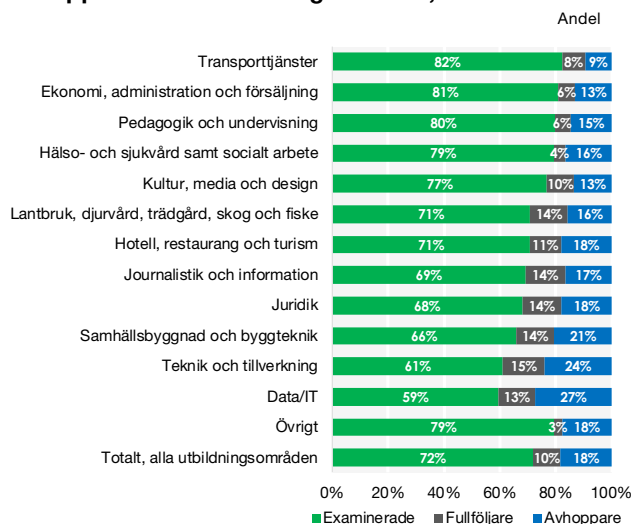
De fyra medelstora områdena har en mindre påverkan på den totala examensgraden. Inom tre av dessa fyra områden (Hotell, restaurang och turism, Kultur, media och design samt Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske) minskade examensgraden 4–5 procentenheter mellan 2017 och 2018. Inom Transporttjänster var dock examensgraden på samma nivå 2017 som 2018. Examensgraden för de medelstora områdena kan dock variera mer mellan enskilda år än för de stora områdena eftersom varje enskild studerandes påverkan på examensgraden blir större ju mindre området är.

Andelen avhoppare var högre än andelen fullföljare inom samtliga utbildningsområden

Inom samtliga utbildningsområden var andelen avhoppare högre än andelen fullföljare 2018. Andelen avhoppare varierade mellan 13 och 27 procent inom de fem stora områdena 2018. Data/IT hade den högsta andelen avhoppare (27 procent), vilket också var det område som hade lägst examensgrad (59 procent). Inom de övriga fyra stora områdena varierade andelen avhoppare mellan 13 och 24 procent 2018.

Andelen fullföljare i de stora områdena varierade mellan 4 och 15 procent 2018. Högst andel fullföljare hade Teknik och tillverkning, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Data/IT, där andelarna var mellan 13 och 15 procent. Inom Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var andelen fullföljare 6 respektive 4 procent.

Diagram 1.35: Andel examinerade, fullföljare och avhoppare efter utbildningsområde, 2018

Notera: Endast områden med minst 100 antagna som bedrivit studier särredovisas i diagrammet. Källa: SCB.

Examensgraden högre bland kvinnor än bland män

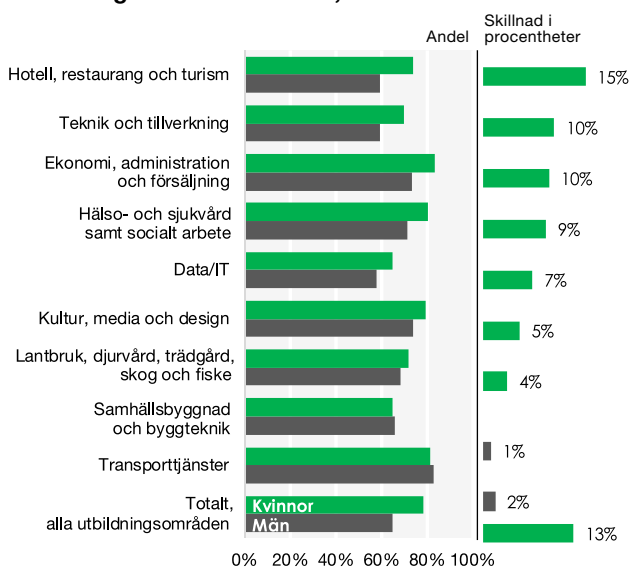
Under perioden 2007–2018 har examensgraden ökat för både kvinnor och män. För kvinnor har den ökat från 68 procent till 78 procent och för män från 57 procent till 65 procent. Kvinnorna har haft en högre examensgrad än männen under hela perioden. Skillnaden mellan könen var 13 procentenheter 2018, vilken var något större än tidigare under perioden då skillnaden varit 9–12 procentenheter.

Även om examensgraden har ökat för både kvinnor och män under perioden 2007–2018 har examensgraden för båda könen minskat under enstaka år. För män ökade examensgraden mellan 2007 och 2015. Därefter har den minskat från 68 procent till 65 procent mellan 2015 och 2018. Den främsta anledningen till minskningen bland män var att den totala examensgraden inom de tre mansdominerade stora utbildningsområdena (Data/IT, Samhällsbyggnad och byggt teknik samt Teknik och tillverkning) minskade mellan 2015 och 2018, vilket påverkade den totala examensgraden för män. För kvinnor har examensgraden minskat de senaste åren, från 80 procent 2016 till 78 procent 2018. Inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, vilket är ett kvinnodominerat stort område, minskade den totala examensgraden mellan 2016 och 2018. Inom det andra kvinnodominerade stora området (Ekonomi, administration och försäljning) var däremot den totala examensgraden på samma nivå 2016 som 2018.

Kvinnor hade en högre examensgrad än män inom merparten av utbildningsområdena 2018. De största skillnaderna bland de stora och medelstora områdena var inom Hotell, restaurang och turism där kvinnor hade 15 procentenheter högre examensgrad än män. De nästa största skillnaderna var inom Teknik och tillverkning, Ekonomi, administration och försäljning samt Hälso- och sjukvård samt socialt arbete där kvinnor hade mellan 9–10 procentenheter högre examensgrad än män. Bland de stora och medelstora områdena var det endast inom Samhällsbyggnad och byggt teknik samt inom Transporttjänster som män hade en högre examensgrad 2018. Inom de två områdena hade männen 1 respektive 2 procentenheter högre examensgrad än kvinnorna.

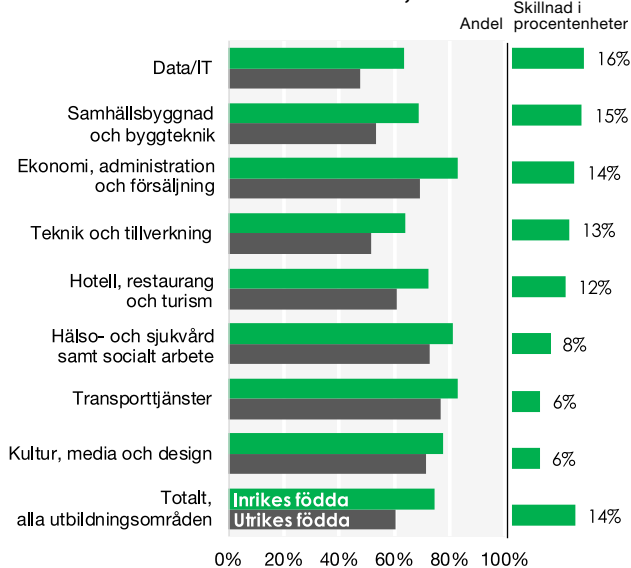
Den stora skillnaden mellan könen, vad gäller den totala examensgraden, var framförallt en följd av att kvinnor hade en högre examensgrad än män inom merparten av utbildningsområdena. Skillnaden kan också vara en följd av att andelen kvinnor var mindre inom de stora områdena som har lägst examensgrad. Ett exempel är Data/IT där examensgraden var 65 procent för kvinnor och 58 procent för män 2018. En större andel av männen än av kvinnorna hade emellertid bedrivit studier på en utbildning inom Data/IT. Detta innebär att området hade en högre betydelse för den totala examensgraden för män än den totala examensgraden för kvinnor. År 2018 bidrog Data/IT till 5 procent av den totala examensgraden för kvinnor men till 21 procent av den totala examensgraden för män.

Diagram 1.36: Examensgrad efter utbildningsområde och kön, 2018

Notera: Endast de stora och medelstora områdena (nio områden) särredovisas i diagrammet. Källa: SCB.

Diagram 1.37: Examensgrad efter utbildningsområde och inrikes/utrikes födda, 2018

Notera: Endast stora och medelstora områden med minst 100 utrikes-födda antagna som bedrivit studier särredovisas i diagrammet. Källa: SCB.

Inrikes födda hade högre examensgrad än utrikes födda

Under perioden 2012–2018 ökade examensgraden från 72 procent till 74 procent för inrikes födda och från 60 procent till 61 procent för utrikes födda. Skillnaden i examensgrad mellan inrikes- och utrikes födda har varit 11–14 procentenheter varje år under perioden. Inom utbildningsområdena har skillnaden varierat mer.

Inom samtliga utbildningsområden med minst 100 utrikes födda var examensgraden 2018 högre för inrikes födda jämfört med utrikes födda. Skillnaderna i examensgrad mellan inrikes- och utrikes födda varierade mellan 6 och 16 procentenheter inom områdena. De största skillnaderna fanns inom Data/IT, Samhällsbyggnad och byggt teknik, Ekonomi, administration och försäljning, Teknik och tillverkning samt Hotell, restaurang och turism. Inom dessa områden var skillnaderna mellan 12 och 16 procentenheter. Inom de övriga områdena var skillnaderna mellan inrikes- och utrikes födda 6 till 8 procentenheter.

Inom samtliga stora och medelstora utbildningsområden har examensgraden varit högre för inrikes födda än för utrikes födda under perioden 2012–2018 med undantag för Hotell, restaurang och turism det enstaka året 2016, då examensgraden var högre för utrikes födda.

Uppdelat på inrikes/utrikes född och kön har examensgraden under perioden 2012–2018 varit högst bland inrikes födda kvinnor, där examensgraden har varierat mellan 78 och 81 procent. Under samma period har examensgraden varit lägst bland utrikes födda män där examensgraden varierat mellan 53 och 58 procent.

Examensgraden för inrikes födda män har varit på ungefär samma nivå som examensgraden för utrikes födda kvinnor under perioden 2012–2018. Examensgraden för inrikes födda män och utrikes födda kvinnor var 68 respektive 66 procent 2018.

Vad samvarierar med examensgradens utveckling

Flera faktorer har samvarierat med den totala examensgradens utveckling. Här beskrivs följande tre faktorer:

- Studerandes prestationer
- Utbildningsutbudet och förändringar i detta
- Konkurrens om platserna

Studerandes prestationer har varit den viktigaste faktorn för utvecklingen av den totala examensgraden men förändringar i utbildningsutbudet har också påverkat utvecklingen. Fler beviljade platser till stora områden och inriktningar med stabilt hög examensgrad har haft positiv inverkan på den totala examensgraden och tvärtom.

Två av de fem stora utbildningsområdena, Data/IT och Teknik och tillverkning har haft en betydligt lägre examensgrad än de övriga stora områdena. Eftersom Data/IT och Teknik och tillverkning var stora områden hade deras relativt låga examensgrad relativt stor negativ påverkan på den totala examensgraden.

Samhällsbyggnad och byggt teknik har haft en ökad examensgrad över tid. Området beräknas dock ha haft en viss negativ påverkan på den totala examensgraden 2018.

De övriga två stora områdena påverkade den totala examensgraden positivt i olika hög grad. Ekonomi, administration och försäljning var det största utbildningsområdet och beräknas ha haft en betydande positiv betydelse för den totala examensgraden 2018. Hälso- och sjukvård samt socialt arbete var det tredje största området och beräknas också ha haft en positiv, men något mindre, betydelse för den totala examensgraden 2018.

Då merparten (77 procent) av de antagna som bedrev studier med avslut 2018 var på utbildningar inom de fem stora utbildningsområdena så hade de små- och medelstora utbildningsområdena en mindre påverkan på den totala examensgraden 2018.

En tredje faktor som samvarierar med den totala examensgraden är konkurrensen om platserna till utbildningarna. Det fanns ett visst positivt linjärt samband (korrelation) mellan ansökningar per plats och examensgraden 2018. Det innebär att en högre konkurrens om platserna på utbildningarna samvarierar med en högre examensgrad.

En mer utförlig beskrivning av faktorer som har samvarierat med den totala examensgraden finns i Statistisk årsrapport 2017.

1.8

SYSSELSÄTTNING ÅRET EFTER EXAMEN

De utbildningar som myndigheten beviljar ska svara mot arbetsmarknadens behov av kvalificerad arbetskraft. Det är därför viktigt att följa upp hur det går för de examinerade efter avslutad utbildning.

Examinerades sysselsättning året efter deras examen har årligen följts upp via en enkät. Det huvudsakliga syftet med uppföljningen är att belysa hur stor andel som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.

Examinerades anknytning till arbetsmarknaden kan mätas på olika sätt. Enkätundersökningar riktade till de examinerade är ett sätt och här redovisas övergripande resultat från den senaste uppföljningen av studerandes sysselsättning året efter examen. Mer utförlig information och resultat finns i rapporten *Studerandes sysselsättning 2019 – YH-studerande som examinerades 2018* som finns publicerad på myh.se.³⁷

Undersökningen om studerandes sysselsättning 2019 hade en svarsfrekvens på 50 procent. De resultat som redovisas från undersökningen är uppräknade till att motsvara alla examinerade och inte enbart de svarande. Eftersom det finns ett bortfall är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95-procents säkerhet. I diagrammen skrivs intervallet ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen $\pm$, till exempel 90 ± 2 . Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent. Konfidensintervallen framgår även av de tabeller som finns publicerade på myh.se.

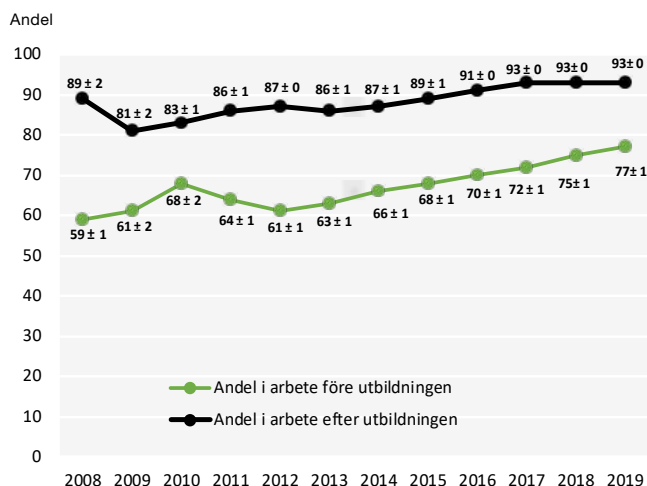
Andelen i arbete på hög nivå

Av de som tog en examen från en yrkeshögskoleutbildnings 2018 var 93 procent i arbete 2019. Andelen med arbete året efter examen har varit över 90 procent sedan

³⁷ <https://www.myh.se/Statistik/Yrkeshogskoleutbildningar/Sysselsattning-efter-examen/>

2016. Andelen för 2019 var i nivå med de två föregående årens resultat, vilket var högre än tidigare år under perioden 2008 till 2019. Andelen som var i arbete innan utbildningen påbörjades var 77 procent. Denna andel har ökat från 61 procent till 77 procent mellan 2012 och 2019.

Diagram 1.38: Examinerade i arbete före och efter utbildningen, 2008–2019

Källa: MYH och SCB

Av de examinerade var 89 procent anställda och 4 procent var egenföretagare 2019. Andelen egenföretagare har varit runt 4–5 procent de senaste åren. Precis som tidigare år fanns högst andel egenföretagare inom Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske där andelen var 22 procent.

Inom Ekonomi, administration och försäljning samt Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske hade en högre andel arbete året efter examen jämfört med det totala resultatet. Inom dessa två områden var andelarna 96 procent jämfört med det totala resultatet som var 93 procent.

De områden som 2019 hade en lägre andel examinerade i arbete året efter examen jämfört med det totala resultatet var Data/IT samt Kultur, media och design. Inom dessa två områden var andelarna 90 respektive 80 procent.

Skillnaderna mellan olika grupper jämnas ut efter examen

Generellt hade kvinnor i högre grad än män haft ett arbete före utbildningen men efter examen jämnades skillnaderna mellan könen ut. Det har sett ut så under flera år. Andelen som hade arbete året efter examen var 2019 densamma för kvinnor och män.

Även skillnaderna mellan olika åldersgrupper jämnades ut efter utbildningen, men det är i den yngsta åldersgruppen som utbildningen har gjort störst skillnad om man ser till andelen som hade arbete före och efter utbildningen.

Inrikes födda hade i högre grad ett arbete både före och efter utbildningen jämfört med utrikes födda. Där minskade skillnaden efter utbildningen, men inte i samma utsträckning som mellan män och kvinnor eller mellan åldersgrupperna.

Över hälften hade jobb där de gjort LIA – få återgår till tidigare arbetsgivare

Lärande i arbete (LIA) är en del av arbetslivets medverkan inom yrkeshögskoleutbildningarna. Under LIA-perioderna ska den studerande, under handledning på en arbetsplats, tillgodogöra sig ny kunskap samt öva och utveckla sin förmåga att tillämpa sina kunskaper i en verklig arbetsmiljö.

Efter sin examen var det många som fick arbete hos en arbetsgivare de genomfört LIA hos. Drygt hälften, 56 procent, av de examinerade som hade arbete hade genomfört LIA hos sin nuvarande arbetsgivare 2019. Andelen har ökat jämfört med 2018.

Män hade i högre utsträckning ett arbete hos en arbetsgivare som de genomfört LIA hos, 60 procent jämfört med kvinnor där andelen var 54 procent. Likaså hade inrikes födda en högre andel än utrikes födda, 57 procent jämfört med 52 procent. Det fanns även vissa skillnader mellan de olika utbildningsområdena. Inom två områden; Transporttjänster samt Samhällsbyggnad och byggt teknik hade en högre andel genomfört LIA hos sin nuvarande arbetsgivare jämfört med det totala resultatet, 73 procent respektive 61 procent jämfört med det totala resultatet som var 56 procent. I likhet med de senaste tre åren var det inom Transporttjänster som högst andel gjort LIA hos sin nuvarande arbetsgivare. Lägst andel fanns inom Journalistik och information, samt Kultur, media och design vilket var i likhet med 2018.

Totalt gick 13 procent av de examinerade tillbaka till den arbetsgivare de hade före utbildningen, vilket var i nivå med tidigare år. Högst andel fanns, precis som tidigare år, inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete (33 procent) och Säkerhetstjänster (27 procent).

Majoriteten hade arbete inom ett halvår

Redan innan utbildningen avslutades eller senast inom en månad efter examen hade 80 procent ett arbete, och inom ett halvår hade 92 procent ett arbete, vilket var i likhet med de senaste tre åren.

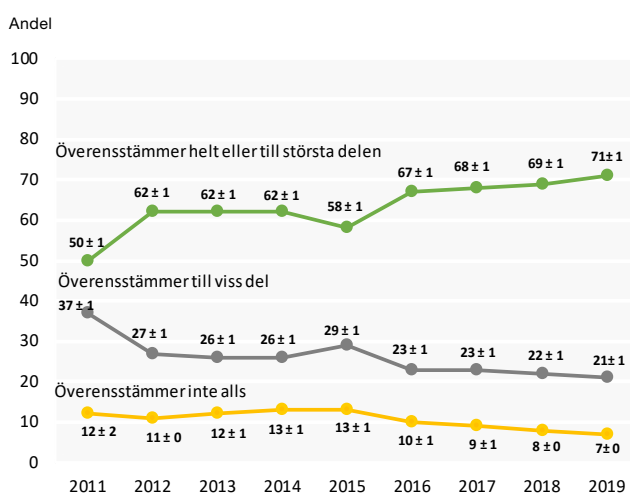
Ekonomi, administration och försäljning, Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske samt Samhällsbyggnad och byggt teknik hade en högre andel med arbete inom ett halvår efter examen jämfört med det totala resultatet. Andelen varierade mellan 94 och 96 procent för dessa områden jämfört med det totala resultatet som var 92 procent. Inom Kultur, media och design samt Data/IT var andelen i arbete inom ett halvår lägre än det totala resultatet, 84 respektive 88 procent.

Arbetets överensstämmelse på samma nivå som 2018

Andelen examinerade som uppgav att de året efter examen hade ett arbete som helt eller till största delen överensstämde med utbildningen var 71 procent 2019, vilket var i nivå med 2018. Nivån vad gäller de som uppgav att de hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen är den högsta hittills. Vidare uppgav 21 procent att de hade ett arbete som överensstämde till viss del. Slår vi ihop dessa två andelar så var det 92 procent som hade ett arbete som åtminstone överensstämde till viss del med utbildningen.

Andelen examinerade som hade ett arbete som inte alls överensstämde med utbildningen har minskat sedan 2015 och var 7 procent 2019, vilket var den lägsta nivån hittills.

Diagram 1.39: Arbetets överensstämmelse med utbildningen, 2011–2019

Notera: Överensstämmelsen redovisas i andel av de som uppgav att de hade ett arbete. Källa: MYH och SCB.

Det fanns ingen skillnad mellan män och kvinnor när det gäller andelen som hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen. Det fanns inte heller några skillnader mellan åldersgrupperna. Inrikes födda hade däremot i högre grad än utrikes födda ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen, 72 procent jämfört med 64 procent.

Bland dem som inte alls hade ett arbete som överensstämde med utbildningen var den främsta orsaken att det var svårt att få ett jobb överhuvudtaget. Därefter uppgavs det att de var kvar på sitt nuvarande arbete då det var mer attraktivt i form av arbetsvillkor, lön, karriär med mera samt att de saknade den erfarenhet som krävdes för att få arbete.

Inom Ekonomi, administration och försäljning var andelen examinerade som uppgav att arbetet överensstämde helt eller till största delen med utbildningen högre jämfört med det totala resultatet, 78 procent jämfört med 71 procent. Även inom Transporttjänster var andelen högre, 83 procent, vilket var i likhet med föregående år.

Inom Teknik och tillverkning var andelen examinerade som uppgav att arbetet överensstämde helt eller till största delen med utbildningen tvärtom lägre jämfört med det totala resultatet 2019, 64 procent jämfört med 71 procent. Inom Hotell, restaurang och turism var resultatet lägre än det totala resultatet, 49 procent jämfört med 71 procent. Både dessa två områden har haft lägre resultat än det totala resultatet under flera år.

Examinerade har positiva upplevelser av utbildningen

Majoriteten av de examinerade uppgav att de åtminstone till viss del hade fått lära sig det som behövdes på sin utbildning för att utföra sitt nuvarande arbete, och lika stor andel var nöjda med utbildningen som helhet. Det var 53 procent som uppgav att de helt eller i stor utsträckning fått lära sig det de behövde medan 39 procent uppgav att de i viss utsträckning fått lära sig det de behövde. Detta var i likhet med 2018.

Det fanns variation mellan utbildningsområdena. Inom fem områden; Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske, Pedagogik och undervisning samt Transporttjänster uppgav de examinerade i hög grad att de helt eller i stor utsträckning hade fått lära sig det de behöver för att utföra sitt nuvarande arbete. Resultatet var högre än det totala resultatet. Det omvända gällde inom Data/IT, Hotell, restaurang och

turism, Juridik, Samhällsbyggnad och byggteknik samt Teknik och tillverkning.

De var 91 procent av de examinerade som uppgav att de var nöjda med sin utbildning som helhet, vilket var detsamma som 2018. Inom Ekonomi, administration och försäljning var de examinerade mer nöjda jämfört med det totala resultatet för samtliga områden. Det omvända gällde för Data/IT, Hotell, restaurang och turism samt Kultur, media och design där en lägre andel var nöjda jämfört med det totala resultatet.

Den största ökningen vad gäller examinerades nöjdhet med utbildningen jämfört med förra året skedde inom Pedagogik och undervisning (från 84 procent till 95 procent). Nöjdheten inom Pedagogik och undervisning återgick dock till 2017 års värde. Inom Data/IT och Transporttjänster minskade nöjdheten jämfört med föregående år (en minskning med 5 procentenheter vardera).

I studien Studerandes sysselsättning mäts resultatet utifrån de som examinerats från yrkeshögskoleutbildningar. Det kan också vara intressant att se hur resultatet blir om man istället utgår från alla som bedrivit studier. Det vill säga hur stor andel som tar examen och sedan året efter examen har ett arbete som överensstämmer med utbildningen.

I det fallet kan man kombinera alla tre måtten: examensgrad, andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen (matchningsgrad). Myndigheten har valt att kalla detta mått för verkningsgrad. Verkningsgraden beräknas enligt nedan.

Verkningsgrad =

Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad

Myndigheten har här beräknat två varianter av verkningsgrad beroende på vilket mått för matchningsgrad som har använts:

- **Verkningsgrad 1:** Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbetet överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen).
- **Verkningsgrad 2:** Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbetet överensstämmer åtminstone till viss del³⁸ med utbildningen).

Verkningsgraden redovisas för det år som uppföljningen av sysselsättningen gjordes, vilket är året efter examen. Verkningsgrad 1 var 47 procent 2019. Det innebär att av alla som bedrev studier på de utbildningar som avslutades 2018 var det 47 procent som tog examen och sedan 2019 hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen.

Figur 2: Verkningsgrad 1

Andel av de antagna som bedrivit studier, som har tagit examen och som året efter examen hade ett arbete som överensstämde helt eller till största delen med utbildningen.

Om man istället för att arbetet ska överensstämma helt eller till största delen med utbildningen utgår från att arbetet ska överensstämma åtminstone till viss del med utbildningen används verkningsgrad 2. Verkningsgraden var då 62 procent 2019. Det innebär att av alla som bedrev studier på de utbildningar som avslutades 2018 var det 62 procent som tog examen och sedan 2019 hade ett arbete som åtminstone till viss del överensstämde med utbildningen.

Figur 3: Verkningsgrad 2

Andel av de antagna som bedrivit studier, som har tagit examen och som året efter examen hade ett arbete som åtminstone överensstämde till viss del med utbildningen.

38 Begreppet "åtminstone till viss del" är en hopslagning av de två svarsalternativen "helt eller till största delen" och "till viss del".

Verkningsgraden för antagna som bedrivit studier har ökat över tid oavsett vilken av de två alternativa beräkningarna som används. Jämfört med 2012 är ökningen 9–10 procentenheter beroende på vilket mått av verkningsgrad som används. Den största ökningen skedde emellertid mellan 2015 och 2016, vilket till största delen berodde på att andelen vars arbete överensstämde helt eller till största delen med utbildningen ökade mellan dessa år. De senaste fyra åren har verkningsgraden varit relativt stabilt oavsett vilket av de alternativa måtten för verkningsgrad som används.

Alla tre måtten (examensgrad, andel i arbete och matchningsgrad) påverkar var för sig verkningsgraden. Om till exempel ett av måtten ökar medan de två andra måtten förblir oförändrade ökar verkningsgraden. För att uppnå en hög verkningsgrad måste emellertid alla tre måtten vara höga.

Sett över tid är det till stor del matchningsgraden som har påverkat hur verkningsgraden utvecklats mellan åren. Matchningsgraden är nämligen det mått som varierat mest mellan enskilda år medan måtten examensgrad och andel i arbete har varit mer trögrörliga över tid.

Det är viktigt att notera att verkningsgraden är ett mått som bygger på snäva antaganden. I måttet räknas enbart de som avslutat utbildningen med examen och där efter fått ett arbete där arbetet också måste överensstämma med utbildningen. Verkningsgraden underskattar därför troligen yrkeshögskolans bidrag till kompetensförsörjningen. Sannolikt har åtminstone en del av de som inte avslutat utbildningen med examen ändå kunnat bidra till att minska kompetensbristen inom relevanta områden då de tillgodogjort sig delar av utbildningen. Även de examinerade som hade arbete men som inte alls överensstämde med utbildningen kan också ha bidragit till arbetsmarknadens kompetensförsörjning men inom ett annat område än det som utbildningen var avsedd för.

1.10

UTBILDNINGAR INOM SMALA YRKESOMRÅDEN

En utbildning inom ett smalt yrkesområde leder till ett kvalificerat yrkeskunnande inom ett område som är av betydelse för individen och samhället, utan att det finns ett uttryckligt arbetsmarknadsbehov.³⁹

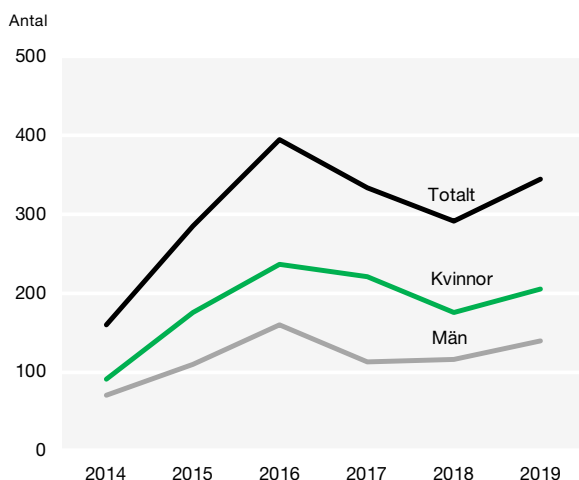
Utbildningar inom smala yrkesområden utgjorde en liten andel av YH

Under 2019 startade 30 utbildningsomgångar inom smala yrkesområden, vilket motsvarade 3 procent av alla startade omgångar inom yrkeshögskoleutbildning. Sett till antal antagna som påbörjade studier var andelen mindre eftersom det i genomsnitt var betydligt färre beslutade platser på omgångar inom smala yrkesområden än inom yrkeshögskoleutbildning som helhet. Små yrkesområden hade 1 procent av alla antagna som påbörjade studier inom yrkeshögskoleutbildning 2019.

Under 2019 var det 344 antagna som påbörjade studier på utbildningar inom smala yrkesområden, varav 205 kvinnor (60 procent) och 139 män (40 procent). Antalet har totalt sett varierat mellan 285 och 395 per år sedan 2015.

Under 2019 var Teknik och tillverkning det största utbildningsområdet inom smala yrkesområden med 135 antagna som påbörjade studier. Den största utbildningsinriktningen fanns däremot inte inom Teknik och tillverkning utan det var utbildningar till smala hantverksyrken (som omfattar olika typer av hantverkslärlingar) med 91 antagna som påbörjade studier.

Diagram 1.40: Antagna som påbörjat studier inom smala yrkesområden, 2014–2019

Källa: SCB.

Något lägre examensgrad inom smala yrkesområden än för YH totalt

Under 2018 var det 237 examinerade inom smala yrkesområden, vilket motsvarar 2 procent av alla examinerade inom yrkeshögskolan. Examensgraden inom utbildningar mot smala yrkesområden var 69 procent 2018. Det var en något lägre andel än inom yrkeshögskoleutbildning totalt där examensgraden var 72 procent.

1.11

UPPDRAGSUTBILDNINGAR, BEHÖRIGHETSGIVANDE FÖRUTBILDNINGAR OCH KURS PÅ TOM PLATS

Uppdragsutbildningar, behörighetsgivande förutbildningar (BFU) och kurs på tom plats (tidigare benämning: Enstaka kurs på fyllnadsplats) är inte medräknade i den övriga statistiken som presenteras i rapporten utan de beskrivs endast i detta avsnitt.⁴⁰

Uppdragsutbildningar

Utöver de ordinarie yrkeshögskoleutbildningarna finns sedan tidigare även uppdragsutbildning. Det är en form av utbildning som både offentliga arbetsgivare och privata företag kan köpa. Den vanligaste anledningen till att köpa uppdragsutbildning inom yrkeshögskolan är att höja kompetensen hos den befintliga personalen. Uppdragsutbildningar kan omfatta en eller flera kurser eller en hel utbildning.

Under 2019 påbörjade drygt 230 deltagare en uppdragsutbildning på nio olika utbildningar inom yrkeshögskolan, vilket är ungefär lika många deltagare och utbildningar som 2018. Under 2016-2019 har antalet deltagare varierat mellan 230 och 250. Merparten av utbildningarna har under denna period funnits inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Under 2019 fanns nästan alla uppdragsutbildningar inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete. Andelen män som påbörjat en uppdragsutbildning har varierat mellan 51 och 68 procent, medan andelen kvinnor har varierat mellan 32 och 49 procent. Av de som startade en uppdragsutbildning 2019 var 52 procent män och 48 procent kvinnor.

Kurs på tom plats

Om det finns lediga platser på en yrkeshögskoleutbildning, finns det sedan 2017 möjlighet för utbildningsanordnaren att anta studerande till en eller flera av kurserna inom utbildningen. Detta kallas kurs på tom plats.⁴¹

⁴⁰ Se tabeller på myh.se/statistik.

⁴¹ Ändringar i Förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan trädde i kraft i januari 2020 vilket gjorde att benämningen "enstaka kurs" byttes ut till "kurs på tom plats".

Under 2019 var det cirka 130 personer (70 kvinnor och 60 män) som påbörjade studier på 75 kurser på tom plats. Det var 25 procent som läste flera kurser medan resterande läste en kurs. Antalet personer som påbörjade kurser på tom plats 2018 var cirka 140 personer och 2017 var det cirka 70 personer. Kurser på tom plats fanns inom de flesta utbildningsområden 2019. Inom de stora utbildningsområdena startade 57 kurser på tom plats under 2019, för 2017 och 2018 var motsvarande antal 37 respektive 83 kurser på tom plats.

Behörighetsgivande förutbildningar

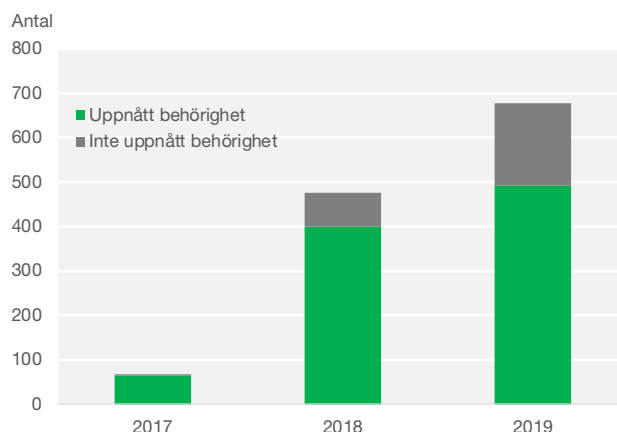
Inom yrkeshögskolan finns det också möjlighet att gå behörighetsgivande förutbildningar för att bli behörig till och få en garanterad plats på en viss utbildning. För att få platsgaranti krävs att den studerande blir godkänd på den behörighetsgivande förutbildningen. Syftet med behörighetsgivande förutbildning är att bredda rekryteringen genom att ge möjlighet för fler att få behörighet till en specifik yrkeshögskoleutbildning. Behörighetsgivande förutbildning gavs inom sju utbildningsområden 2019, vilket var i likhet med 2018. Merparten av de behörighetsgivande förutbildningarna gavs inom Teknik och tillverkning samt Data/IT under 2019, dessa områden hade även flest behörighetsgivande förutbildningar under 2018.

Flest antagna som bedrev behörighetsgivande förutbildningar 2019 fanns inom utbildningar till webbutvecklare samt automationstekniker. Under 2018 fanns flest som bedrev behörighetsgivande förutbildningar inom utbildningar mot fastighetstekniker och teknisk testare, och under 2017 fanns flest inom utbildningar mot produktionslogistik och anläggningsdykare.

Det var totalt cirka 680 antagna som bedrev studier på behörighetsgivande förutbildningar 2019 (drygt 200 kvinnor och 470 män), vilket var fler än både 2018 och

2017 då cirka 470 respektive 70 personer bedrev studier på behörighetsgivande förutbildningar. Totalt uppnådde 73 procent behörighet 2019, vilket var en lägre andel än 2018 då 84 procent uppnådde behörighet.

Diagram 1.41: Antal antagna som bedrivit studier på behörighetsgivande förutbildningar 2017–2019

Not: Statistiken visar inte unika individer. En individ kan ha gått flera behörighetsgivande förutbildningar. Källa: MYH.

Av de cirka 680 antagna som bedrev studier på behörighetsgivande förutbildningar 2019 var det drygt 400 som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning med platsgaranti (knappt 110 kvinnor och 300 män). Det kan jämföras med knappt 350 som påbörjade en yrkeshögskoleutbildning med platsgaranti 2018, respektive knappt 60 under 2017.

1.12

DEFINITIONER OCH FÖRKLARINGAR

Antagna som påbörjat studier

Avser alla som är eller har varit studerande, inklusive de som har tillkommit under utbildningens gång och de som har hoppat av utbildningen. Detta inkluderar alla som varit med på minst en förteckning över studerande för en utbildningsomgång. Andelen som tillkommer under utbildningens gång är marginell.

Första förteckningen ska anordnaren skicka in till myndigheten tre veckor efter att omgången startat, i samband med första rekvisitionen av statliga medel. Därefter ska anordnaren skicka in en uppdaterad förteckning varje halvår i samband med en ny rekvisitionsperiod. Även för utbildningar utan statliga medel ska anordnaren skicka in förteckningar över studerande varje halvår.

Antagna som påbörjat studier efter startår används som benämning när statistiken avser omgångar som startat under ett år.

Antagna som bedrivit studier efter avslutsår används som benämning när statistiken avser omgångar som avslutats under ett år. Används vid beräkning av examensgrad.

Avhoppare

Avser antagna som inte är examinerade eller fullföljare, se även definition för fullföljare.

Behörighetsgivande förutbildning

En behörighetsgivande förutbildning (BFU) inom yrkeshögskolan syftar till att ge de kunskaper som motsvarar de krav på behörighet som är uppställda för den ordinarie yrkeshögskoleutbildningen. BFU är endast till för sökande som saknar fullständig behörighet till utbildningen men de sökande till BFU måste ha grundläggande behörighet. BFU är riktad mot en enskild utbildningsomgång.

BFU får erbjudas i anslutning till en ordinarie utbildning inom yrkeshögskolan om det finns eller kan antas finnas brist på behöriga sökande till den ordinarie utbildningen. Anordnaren ska rapportera in vilka personer som bedrivit studier på en BFU och vilka som genomfört utbildningen med godkänt resultat.

De som har genomgått en BFU med godkänt resultat är garanterad en plats på den ordinarie utbildningen i den utbildningsomgång som följer direkt efter förutbildningen.

Enstaka kurs/ Kurs på tom plats

I januari 2020 ändrades benämningen från Enstaka kurs till Kurs på tom plats. Upplägget är dock detsamma.

Kurs på tom plats kan anordnas om det finns outnyttjade platser på en utbildning. Om en utbildningsanordnare har outnyttjade platser på en utbildningsomgång så finns det möjlighet att anta ytterligare personer till en eller flera av kurserna inom utbildningen. Det ska då anmälas till myndigheten. Antagningen till kurs på tom plats ska gå till på samma sätt som antagningen till hela utbildningen. Eventuella särskilda förkunskapskrav och urval ska vara desamma. Anordnaren ska redovisa betyg till myndigheten.

Examensgrad

Avser andel examinerade i procent av antagna som bedrivit studier. Utbildningar som inte ger examen ingår inte i måttet. Antagna som bedrivit studier på utbildningar som inte ger examen är en liten andel av samtliga antagna som bedrivit studier.

Examinerade

Avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Anordnarna rapporterar in examinerade även efter avslutstidpunkten, vilket framförallt beror på att en del antagna gör sena kompletteringar. Dessa ingår också i statistiken, vilket orsakar en viss eftersläpning.

Fullföljare

Avser antagna som inte är examinerade men som finns med på sista studerandelistan med rekvisition och som inte har något avbrottsdatum. De får heller inte ha en uppehållsperiod som sträcker sig längre än dagen innan utbildningsomgångens slutdatum. En del fullföljare kompletterar senare och kan då flyttas till examinerade, förutsatt att utbildningen ger examen.

Inrikes/utrikes födda

Uppgifterna är hämtade från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB och avser om de antagna är födda i Sverige (inrikes födda) eller i annat land (utrikes födda). För en liten andel av de antagna har det inte varit möjligt att erhålla födelseland från SCB.

Gymnasiebakgrund

Avser personens senaste avslutade gymnasieutbildning sista juni det år mätningen avser. Uppgifterna är hämtade från Utbildningsregistret (UREG) på SCB.

Platser – beslutade

Avser beslutade utbildningsplatser med eller utan statliga medel från Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH). Outnyttjade platser vid start avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.

Första förteckningen över studerande med rekvisition ska anordnaren skicka in till myndigheten tre veckor efter start. Detta gäller även för utbildningar utan statliga medel (statsbidrag och särskilda medel). Outnyttjade platser vid start beräknas från första rekvisitionen. För inställda omgångar räknas alla platser som outnyttjade vid start.

Nästan alla omgångar bedrivs med statliga medel från MYH. Omgångarna som bedrivs med statliga medel får ta in fler studerande än det finns platser (överintag). Anordnarna får inga statliga medel för överintagen och därför räknas de heller inte som nyttjade platser.

Smala yrkesområden

En utbildning inom ett smalt yrkesområde leder till ett kvalificerat yrkeskunnande inom ett område som är av betydelse för individen och samhället, utan att det finns ett uttryckligt arbetsmarknadsbehov. En utbildning inom ett smalt yrkesområde ska utveckla eller bevara ett yrkeskunnande som individen helt eller delvis kan försörja sig på.

Studerande – aktiva

Avser aktiva studerande på utbildningsomgångar som pågått minst en dag under en avsedd period (startade, avslutade samt under hela perioden pågående omgångar). Som aktiva studerande räknas endast studerande som funnits med på minst en förteckning över studerande under en avsedd period.

Start- och slutdatum för aktiva studerande

Myndigheten har inga exakta uppgifter om när varje studerande påbörjade respektive avslutade sin utbildning.

Vid beräkningen av antal aktiva studerande tillämpas därför följande regler:

- För aktiva studerande som är med på första förteckningen över studerande räknas startdatum för omgången även som startdatum för den studerande.

Omgången startar tre veckor innan den första förteckningen över studerande med rekvisition av statliga medel skickas in till myndigheten.

- För aktiva studerande som är med på sista förteckningen över studerande räknas slutdatum för omgången även som slutdatum för den studerande.
- Utbetalningar av statliga medel kan pågå flera månader efter omgångens slutdatum.
- För övriga aktiva studerande (de som tillkommit efter första rekvisitionsperioden och de som hoppat av innan sista rekvisitionsperioden) räknas rekvisitionsperiodernas startdatum respektive slutdatum.

Antal studerande är inte lika med antal personer

Personer som varit aktiva studerande på flera utbildningar under en avsedd period räknas en gång för varje utbildningsomgång. Antal personer är något färre än antal studerande.

Studieform

Bunden

Den studerande ska genomföra merparten av utbildningen i utbildningsanordnarens lokaler.

Distans

Den studerande kan genomföra merparten av utbildningen på annan plats än i utbildningsanordnarens lokaler.

En utbildning kan innehålla både bundna inslag och inslag på distans.

Sysselsättning

Andel i arbete

Avser andelen examinerade som har arbete året efter examen.

Andel som har ett arbete som överensstämmer med utbildningen

Beräknas av andelen som uppgett att de hade arbete året efter examen. Det finns fyra olika grader av överensstämmelse; överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen, överensstämmer till viss del med utbildningen, överensstämmer åtminstone till viss del med utbildningen (är ett hopslaget mått av de två tidigare nämnda måtten) samt överensstämmer inte alls.

Sökande

Ansökningar

Avser samtliga ansökningar till de utbildningsomgångar som startat under ett år. Varje ansökan räknas en gång. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal sökande personer eftersom en person kan ha sökt till

flera utbildningsomgångar, se nedanstående definition av Sökande.

Sökande

Avser antal unika personer som sökt till de utbildningsomgångar som startat under ett kalenderår. Med sökande avses både behöriga och obehöriga sökande.

För att räknas som sökande ska följande uppfyllas:

- Den sökande har lämnat in en ansökan där det minst finns uppgift om den sökandes namn och personnummer (eller namn och födelsedatum).
- Den sökande har lämnat in sin ansökan inom ansökningstiden (inom ordinarie eller förlängd ansökningsperiod).

Statistiken över sökande är individbaserad. SCB samlar in personuppgifter om de sökande från anordnarna. Förutom personuppgifter samlas även uppgifter in om den sökandes behörighet till utbildningen. Observera att antal sökande personer inte är detsamma som antal ansökningar, se ovanstående definition av Ansökningar.

Behöriga sökande

Avser antal unika sökande personer som varit behöriga till minst en av de utbildningar som personen sökt till under ett kalenderår. Att vara behörig till en utbildning innebär att den sökande uppfyller behörighetskraven i 3 kapitlet 1–4 §§ Förordning (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF), inklusive de eventuella särskilda förkunskapskrav som gäller för utbildningen.

Uppdragsutbildning

Utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan kan erbjuda hela eller delar av en utbildning som uppdragsutbildning för en organisation som då blir uppdragsgivare. En uppdragsutbildning ska alltid baseras på en befintlig yrkeshögskoleutbildning men det ställs inga formella behörighetskrav. Uppdragsgivaren bestämmer vilka som ska få gå utbildningen.

Antal personer som ska påbörja studier ska anges i anmälan från anordnaren. Om ytterligare personer tillkommer ska anordnaren skicka in en ny anmälan om uppdragsutbildning till myndigheten. Anordnaren behöver däremot inte rapportera in avhoppare. En uppdragsutbildning ger yrkeshögskolepoäng för de kurser som ingår och kan leda till examen men det är inte möjligt att tillgodoräkna en hel utbildning inom ramen för uppdragsutbildning. Anordnaren ska redovisa betyg och eventuell examen till myndigheten för varje person som bedrivit studier på utbildningen.

Utbildningar och utbildningsomgångar

En utbildning definieras med ett unikt utbildningsnummer. Nästan varje utbildning har flera utbildningsomgångar med olika omgångsnummer och olika starttidpunkter.

Pågående utbildningsomgångar avser omgångar som pågått under hela eller delar av en viss period (startade, avslutade och under hela perioden pågående omgångar).

Startade utbildningsomgångar avser omgångar som startat under en viss period.

Utbildningsanordnare

En juridiskt ansvarig utbildningsanordnare är en juridisk eller fysisk person som ansvarar för en eller flera utbildningar inom YH. En juridiskt ansvarig anordnare motsvaras av ett organisationsnummer. Ungefär en tiondel av anordnarna har flera administrativa enheter under samma organisationsnummer.

Det finns fyra typer av huvudmän vad gäller anordnare: statliga, kommuner (inklusive kommunförbund), lands- ting samt privata (enskilda juridiska eller fysiska personer).

Utbildningsnivå

Avser personens högsta utbildning sista juni det år mätningen avser. Högsta utbildning definieras enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN), nivå SUN1. Uppgifterna är hämtade från Utbildningsregistret (UREG) hos SCB. Om personen saknar uppgift ifrån SUN-registret det år som utbildningen startade sätts den högsta utbildningsnivån till "Uppgift saknas".

Utbildningsområden och SUN inriktningar

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN inriktning. Den minst detaljerade nivån är SUN1 (en siffra). Den mest detaljerade nivån är SUN4 (tre siffror och en bokstav).

Myndigheten för yrkeshögskolan gör en egen aggregering av SUN-inriktningar på 16 utbildningsområden. Aggregeringen görs framförallt på två positioner men även på tre positioner. För information om indelning och redovisningsgrupper, se tabell 1.1.

Verkningsgrad

Verkningsgrad är ett mått som anger hur stor andel av alla antagna som bedrivit studier som tagit examen OCH som året efter examen har ett arbete som överensstämmer med utbildningen. Verkningsgraden redovisas efter det år sysselsättningen har mätts, det vill säga ett år efter examen.

Verkningsgraden tas fram i två olika varianter beroende på vilken matchningsgrad som används i beräkningen.

Verkningsgrad 1

Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbetet överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen).

Verkningsgrad 2

Examensgrad x Andel i arbete x Matchningsgrad (arbetet överensstämmer åtminstone till viss del med utbildningen).

Åtminstone till viss del är ett hopslaget mått av de två svarsalternativen "överensstämmer helt eller till största delen med utbildningen" och "överensstämmer till viss del med utbildningen".

YH-poäng

Ett års heltidsstudier motsvarar 200 YH-poäng.

Ålder

Avser den ålder som personen hade sista december det år mätningen avser.

Tabell 1.1: Grupperade utbildningsområden efter områdesstorlek

Redovisningsgrupp	Utbildningsområden inom YH och KY	SUN-inriktning
Stora utbildningsområden (I genomsnitt minst 1 000 antagna per år som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats 2016–2018.)	Data/IT	48 Data
	Ekonomi, administration och försäljning	34 Företagsekonomi, handel och administration
	Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	72 Hälso- och sjukvård 76 Socialt arbete och omsorg
	Samhällsbyggnad och byggt teknik	58 Samhällsbyggnad och byggnadsteknik
	Teknik och tillverkning	52 Teknik och teknisk industri 54 Material och tillverkning
Medelstora utbildningsområden (I genomsnitt 300–999 antagna per år som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats 2016–2018.)	Hotell, restaurang och turism	811 Hotell, restaurang och storhushåll 812 Turism, resor och fritid
	Kultur, media och design	21 Konst och media
	Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	62 Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske 64 Djursjukvård
	Transporttjänster	84 Transporttjänster
Små utbildningsområden (I genomsnitt färre än 300 antagna per år som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats 2016–2018.)	Friskvård och kroppsvård	813 Idrott och friskvård 815 Hår- och skönhetsvård
	Journalistik och information	32 Journalistik och information
	Juridik	38 Juridik och rättsvetenskap
	Miljövård och miljöskydd	85 Miljövård och miljöskydd
	Pedagogik och undervisning	14 Pedagogik och lärarutbildning
	Säkerhetstjänster	86 Säkerhetstjänster
	Övrigt	222 Främmande språk och språkvetenskap 819 Personliga tjänster, övrig/ospec utbildning 999 Okänd

Konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn

Sammanfattning

De första konst- och kulturutbildningarna startade under andra halvåret 2015 men hade tidigare bedrivits som så kallade kompletterande utbildningar. Konst- och kulturutbildningar får stöd genom statsbidrag och/eller studie-stödsplatser.⁴² Utöver konst- och kulturutbildningar ryms även utbildningar som endast står under statlig tillsyn inom regelverket. Dessa har myndigheten valt att benämna utbildningar med endast tillsyn. Översiktlig information om konst- och kulturutbildningar finns i den färgade högerspalten på nästa sida. För information om utbildningar med endast tillsyn, se avsnitt 2.2.

Statistiken visar att 2019 var det både färre som påbörjade och färre som slutförde en konst- och kulturutbildning jämfört med 2018. Slutförandegraden var däremot oförändrad. I övrigt var det inga större förändringar som skedde inom konst- och kulturutbildningarna. Fler förändringar har skett inom utbildningar med endast tillsyn men det är en mindre utbildningsform som kan variera mer mellan åren. För utbildningar med endast tillsyn var det fler pågående utbildningar, fler som påbörjade studier och fler som slutförde utbildningen 2019 jämfört med året innan. Slutförandegraden var också högre.

Några av de viktigaste resultaten:

Konst- och kulturutbildningar

- Totalt hade 125 utbildningar beslut om stöd 2019, vilket var två färre än året innan.
- Utbudet av konst- och kulturutbildningar är relativt konstant över tid. Alla utbildningar med beslut om stöd 2019 hade stöd även 2018.
- Totalt pågick 116 utbildningar 2019 medan 9 utbildningar hade ställt in sina utbildningsomgångar.
- Av utbildningarna som pågick 2019 var 10 korta utbildningar och 106 längre utbildningar på 20 veckor eller mer.
- Närmare två tredjedelar av utbildningarna som pågick 2019 var högskoleförberedande, vilket var i likhet med tidigare år.

- Liksom tidigare fanns mer än hälften av utbildningarna i Stockholms län 2019. Andelen har ökat något över tid.
- Det var 3 180 beslutade årsplatser för konst- och kulturutbildning 2019. Av dessa nyttjades 79 procent.
- Totalt påbörjade 2 900 antagna studier 2019, vilket var färre än de tre föregående åren då motsvarande antal varierade mellan 3 000 och 3 100.
- Liksom tidigare år var tre av fyra som påbörjade utbildning 2019 kvinnor.
- Det var stora skillnader i ålder mellan utbildningslängderna. För de som 2019 påbörjade en kort utbildning var medianåldern 57 år medan motsvarande för längre utbildningar var 23 år.
- Av alla som påbörjade en utbildning 2018 var 14 procent utrikes födda. En tredjedel av de som påbörjade en längre utbildning 2018 hade en eftergymnasial utbildning på minst en termin innan konst- och kulturutbildningen.
- Det var 2 300 studerande som slutförde en konst- och kulturutbildning 2019, vilket var färre än 2018.
- Slutförandegraden 2019 var 81 procent, vilket var oförändrat jämfört med de två föregående åren.

Utbildningar med endast tillsyn

- Det var 40 utbildningar med endast tillsyn som hade beslut om stöd 2019. Av dessa var det två nya som inte hade haft beslut om stöd tidigare år.
- Totalt pågick 30 av utbildningarna 2019 medan 8 hade ställt in sina utbildningsomgångar och 2 hade inga planerade omgångar 2019. Antal pågående utbildningar har ökat över tid.
- Flest utbildningar 2019 fanns inom inriktningarna Luftfart, Hår- och skönhetsvård, Djursjukvård och Musik.
- Totalt påbörjade närmare 410 antagna studier 2019, vilket var fler än tidigare år. Närmare två tredjedelar var kvinnor, men fördelningen män och kvinnor varierar mellan utbildningsinriktningarna.
- Slutförandegraden 2019 var 74 procent, vilket var högre än 2018 men lägre än åren innan dess. Delvis har det varit olika utbildningar som avslutats de olika åren.

2.1

KONST- OCH KULTURUTBILDNINGAR

Konst- och kulturutbildningarna är indelade i tre olika kategorier efter syftet med utbildningen:

- högskoleförberedande utbildningar (inom det konstnärliga området)
- yrkesinriktade utbildningar (inom det konstnärliga eller kulturella området)
- utbildningar inom kulturarvsområdet

En konst- och kulturutbildning kan uppfylla flera syften men kategoriseras efter dess huvudsakliga syfte. En stor del av statistiken om konst- och kulturutbildningarna redovisas i den här rapporten uppdelat efter dessa tre syften.

Det finns både korta och längre konst- och kulturutbildningar. De flesta är längre och omfattar från 20 veckor upp till tre års heltidsstudier. De utbildningar som räknas som korta kan i sin tur omfatta allt från någon dag upp till 30 veckors heltidsstudier.⁴³ De korta utbildningarna finns endast inom kulturarvsområdet och är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område. De korta utbildningarna utgör en liten del av konst- och kulturutbildningarna men får stor påverkan på den statistik som redovisas i rapporten. Under 2019 utgjorde de korta utbildningarna mindre än en tiondel av antalet pågående utbildningar. Trots det påbörjade två femtedelar av alla antagna en kort utbildning och närmare hälften av de som slutförde en utbildning hade gått en kort utbildning. Statistiken i rapporten redovisas därför, förutom efter utbildningarnas syften, även uppdelat på korta utbildningar och längre utbildningar.

Utöver att konst- och kulturutbildningar står under statlig tillsyn får de stöd i form av statsbidrag och/eller studiestödsberättigande. Det är Myndigheten för yrkeshögskolan som beslutar om stödet. Utbildningarna måste vara minst 20 veckor för att berättiga de studerande till studiestöd och minst 30 veckor för att berättiga utbildningen till statsbidrag. En kort utbildning inom kulturarvsområdet kan vara kortare än detta och ändå få stöd i form av studiestödsberättigande för de studerande re-

konst & kultur utbildning

Inom konst- och kulturutbildningar finns det flera olika inriktningar som bildkonst, musik, teater, dans, mode, skrivande, arkitektur, silversmide och keramik för att nämna några.

Utbildningarna är indelade i tre kategorier med olika syften och ska:

- förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina,
- medverka till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området, eller
- ha ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Utbildningarna drivs av privata utbildningsanordnare. Utbildningarna kan få statligt stöd genom statsbidrag och/eller genom att de studerande får rätt till studiemedel från CSN. Utbildningsanordnarna tar ut studerandeavgifter som varierar mellan utbildningarna.

⁴³ Korta utbildningar definieras enligt 8 § Förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

spektive statsbidrag om det finns särskilda skäl. Det är den typen av utbildningar som benämns korta utbildningar.

Den statistik om utbildningar, utbildningsomgångar, utbildningsanordnare och årsplatser som redovisas om konst- och kulturutbildningar har framställts av Myndigheten för yrkeshögskolan. Den individbaserade statistiken om studerande och studerande som slutfört utbildning har däremot hämtats från Statistiska centralbyråns (SCB) officiella statistik om konst- och kulturutbildningar. Vid rapportens framtagande hade SCB ännu inte publicerat sådan statistik om 2019. I den här rapporten har därför den officiella statistiken från SCB för 2015–2018 kompletterats med verksamhetsuppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan för 2019. Det kan därför förekomma vissa skillnader mellan den individbaserade statistiken som presenteras här och den officiella statistiken från SCB.⁴⁴ Myndigheten för yrkeshögskolan har inga verksamhetsuppgifter om de studerandes nationella bakgrund, tidigare utbildningsnivå eller gymnasiebakgrund. Den statistik om detta som redovisas i rapporten avser därför 2018.

De första konst- och kulturutbildningarna startade under andra halvåret 2015. Därmed avser statistiken för 2015 endast ett halvt kalenderår. Detta bör tas i hänsyn när utvecklingen över tid analyseras.

2.1.1

Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare

Konst- och kulturutbildningarna bedrevs av 42 utbildningsanordnare 2019. Av dessa var 40 procent aktiebolag och 38 procent stiftelser eller fonder. Resterande var ideella- eller ekonomiska föreningar.

Hälften av utbildningsanordnarna bedrev mer än en utbildning 2019 och en femtedel bedrev minst fyra utbildningar vardera. Antalet studerande varierar mellan anordnarna. Det vanligaste var att anordnarna hade 25–49 studerande i sina utbildningar 2019. En femtedel av anordnarna hade 200 eller fler studerande.

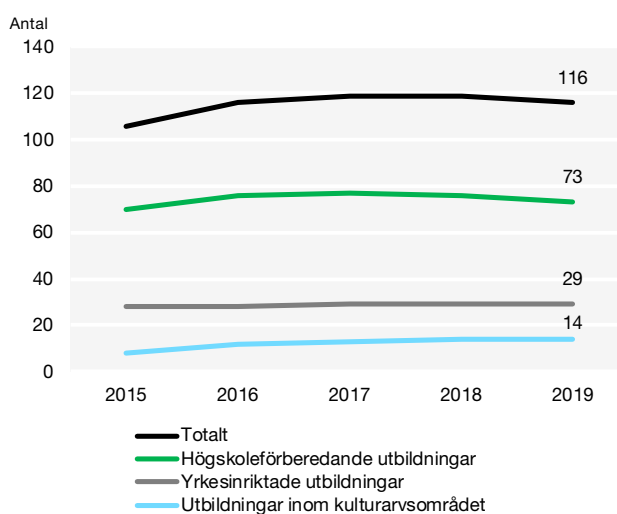
Utbildningsutbudet relativt konstant över tid

Under 2019 hade 125 konst- och kulturutbildningar beslut om stöd, det vill säga de var beviljade statligt stöd i form av statsbidrag och/eller studiestödsberättigande. Besluten om stöd för konst- och kulturutbildningar sträcker sig flera år framåt i tiden. Har utbildningen ett gällande beslut kan utbildningsanordnaren ansöka om förnyat stöd för att starta nya omgångar av utbildningen. Utbildningsutbudet är därför relativt konstant över tid. Det var två färre utbildningar som hade beslut om stöd 2019 jämfört med de två föregående åren då 127 utbildningar hade beslut om stöd. Alla utbildningar med beslut om stöd 2019 hade haft detta även tidigare år.

Av de 125 utbildningarna med beslut om stöd 2019 pågick 116 utbildningar under hela eller del av året, medan övriga 9 utbildningar hade ställt in alla sina utbildningsomgångar. Antalet pågående utbildningar var 3 färre 2019 jämfört med de två föregående åren då 119 utbildningar pågick.

Av de 116 utbildningar som pågick 2019 var 73 högskoleförberedande, 29 var yrkesinriktade och 14 var inom kulturarvsområdet. Majoriteten av utbildningarna var därmed högskoleförberedande och kan till exempel leda vidare till studier på konst-, musik- och teaterhögskolor. Då konkurrensen om platserna på konstnärliga utbildningar inom högskolan är stor behöver de sökande i många fall ha genomgått någon form av förberedande utbildning för att klara antagningsproven som ofta består av arbetsprover eller auditions.

Diagram 2.1: Pågående utbildningar efter utbildningens syfte, 2015–2019

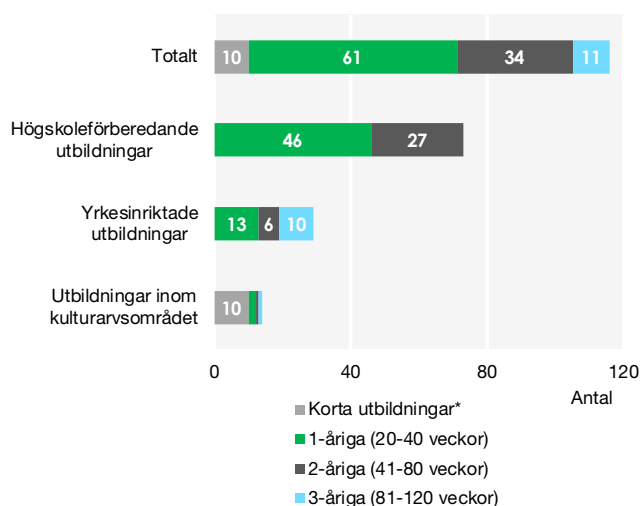
Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: MYH.

⁴⁴ Underlaget till denna rapport togs fram mars 2020 och SCB publicerar statistik om konst- och kulturutbildningar maj 2020. Den statistik som hämtats från SCB avseende 2015–2018 är därför den som SCB publicerade på <http://www.scb.se/uf0702> i december 2019.

De högskoleförberedande utbildningar som pågick 2019 omfattade upp till två års heltidsstudier. De yrkesinriktade utbildningarna omfattade i sin tur upp till tre års heltidsstudier. Även inom kulturarvsområdet omfattade utbildningarna upp till tre års heltidsstudier, men de flesta var så kallade korta utbildningar. De korta utbildningarna som pågick 2019 omfattade från två dagar upp till 20 veckors heltidsstudier.

Av de 116 utbildningarna som pågick 2019 var 10 korta utbildningar och 106 var längre utbildningar (20 veckor eller längre). Även under de två föregående åren har det pågått 10 korta utbildningar per år.

Diagram 2.2: Pågående utbildningar efter utbildningens syfte och längd (omräknad till heltid), 2019

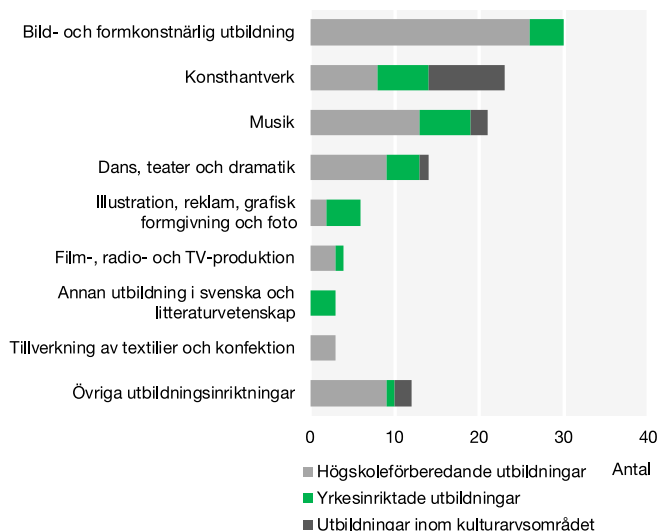
* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar. Källa: MYH.

Flest utbildningar inom Bild- och formkonst

Under 2019 pågick konst- och kulturutbildningar inom 16 olika utbildningsinriktningar.⁴⁵ Indelningen görs utifrån det huvudsakliga utbildningsinnehållet, men flera av utbildningarna är grundläggande konstutbildningar och berör flera ämnesinriktningar.

Inriktningarna Bild- och formkonstnärlig utbildning, Konsthantverk, Musik samt Dans, teater och dramatik hade flest pågående utbildningar 2019. Eftersom utbildningsutbudet har varit relativt konstant över tid har dessa inriktningar varit störst under hela perioden 2015–2019. Inom alla de fyra största inriktningarna fanns såväl högskoleförberedande som yrkesinriktade utbildningar. Inriktningarna Konsthantverk, Musik samt Dans, teater och dramatik hade även utbildningar inom kulturarvsområdet. De flesta utbildningarna inom kulturarvsområdet fanns inom inriktningen Konsthantverk.

Diagram 2.3: Pågående utbildningar efter utbildningsinriktning och syfte, 2019

Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av inriktningen Okänd och ytterligare sju inriktningar med mindre än tre utbildningar per inriktning (Konst och media - allmän utbildning, Annan utbildning inom bild- och formkonst, Inredningsdesign, Modedesign, Industri- och produktdesign, Trätekniskt arbete samt Annan utbildning inom samhällsbyggnad och arkitektur). Källa: MYH.

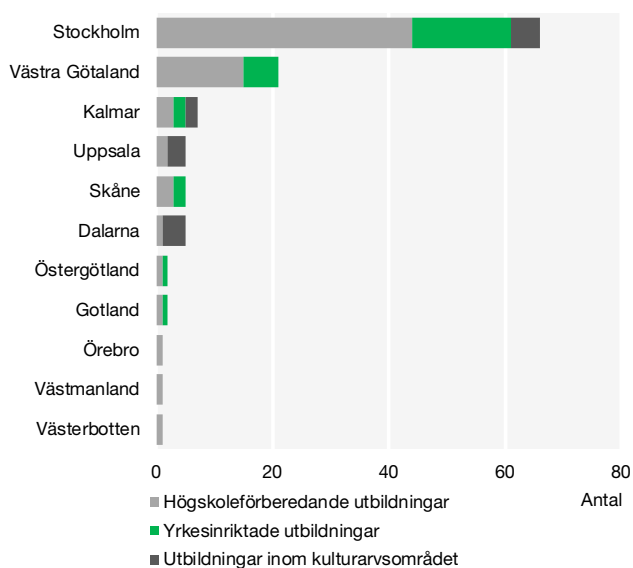
Konst- och kulturutbildningar får stöd genom statsbidrag och/eller att de studerande berättigas till studiestöd. Av utbildningarna som pågick 2019 berättigade 63 procent till både studiestöd och statsbidrag, 28 procent till enbart studiestöd och 9 procent till enbart statsbidrag. Utbildningarna med stöd i form av enbart statsbidrag var nästan uteslutande korta utbildningar inom kulturarvsområdet.

Mer än hälften av utbildningarna i Stockholms län

Konst- och kulturutbildningar pågick i 11 län 2019. Det var lika många län som 2018 men ett län färre än under perioden 2015–2017. Mer än hälften av utbildningarna fanns 2019 i Stockholms län. Näst flest utbildningar fanns i Västra Götalands län (18 procent). Andelen av utbildningarna som finns i Stockholms län har ökat mellan 2015 och 2019, från 51 procent till 57 procent. Ökningen kan delvis förklaras av att utbildningar har flyttat från andra län till Stockholm. Möjlighet till fler sökande är det vanligaste skälet till dessa flyttar. Att många av de högskoleförberedande och yrkesinriktade utbildningarna finns i Stockholms län och Västergötlands län skulle kunna förklaras av närheten till högskolor samt till arbetsgivare och institutioner inom det konstnärliga och kulturella området. Utbildningar inom kulturarvsområdet fanns i Dalarnas län, Kalmar län, Stockholms län och Uppsala län.

45 Avser SUN4, för mer information se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar.

Diagram 2.4: Pågående utbildningar efter län och utbildningens syfte, 2019

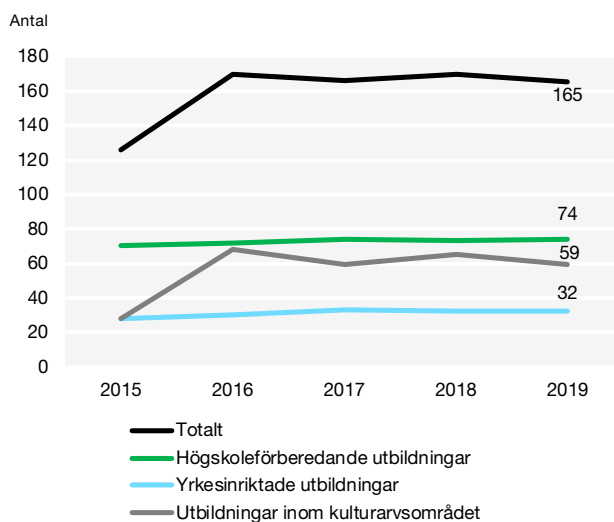
Källa: MYH.

Antal startade utbildningsomgångar inom kulturarvsområdet varierar mellan åren

Under 2019 startade 165 utbildningsomgångar och totalt pågick 348 omgångar under hela eller delar av året. Flest utbildningsomgångar startade inom högskoleförberedande utbildningar, 74 omgångar. Inom kulturarvsområdet startade 59 omgångar och inom yrkesinriktade utbildningar startade 32 omgångar.

Det var 5 utbildningsomgångar färre som startade 2019 jämfört med året innan. Antalet startade omgångar har varierat mellan 165 och 170 per år under perioden 2016–2019. Eftersom 2015 endast omfattade ett halvt år hann inte så många utbildningsomgångar starta under detta år.

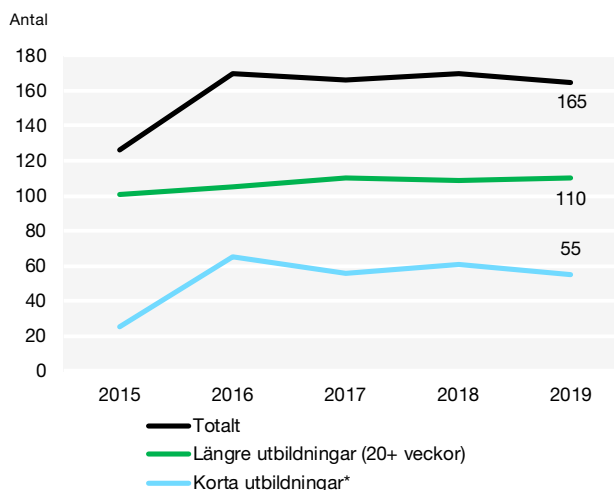
Diagram 2.5 Startade utbildningsomgångar efter utbildningens syfte, 2015–2019

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: MYH.

Det har främst varit inom kulturarvsområdet, där de korta utbildningarna finns, som antalet startade omgångar har varierat mellan åren. De korta utbildningarna inom kulturarvsområdet startar i många fall mer än en utbildningsomgång per år. Övriga konst- och kulturutbildningar startar i de flesta fall enbart en omgång per år. Av de nio korta utbildningarna med startade utbildningsomgångar 2019 var det sex utbildningar som startade flera omgångar under året. En av dessa utbildningar startade 22 omgångar. De nio korta utbildningarna startade tillsammans 55 omgångar och stod för en tredjedel av de startade omgångarna 2019.

Diagram 2.6: Startade utbildningsomgångar efter utbildningslängd, 2015–2019

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar. Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: MYH.

2.1.2

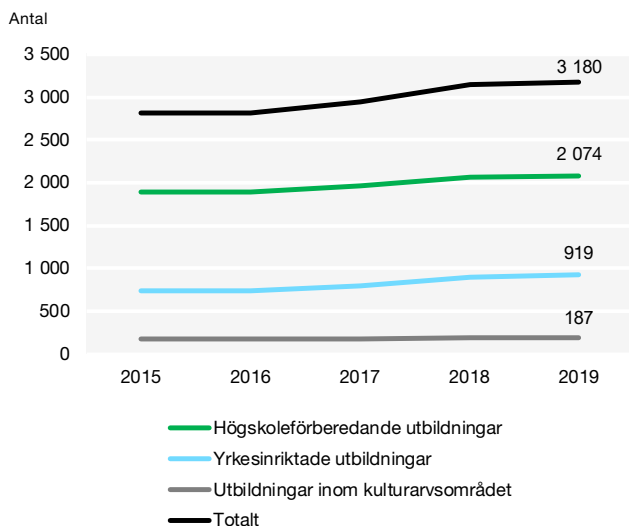
Beslutade och nyttjade årsplatser

Antal beslutade årsplatser har ökat

En konst- och kulturutbildning får stöd för ett visst antal årsplatser.⁴⁶ Antalet beslutade årsplatser till konst- och kulturutbildningar har ökat från 2 810 till 3 180 årsplatser mellan 2015 och 2019.

Av de beslutade årsplatserna 2019 avsåg 65 procent högskoleförberedande utbildningar och 29 procent yrkesinriktade utbildningar. De korta utbildningarna inom kulturarvsområdet stod för 2 procent och resterande utbildningar inom kulturarvsområdet stod för 4 procent.

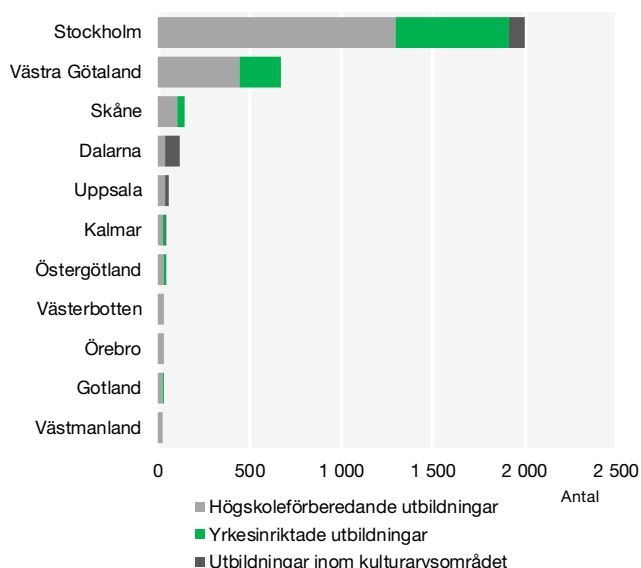
Diagram 2.7 Beslutade årsplatser efter utbildningens syfte, 2015–2019

Källa: MYH.

Fördelningen av de beslutade årsplatserna per län följer i stort sett fördelningen av antalet pågående utbildningar per län. De tre storstadslänen stod för 88 procent av samtliga beslutade årsplatser 2019, vilket var i likhet med året innan. För de yrkesinriktade utbildningarna stod storstadslänen för hela 96 procent av årsplatserna medan motsvarande andel för de högskoleförberedande utbildningarna var 89 procent. Inom kulturarvsområdet hade Dalarnas län lika stor andel av årsplatserna som Stockholms län, 44 procent vardera. Kulturarvsområdet utgjorde dock en liten del av det totala antalet beslutade årsplatser.

Diagram 2.8 Beslutade årsplatser efter län och utbildningens syfte, 2019

Källa: MYH.

Högre andel nyttjade årsplatser bland utbildningar med statsbidrag

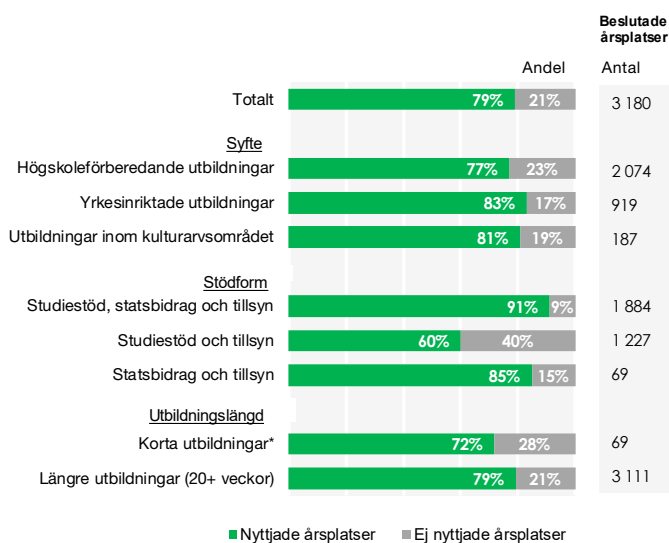
Av de 3 180 beslutade årsplatserna nyttjades 2 514 årsplatser 2019. Det innebär att 79 procent av årsplatserna i konst- och kulturutbildningar nyttjades.⁴⁷ År 2019 är det första året som fullständiga uppgifter om nyttjade årsplatser för konst- och kulturutbildningar har kunnat tas fram. Utifrån uppskattade uppgifter för 2018 bedöms emellertid nyttjandet ligga på ungefär samma nivå de båda åren.

Andelen nyttjade årsplatser varierar något med utbildningarnas syften. Högst andel nyttjade årsplatser 2019 hade yrkesinriktade utbildningar där 83 procent av årsplatserna nyttjades. För utbildningar inom kulturarvsområdet och högskoleförberedande utbildningar nyttjades 81 procent respektive 77 procent av årsplatserna. Skillnaderna i nyttjandet är större mellan stödformerna. Utbildningar med studiestöd och tillsyn nyttjade 60 procent av årsplatserna 2019 medan utbildningar som utöver studiestöd och tillsyn också hade statsbidrag nyttjade 91 procent av årsplatserna. För utbildningar med statsbidrag och tillsyn nyttjades 85 procent av årsplatserna men det var en liten andel av årsplatserna som hade denna stödform. Andelen nyttjade årsplatser var således högre bland utbildningar med statsbidrag jämfört med utbildningar utan statsbidrag.

⁴⁶ En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. För mer information se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar.

⁴⁷ För definition av Nyttjade årsplatser se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar.

Diagram 2.9: Beslutade årsplatser och nyttjandet efter utbildningens syfte, stödform och längd, 2019

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar. Källa: MYH.

2.1.3

Antagna som påbörjat studier

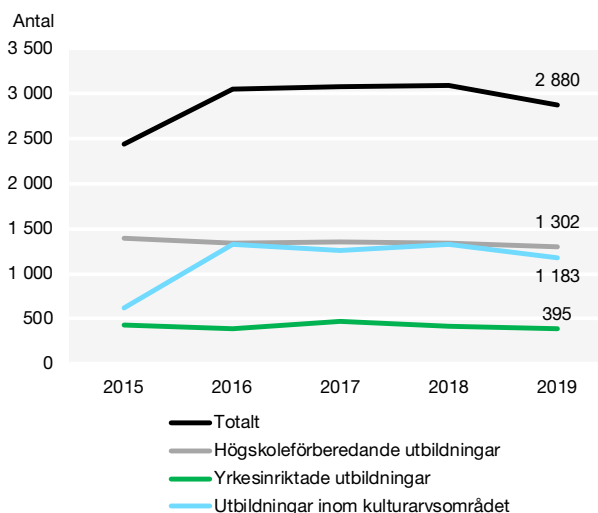
Färre har påbörjat studier jämfört med tidigare år

Totalt var det 2 900 antagna som påbörjade studier på de utbildningsomgångar som startade 2019.^{48 49} Det var färre än 2016–2018 då antalet som påbörjade studier varierade mellan 3 000 och 3 100. Minskningen är en följd av både färre startade omgångar och färre studerande per omgång jämfört med 2018. Antalet som påbörjade studier var lägre 2015 men då bedrevs konst- och kulturutbildningarna enbart under det andra halvåret och färre omgångar hann därför starta. Detta gällde främst de korta utbildningarna inom kulturarvsområdet som till skillnad mot de flesta övriga utbildningar startar omgångar vid flera olika tillfällen under året.

De flesta som påbörjade studier 2019 fanns på högskoleförberedande utbildningar eller utbildningar inom kulturarvsområdet med 1 300 respektive 1 200 antagna

som påbörjade studier. På yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området var det 400 antagna som påbörjade studier. Mängden antagna som påbörjade studier inom kulturarvsområdet kan förklaras av de korta utbildningar som finns här. Eftersom utbildningen är kort kan varje årsplats på utbildningen nyttjas av fler studerande än i en längre utbildning, antingen genom att utbildningen startar flera utbildningsomgångar under ett år eller att många studerande antas till varje omgång.

Diagram 2.10: Antagna som påbörjat studier efter utbildningens syfte, 2015–2019

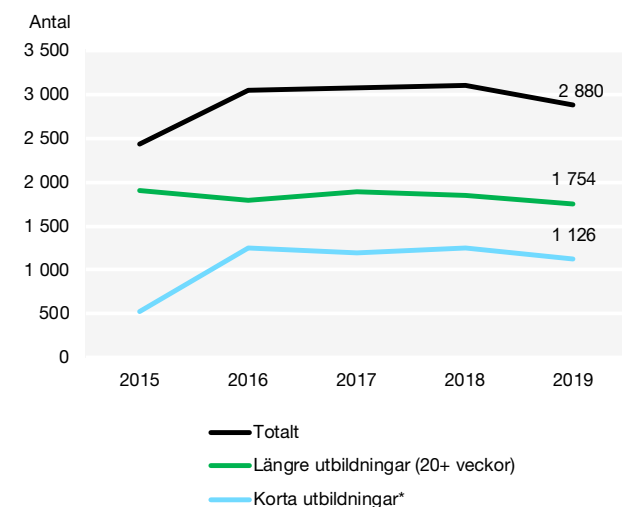
Källa: SCB (2015–2018) och MYH (2019).

Av de antagna som påbörjade studier 2019 var det 1 100 som påbörjade en så kallad kort utbildning medan 1 800 påbörjade en längre utbildning på minst 20 veckor. Det innebär att 39 procent påbörjade en kort utbildning och 61 procent en längre utbildning. Både för korta och längre utbildningar minskade antalet antagna som påbörjat studier mellan 2018 och 2019. Antalet minskade med 10 procent för korta utbildningar och 5 procent för längre utbildningar.

48 För mer information, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar.

49 Antalet kan komma att öka något då studerande hoppar in på utbildningen under utbildningens gång.

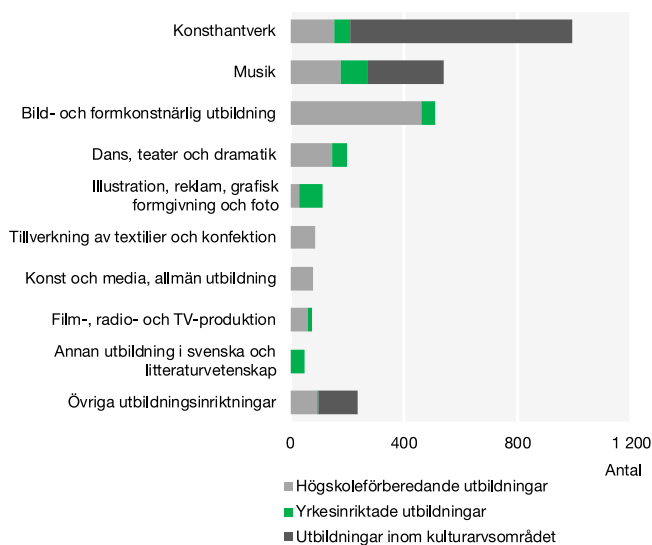
Diagram 2.11: Antagna som påbörjat studier efter utbildningslängd, 2015–2019

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar. Källa: SCB (2015–2018) och MYH (2019).

Flest påbörjade studier inom utbildningsinriktningarna Konsthantverk, Musik samt Bild- och formkonstnärlig utbildning 2019. Sammanlagt påbörjade 71 procent utbildningar inom dessa tre inriktningar. Samma inriktningar har varit störst under hela perioden 2016–2019. Majoriteten av de korta utbildningarna fanns inom inriktningarna Konsthantverk och Musik. En stor del av de som påbörjade studier inom dessa inriktningar påbörjade därmed en kort utbildning.

Diagram 2.12: Antagna som påbörjat studier efter utbildningsinriktning och syfte, 2019

Notera: Utbildningsinriktningar med färre än 50 antagna som påbörjat studier och inriktningen Okänd redovisas under kategorin Övriga utbildningsinriktningar. Källa: MYH.

Liksom tidigare år påbörjade 2019 de flesta en utbildning som hade statsbidrag. Det var 42 procent som påbörjade en utbildning med både studiestöd och statsbidrag och nästan lika stor andel, 39 procent, påbörjade en utbildning med enbart statsbidrag. Det var 19 procent som påbörjade en utbildning med enbart studiestöd. Det är nästan bara korta utbildningar inom kulturarvsområdet som har stöd i form av enbart statsbidrag.

Närmare hälften av de som påbörjade studier 2019 påbörjade utbildningar som bedrevs i Stockholms län. Därefter följde Dalarnas län, Västra Götalands län och Uppsala län. Att så stor andel påbörjade utbildningar i Dalarnas län och Uppsala län beror på att det där finns många korta utbildningar. Även detta var i likhet med 2018.

Liksom tidigare år påbörjade de flesta utbildningar i bunden form och på heltid. Endast en liten del påbörjade distansutbildningar (3 procent) eller hade deltid som studietakt (11 procent).

Ojämn könsfördelning både totalt sett och inom de flesta inriktningarna

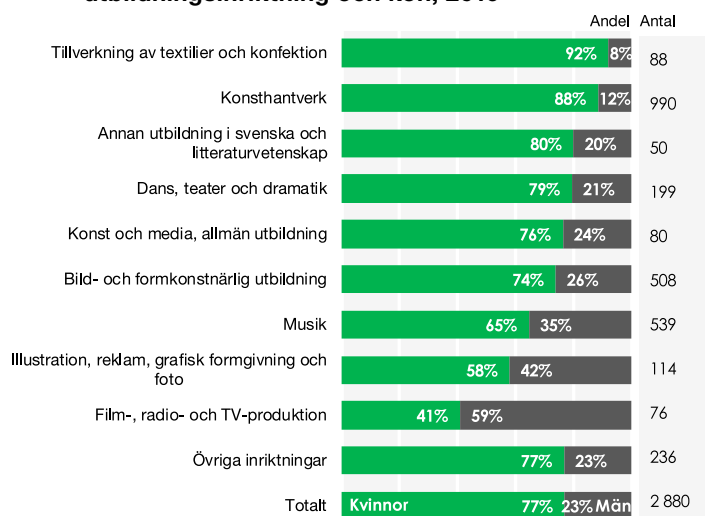
Fördelningen mellan kvinnor och män var ojämn⁵⁰ på konst- och kulturutbildningarna totalt sett. Bland de antagna som påbörjade studier 2019 var det 77 procent kvinnor och 23 procent män. Fördelningen mellan kvinnor och män var något mer ojämn än under perioden 2015–2018 då andelen kvinnor varierat mellan 73 och 75 procent. Det var en högre andel kvinnor på korta utbildningar. Av de som påbörjade en kort utbildning 2019 var 84 procent kvinnor att jämföra med 73 procent kvinnor på de längre utbildningarna (minst 20 veckor långa).

Av de nio största utbildningsinriktningarna hade två en jämn könsfördelning 2019. Det var inriktningarna Illustration, reklam, grafisk formgivning och foto med 58 procent kvinnor och 42 procent män samt Film-, radio- och TV-produktion med 41 procent kvinnor och 59 procent män. Föregående år var det ingen av dessa inriktningar som hade en jämn könsfördelning. Under perioden 2015–2017 hade inriktningen Musik en jämn könsfördelning men därefter har andelen kvinnor inom inriktningen ökat så att könsfördelningen inte längre räknas som jämn.

Av de nio största inriktningarna var det endast Film-, radio- och TV-produktion som hade fler män än kvinnor 2019. Högst andel kvinnor hade Tillverkning av textilier och konfektion samt Konsthantverk med 92 respektive 88 procent kvinnor.

50 En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu

Diagram 2.13: Antagna som påbörjat studier efter utbildningsinriktning och kön, 2019

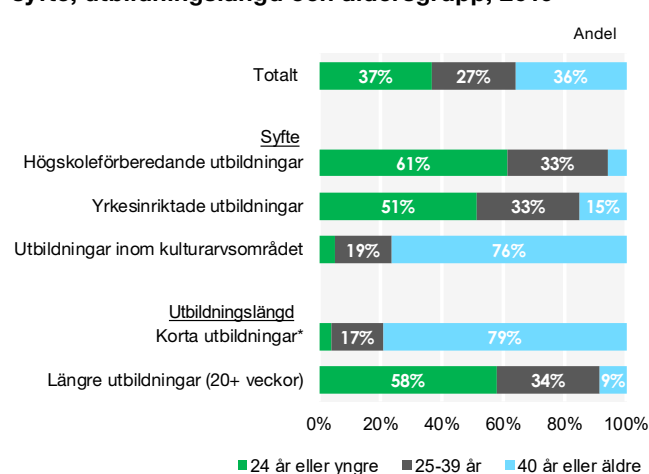

Notera: Utbildningsinriktningar med färre än 50 antagna som påbörjat studier och inriktningen Okänd redovisas under kategorin Övriga inriktningar. Källa: MYH.

Åldern varierar med utbildningslängden

Över tid har det funnits stora skillnader i ålder mellan de som påbörjat en kort utbildning jämfört med de som påbörjat en längre utbildning på 20 veckor eller mer. Av de som påbörjade en kort utbildning 2019 var 4 procent 24 år eller yngre, 17 procent 25–39 år och 79 procent 40 år eller äldre. Av de som påbörjade en längre utbildning (20 veckor eller mer) var 58 procent 24 år eller yngre, 34 procent 25–39 år och 9 procent 40 år eller äldre. Merparten av de som påbörjade en kort utbildning var således 40 år eller äldre medan majoriteten av de som påbörjade en längre utbildning var 24 år eller yngre. Eftersom de flesta utbildningar inom kulturarvsområdet var korta medan det varken fanns några korta högskoleförberedande utbildningar eller korta yrkesinriktade utbildningar varierar åldersfördelningen på samma sätt mellan utbildningarnas syften.

Diagram 2.14: Antagna som påbörjat studier efter syfte, utbildningslängd och åldersgrupp, 2019

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar. Källa: MYH.

Den stora skillnaden i åldersfördelning beroende på utbildningslängd gör att medianåldern för de som påbörjade en kort utbildning var mer än dubbelt så hög som för de som påbörjade en längre utbildning på 20 veckor eller mer. De antagna som påbörjade studier på en kort utbildning hade en medianålder 57 år medan medianåldern för de längre utbildningarna var 23 år. Medianåldern för alla som påbörjat en konst- och kulturutbildning 2019 var 29 år, vilket var i likhet med perioden 2016–2018.

I likhet med tidigare år var medianåldern 2019 totalt sett högre för kvinnor än för män, 31 år jämfört med 26 år. Det förklaras av att en större andel av kvinnorna påbörjat en kort utbildning inom kulturarvsområdet där medianåldern generellt var mycket högre. Inom respektive utbildningssyfte var det endast små skillnader i medianålder mellan könen. Bland de som påbörjade högskoleförberedande utbildningar var medianåldern 2019 densamma för både kvinnor och män (23 år). För både yrkesinriktade utbildningar och utbildningar inom kulturarvsområdet var kvinnorna ett år yngre än männen (24 respektive 25 år för yrkesinriktade utbildningar och 56 respektive 57 år för kulturarvsområdet).

Notera att från och med denna årsrapport redovisas medianålder istället för medelålder.⁵¹ För högskoleförberedande utbildningar och yrkesinriktade utbildningar var medianåldern 2019 cirka 3–5 år lägre än medelåldern.

51 Att medianålder redovisas istället för medelålder beror på att från och med denna årsrapport används officiell statistik från SCB och de publicerar endast medianålder.

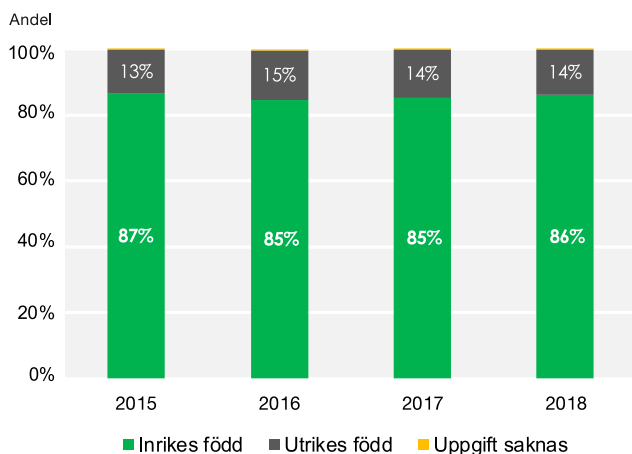
För utbildningar inom kulturarvsområdet gällde det motsatta med en medianålder som var cirka 3 år högre än medelåldern.

Andelen utrikes födda varierar mellan syften och utbildningsinriktningar

I detta avsnitt redovisas nationell bakgrund för de som påbörjat en konst- och kulturutbildning. Vid tidpunkten för sammanställningen av rapporten hade SCB ännu inte publicerat statistik för 2019. Uppgifterna som redovisas avser därför 2018.

Av de antagna som påbörjade studier på en konst- och kulturutbildning 2018 var 14 procent utrikes födda. Andelen var lika stor 2017 och har under hela perioden 2015–2018 varierat mellan 13 och 15 procent. Andelen utrikes födda var högre bland kvinnor än bland män 2018, 14 procent jämfört med 12 procent.

Diagram 2.15: Antagna som påbörjat studier efter inrikes/utrikes födda, 2015–2018

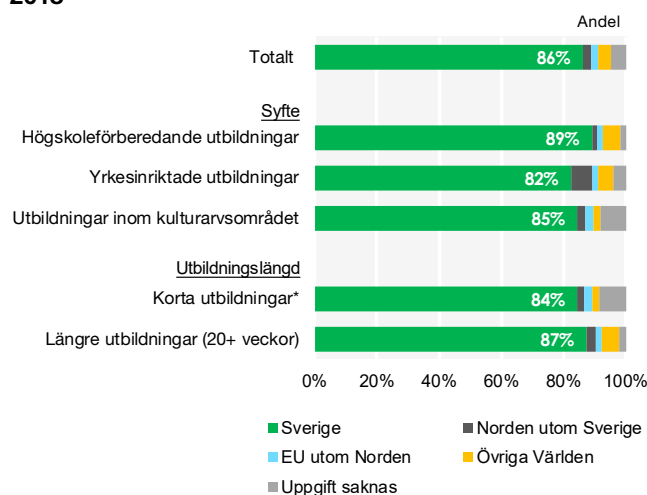
Källa: SCB.

Andelen utrikes födda varierar mellan utbildningarnas syften. Högst andel 2018 hade de yrkesinriktade utbildningarna där 18 procent var utrikes födda. För utbildningar inom kulturarvsområdet och högskoleförberedande utbildningar var andelen 15 procent respektive 11 procent. Andelen utrikes födda var något högre på de korta utbildningarna jämfört med de längre utbildningarna (20 veckor eller längre), 15 procent jämfört med 12 procent.

Drygt en tredjedel av de utrikes födda som påbörjade studier 2018 saknar uppgifter om födelseland. Det gäller främst på de korta utbildningarna som finns inom kulturarvsområdet där över hälften av de utrikes födda saknar sådan uppgift.

Av de utrikes födda på högskoleförberedande utbildningar var majoriteten födda utanför Norden och EU. För både yrkesinriktade utbildningar och utbildningar inom kulturarvsområdet var andelen där uppgift om födelseland saknas för stor för att det ska vara möjligt att dra några säkra slutsatser om födelseland.

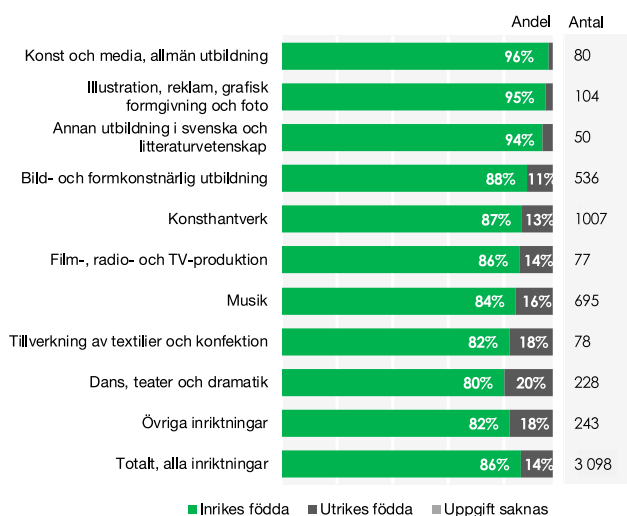
Diagram 2.16: Antagna som påbörjat studier efter syfte, utbildningslängd och födelseland (grupperat), 2018

*De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar. Källa: SCB.

Andelen utrikes födda varierar mellan utbildningsinriktningarna. Högst andel utrikes födda 2018 hade Dans, teater och dramatik med 20 procent följt av Tillverkning av textilier och konfektion med 18 procent. Lägst andel utrikes födda fanns inom Konst och media, allmän utbildning, Illustration, reklam, grafisk formgivning och foto samt Annan utbildning i svenska och litteraturvetenskap där andelarna utrikes födda var 4–6 procent. Flera av utbildningsinriktningarna är emellertid relativt små varför varje enskild studerande påverkar andelen i stor utsträckning.

Diagram 2.17 Antagna som påbörjat studier efter utbildningsinriktning och inrikes/utrikes födda, 2018

Notera: Utbildningsinriktningar med färre än 50 antagna som påbörjat studier samt inriktningen Okänd redovisas under kategorin Övriga inriktningar. Källa: SCB.

Högst utbildningsnivå bland de som påbörjat studier inom kulturarvsområdet

Nedan redovisas högsta utbildningsnivå och gymnasiebakgrund för de som påbörjat en konst- och kulturutbildning. Vid sammanställningen av rapporten var 2018 det senaste året som uppgifter fanns tillgängliga för. Uppgifterna avser därför 2018.

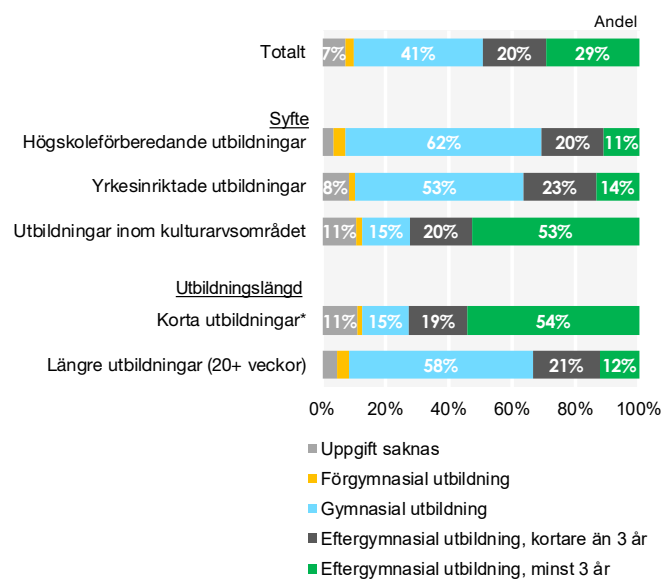
Utbildningsnivån bland de antagna som påbörjat studier inom kulturarvsområdet skilde sig mycket mot utbildningsnivån inom yrkesinriktade utbildningar och högskoleförberedande utbildningar. Trots att uppgift om tidigare utbildningsnivå saknades för totalt 7 procent kan man se en klar skillnad. Inom kulturarvsområdet hade 53 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år före påbörjad konst- och kulturutbildning 2018. Inom yrkesinriktade utbildningar var motsvarande andel 14 procent och inom högskoleförberedande utbildningar 11 procent.

Den höga utbildningsnivån inom kulturarvsområdet beror till stor del på de korta utbildningarna. Av de som 2018 påbörjade studier inom kulturarvsområdet var det 94 procent som påbörjade en kort utbildning. Eftersom de korta utbildningarna ofta är inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område och dessutom kan vara så korta som bara någon dag vänder de sig delvis till en annan målgrupp än utbildningarna inom de andra syftena. Det påverkar utbildningsnivån bland de som påbörjar korta utbildningar, vilka också generellt sett är betydligt äldre än de som påbörjar de längre utbildningar-

na. Av de som påbörjade en kort konst- och kulturutbildning var andelen med eftergymnasial utbildning på minst tre år betydligt högre än bland de som påbörjade längre utbildningar, 54 procent att jämföra med 12 procent.

Det saknas uppgift om utbildningsnivå för totalt 7 procent av de som påbörjade en konst- och kulturutbildning 2018 (se diagrammet nedan.) Andelarna som redovisas i texten kan därför vara underskattade.

Diagram 2.18: Antagna som påbörjat studier efter syfte, utbildningslängd och tidigare utbildningsnivå, 2018

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar. Källa: SCB.

Vanligast att ha gått ett studieförberedande gymnasieprogram

Av samtliga antagna som påbörjade studier på en konst- och kulturutbildning 2018 var det 20 procent som saknade uppgift om gymnasiebakgrund.⁵² På grund av detta går det inte att göra några säkra jämförelser av gymnasiebakgrund över tid eller mellan de olika grupperna. Oberoende av andelen som saknar uppgift så var det vanligast att ha gått ett studieförberedande gymnasieprogram innan studierna på konst- och kulturutbildningen.

Räknat på enbart de som hade uppgift om gymnasiebakgrund så hade 73 procent genomgått ett studieförberedande gymnasieprogram och 25 procent ett yrkesförberedande gymnasieprogram. Resterande 2 procent hade gått övriga gymnasieprogram där främst det individuella programmet ingår.

⁵² Gymnasiebakgrund redovisas för antagna som påbörjade studier 2018. Vid tidpunkten för sammanställningen av Statistisk årsrapport 2020 hade SCB ännu inte publicerat statistik om gymnasiebakgrund för 2019.

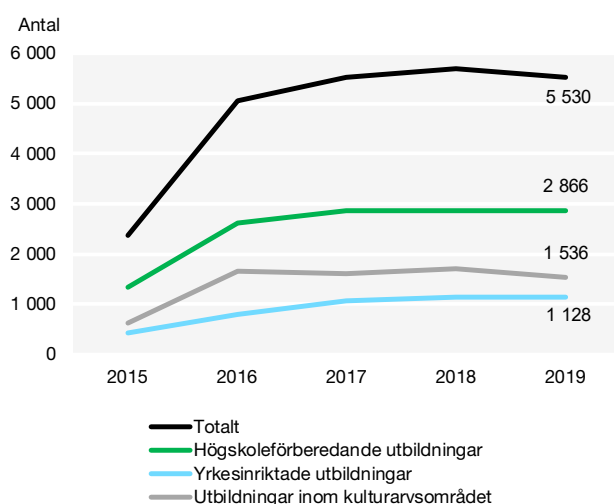
2.1.4 Studerande

Föregående avsnitt (2.1.3) beskrev de som påbörjade studier på de utbildningsomgångar som startat under ett år. Detta avsnitt beskriver alla studerande som bedrivit studier under året, både de som påbörjat en omgång och de som bedrivit studier på en redan pågående omgång.⁵³

Det totala antalet studerande på konst- och kulturutbildningar ökade årligen under perioden 2015–2018. Detta berodde till stor del på att för varje år som gick hade de längre utbildningarna fler studieår igång samtidigt. De längsta konst- och kulturutbildningarna är tre år. Det var därför först 2018 som de treåriga utbildningarna hade alla studieår igång under ett och samma kalenderår. Under 2019 minskade antalet studerande jämfört med 2018 men det var fortfarande fler än tidigare år. Totalt var det 5 500 studerande på de utbildningar som pågick 2019⁵⁴, vilket kan jämföras med 5 700 studerande 2018.

Under 2019 var det 2 900 studerande på högskoleförberedande utbildningar, 1 500 på utbildningar inom kulturarvsområdet och 1 100 på yrkesinriktade utbildningar.

Diagram 2.19: Studerande efter syfte, 2015–2019

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret.
Källa: SCB (2015–2018) och MYH (2019).

Av alla studerande på konst- och kulturutbildningar 2019 var 74 procent kvinnor och 26 procent män. Könsfördelningen har i princip varit densamma under hela perioden 2015–2019.

2.1.5 Studerande som slutfört utbildningen

Minskat antal som slutfört utbildningen

Under 2019 slutförde 2 300 studerande en konst- och kulturutbildning, det vill säga nådde kursens mål i utbildningens alla delar.^{55 56} Antalet som slutförde utbildningen var omkring 240 färre jämfört med 2018.

Under perioden 2015–2018 ökade antalet som slutfört en utbildning årligen. Eftersom konst- och kulturutbildningarna startade första gången under andra halvan av 2015 hann bara korta utbildningar avslutas under det året. För varje år därefter avslutades sedan allt fler och längre utbildningar. De första treåriga utbildningarna (som är de längsta konst- och kulturutbildningarna) avslutades 2018 då antalet som slutfört en utbildning också var som högst.

Hur många som slutför utbildningen ett visst år beror både på hur många som bedrivit studier på de utbildningar som avslutas under året och på hur stor andel av dessa som slutfört utbildningen. Minskningen av antalet som slutfört utbildningen mellan 2018 och 2019 var resultatet av att färre bedrivit studier på de omgångar som avslutades 2019 jämfört med året innan. Andelen studerande som slutfört utbildningen var på samma nivå 2019 som 2018, se avsnitt 2.1.6.

Korta utbildningar har störst minskning av antal som slutfört utbildningen

Under 2019 var det 1 100 studerande som slutförde en utbildning inom kulturarvsområdet, 890 en högskoleförberedande utbildning och 300 en yrkesinriktad utbildning. Närmare hälften av de som slutförde en konst- och kulturutbildning 2019 hade därmed gått en utbildning inom kulturarvsområdet där de så kallade korta utbildningarna dominerar. Inom samtliga syften har antalet som slutfört utbildningen minskat mellan 2018 och 2019. Den största minskningen mellan de två åren (både i antal och i procent) var inom kulturarvsområdet.

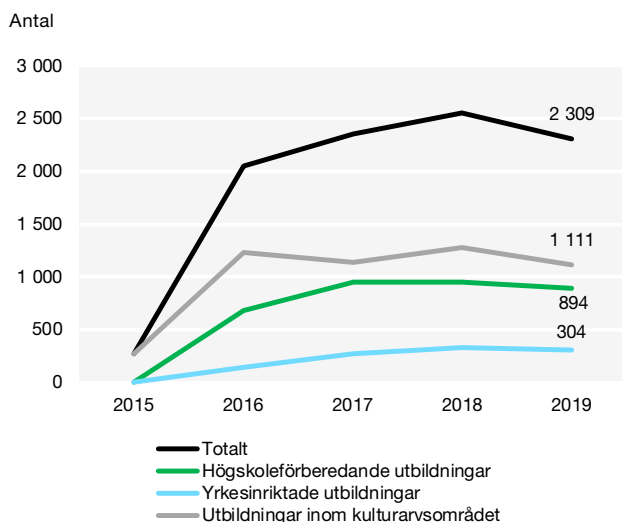
53 För mer information, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar.

54 På grund av sena justeringar i studerandelistor kan antalet studerande komma att ändras marginellt.

55 För mer information, se avsnitt 2.3 Definitioner

56 Antal som slutfört utbildningen med godkänt resultat kan komma att öka marginellt på grund av sena kompletteringar.

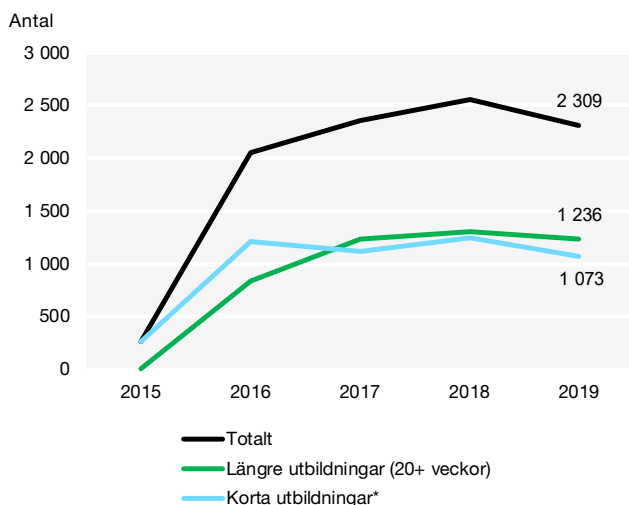
Diagram 2.20: Studerande som slutfört utbildningen efter syfte, 2015–2019

Källa: SCB (2015–2018) och MYH (2019).

Av de som slutförde en utbildning 2019 hade 1 200 gått en längre utbildning och 1 100 gått en kort utbildning. Att så många slutförde korta utbildningar förklaras av att dessa vanligen är mellan någon dag till några veckor långa och har många utbildningsomgångar som hinner avslutas under ett år. Det är dessutom få studerande som avbryter korta utbildningar. Både för korta utbildningar och längre utbildningar har antalet som slutfört utbildningen minskat mellan 2018 och 2019. Antalet minskade med 14 procent för korta utbildningar och 6 procent för längre utbildningar.

Diagram 2.21: Studerande som slutfört utbildningen efter utbildningslängd, 2015–2019

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar. Källa: SCB (2015–2018) och MYH (2019).

Av de som slutförde en konst- och kulturutbildning 2019 var 77 procent kvinnor och 23 procent män. Könsfördelningen har varit liknande sedan 2016.

2.1.6 Slutförandegrad

Slutförandegraden på samma nivå som de två föregående åren

I det här avsnittet redovisas andelen som slutfört en utbildning, vilken benämns slutförandegrad. Slutförandegraden för de utbildningsomgångar som avslutades 2019 var 81 procent.⁵⁷ Det var en oförändrad slutförandegrad jämfört med de två föregående åren men en minskning jämfört med 2015 och 2016 då slutförandegraden var 100 respektive 93 procent.

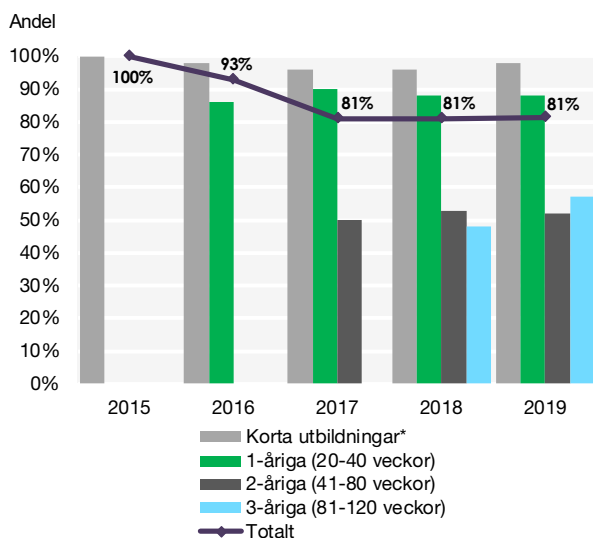
Slutförandegraden minskar med utbildningens längd. Att slutförandegraden var högre 2015–2016 berodde på att de fleråriga utbildningarna inte hunnit avslutats då. Eftersom konst- och kulturutbildningarna startade för första gången 2015, var det endast ett mindre antal korta utbildningar som hann avslutas detta år. Samtliga studerande på dessa utbildningar slutförde sin utbildning. Under 2016 slutfördes förutom korta utbildningar även ettåriga utbildningar, vilket medförde minskad slutförandegrad. Det är stor skillnad i slutförandegrad mellan ettåriga och fleråriga utbildningar. Minskningen mellan 2016 och 2017 förklaras därför nästan helt av de tvååriga utbildningarna som avslutades för första gången 2017. De treåriga utbildningarna avslutades första gången 2018. Det är emellertid en relativt liten andel av de studerande som går en treårig utbildning⁵⁸ varför den totala slutförandegraden inte påverkades av detta i samma omfattning.

Slutförandegraden 2019 var 98 procent på korta utbildningar, 88 procent på ettåriga utbildningar, 52 procent på tvååriga utbildningar och 57 procent på treåriga utbildningar.

⁵⁷ Slutförandegraden kan komma att öka några tiondelar, vilket gör att den avrundat skulle kunna bli 82 procent istället för 81 procent 2019.

⁵⁸ Av de antagna som bedrivit studier på utbildningsomgångar som avslutades 2019 hade 31 procent gått en ettårig utbildning (20–40 veckor), 24 procent en tvåårig utbildning (41–80 veckor) och 6 procent en treårig utbildning (81–120 veckor). Övriga 39 procent hade gått en så kallad kort utbildning.

Diagram 2.22: Slutförandegrad efter utbildningens längd (omräknad till heltid), 2015–2019

* De flesta korta utbildningar omfattar mindre än 20 veckors heltidsstudier men kan i vissa fall vara upp till 30 veckor, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar. Källa: SCB (2015–2018) och MYH (2019).

De korta utbildningarna ger hög slutförandegrad inom kulturarvsområdet

Slutförandegraden varierar mellan utbildningarnas syften. Liksom tidigare år var kulturarvsområdet det syfte med högst slutförandegrad 2019. Slutförandegraden för kulturarvsområdet var 95 procent att jämföra med 78 procent för yrkesinriktade utbildningar och 70 procent för högskoleförberedande utbildningar. En bidragande orsak till skillnaderna mellan syftena är att längden på utbildningarna skiljer sig åt. De korta utbildningarna finns enbart inom kulturarvsområdet medan de flesta tvååriga är högskoleförberedande och de flesta treåriga är yrkesinriktade.

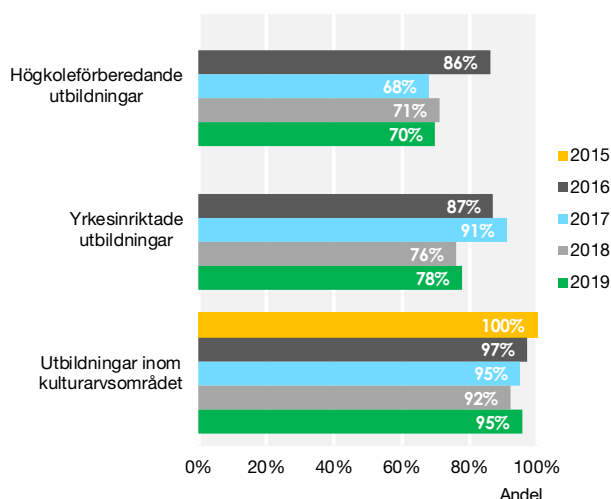
Slutförandegraden för kulturarvsområdet har varierat mellan 92 och 97 procent under perioden 2016–2019. Den höga slutförandegraden beror till stor del på de korta utbildningarna som finns inom kulturarvsområdet och där slutförandegraden generellt är hög.

För de yrkesinriktade utbildningarna var slutförandegraden 2019 ungefär i nivå med året innan, 78 procent jämfört med 76 procent 2018. Slutförandegraden för de yrkesinriktade utbildningarna minskade däremot kraftigt 2018 från att 2016–2017 varit runt 90 procent. Minskningsen förklarades delvis av de treåriga utbildningarna

som avslutades för första gången 2018 och som främst är yrkesinriktade. Eftersom slutförandegraden för de fleråriga utbildningarna är lägre än för utbildningar med kortare längd medförde detta att slutförandegraden för de yrkesinriktade utbildningarna minskade.

Slutförandegraden för de högskoleförberedande utbildningarna har varit relativt stabil under perioden 2017–2019 och varierat mellan 68 och 71 procent. Den stora förändringen skedde mellan 2016 och 2017 då slutförandegraden minskade kraftigt, från 86 procent till 68 procent. Minskningen berodde på de tvååriga utbildningarna som avslutades för första gången 2017 och där slutförandegraden var mycket lägre än för de ettåriga utbildningarna. Slutförandegraden för de ettåriga högskoleförberedande utbildningarna har varit relativt stabil runt 85–90 procent hela perioden 2016–2019.

Diagram 2.23: Slutförandegrad efter syfte, 2015–2019

Källa: SCB (2015–2018) och MYH (2019).

Flera orsaker till varför studerande inte slutför utbildningen

Det finns sannolikt flera orsaker till att studerande inte slutför sina studier. Konst- och kulturutbildningar leder inte till en examen och ger därmed inte något incitament för slutförande i sig. Vad gäller de högskoleförberedande utbildningarna så avser de att förbereda för fortsatta studier vid konstnärlig högskola. Det förekommer att studerande antas till högre konstnärlig utbildning redan innan de slutfört sina studier, till exempel efter första året på en tvåårig utbildning.

Målet för studerande på högskoleförberedande utbildningar kan antas vara att tillgodogöra sig så pass mycket kunskaper att de är förberedda för konstnärliga högskolestudier. Ett sådant mål kan vara uppnått efter olika

lång tid, till exempel beroende på studerandes tidigare erfarenheter. Studerande kan också välja att gå första året på en tvåårig utbildning för att sedan gå vidare till någon annan konst- och kulturutbildning eller till utbildning inom folkhögskolan.

Hur utbildningen lagts upp kan också påverka slutförandegraden. Utbildningarna kan ha ett sådant upplägg där det är tydligt att den studerande själv kan välja om den vill gå ett-, två- eller tre år av en flerårig utbildning. Andra utbildningar kan ha ett upplägg där varje utbildning omfattar ett år men att utbildningarna bygger på varandra, till exempel genom ett grund- och ett påbyggnadsår. Eftersom hela utbildningen ska slutföras för att det ska räknas som att den studerande slutfört utbildningen påverkar detta slutförandegraden.

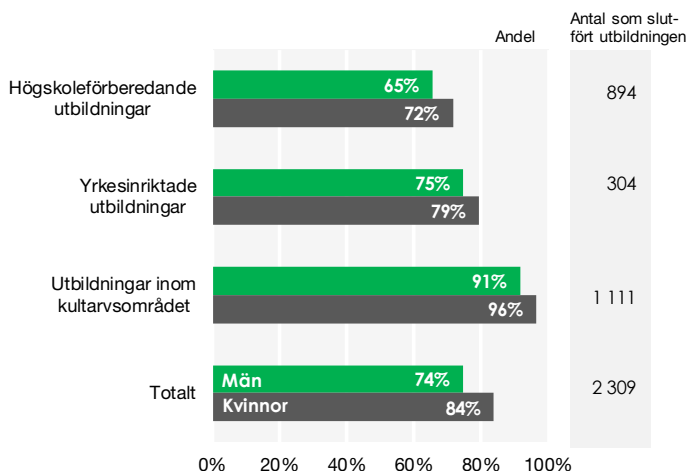
För de tvååriga utbildningar som avslutades 2018 har avhoppen analyserats. Av de studerande som inte slutförde sina studier på de tvååriga utbildningar som avslutades 2018 var det fyra femtedelar som hoppade av utbildningen och därmed avbröt studierna i förtid medan en femtedel fullföljde utbildningen men utan att nå kursernas mål i utbildningens alla delar. Av de studerande som hoppade av utbildningen hade två tredjedelar hoppat av i samband med första årets slut.⁵⁹ En sjättedel hade hoppat av tidigare än första årets slut och en sjättedel hade hoppat av under det andra året på utbildningen.

Fortsatt högre slutförandegrad bland kvinnor än bland män

Slutförandegraden var 84 procent för kvinnor och 74 procent för män 2019. Även under de två föregående åren har slutförandegraden varit högre för kvinnor än för män. För både kvinnor och män har slutförandegraden varit relativt stabil under perioden 2017–2019 och enbart varierat med någon procentenhet.

Slutförandegraden var totalt sett högre för kvinnor än för män inom samtliga tre syften (högskoleförberedande utbildningar, yrkesinriktade utbildningar och utbildningar inom kulturarvsområdet) 2019. För de högskoleförberedande utbildningarna, där skillnaden i slutförandegrad mellan könen var som störst, hade en större andel av männen gått en flerårig utbildning. Eftersom slutförandegraden är betydligt lägre för fleråriga utbildningar än för utbildningar av kortare längd förklarar detta skillnaden mellan män och kvinnors slutförandegrad inom de högskoleförberedande utbildningarna. Även inom kulturarvsområdet förklarar en del av skillnaden i slutförandegrad mellan könen på att männen i högre grad än kvinnorna gått en flerårig utbildning.

Diagram 2.24: Slutförandegrad efter syfte och kön, 2019

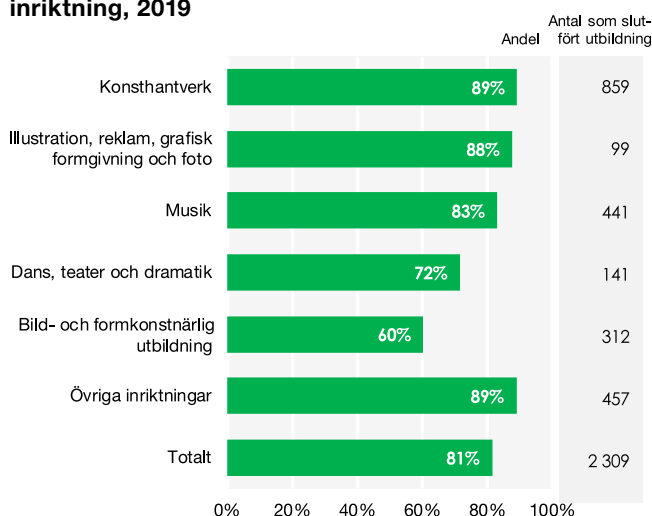

Källa: MYH.

Slutförandegraden varierar mellan utbildningsinriktningarna

Av de fem största utbildningsinriktningarna⁶⁰ hade Konstantverk högst slutförandegrad 2019. Inom denna inriktning var slutförandegraden 89 procent. Lägst slutförandegrad av de fem största inriktningarna hade Bild- och formkonstnärlig utbildning där slutförandegraden var 60 procent. De skillnader som finns mellan inriktningarna förklaras till stor del av att utbildningslängden varierar mellan inriktningarna. Inom inriktningen Konstantverk hade majoriteten gått en kort utbildning där slutförandegraden generellt är mycket hög. Inom Bild- och formkonstnärlig utbildning hade däremot en relativt stor andel gått fleråriga utbildningar, där slutförandegraden generellt sett är lägre.

Diagram 2.25: Slutförandegrad efter utbildningsinriktning, 2019

Notera: Utbildningsinriktningar med färre än 100 antagna som bedrivit studier och inriktningen Okänd redovisas under kategorin Övriga inriktningar. Källa: MYH.

2.2

UTBILDNINGAR MED ENDAST TILLSYN

Förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar ger möjlighet till stöd i form av att fristående eftergymnasiala utbildningar inom olika områden ställs under statlig tillsyn. Dessa utbildningar kan även bedrivas inom andra områden än de konstnärliga eller kulturella. Utbildningarna får inte något ekonomiskt stöd i form av statsbidrag och de berättigar inte heller de studerande till studiestöd. Myndigheten har valt att benämna dessa utbildningar som utbildningar med endast tillsyn eftersom stödet endast omfattas av att de står under statlig tillsyn. Längden på utbildningarna kan variera men de ska omfatta minst 200 timmar lärar- eller handledarledd tid. Utbildningsanordnarna får ta ut studerandeavgifter för en utbildning.

Den statistik om utbildningar, utbildningsomgångar, utbildningsanordnare och årsplatser som redovisas i detta avsnitt har framställts av Myndigheten för yrkeshögskolan. Statistiken om studerande och studerande som slutfört utbildning har hämtats från Statistiska centralbyråns (SCB) officiella statistik om utbildningar med endast tillsyn. Vid rapportens framtagande hade SCB ännu inte publicerat statistik om 2019. I den här rapporten har därför den officiella statistiken från SCB för 2015–2018 kompletterats med verksamhetsuppgifter från Myndigheten för yrkeshögskolan för 2019. Det kan därför förekomma vissa skillnader mellan den individbaserade statistiken som presenteras här och den officiella statistiken från SCB.⁶¹

De första utbildningarna med endast tillsyn startade under andra halvåret 2015 varför statistiken för 2015 endast avser ett halvt kalenderår. Hänsyn bör tas till detta när utvecklingen över tid analyseras.

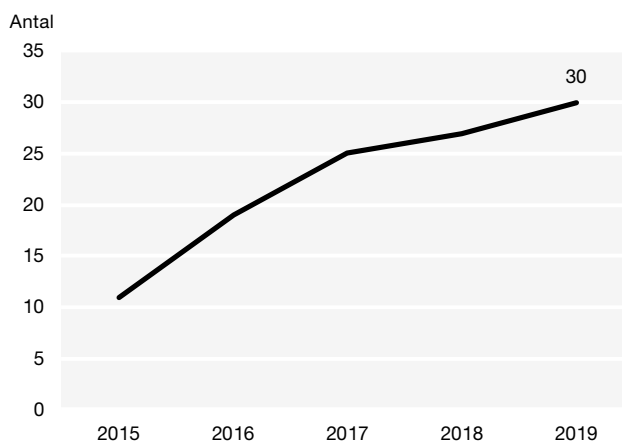
2.2.1

Utbildningar, utbildningsomgångar och utbildningsanordnare

Under 2019 hade 40 utbildningar beslut om stöd i form av endast tillsyn. Av dessa var det 2 nya utbildningar som inte haft beslut om stöd tidigare år.

Av de 40 utbildningar som hade beslut om stöd var det 2 som inte hade några planerade omgångar 2019. Av övriga 38 utbildningar var det 30 som pågick⁶² under hela eller del av året medan 8 ställde in alla sina omgångar. Antalet pågående utbildningar med endast tillsyn var högre 2019 än under perioden 2015–2018.

Diagram 2.26: Pågående utbildningar, 2015–2019

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret. Källa: MYH.

Utbildningarna som pågick 2019 fanns inom 12 olika inriktningar. Flest utbildningar fanns inom Luftfart, Hår- och skönhetsvård, Djursjukvård samt Musik. Utbildningarna varierade i omfattning från sex veckor till närmare tre års heltidsstudier. Utbildningarna bedrevs i 7 län, vilket var lika många som 2018. Hälften av utbildningarna bedrevs i Stockholms län. Även Hallands län, Skåne län och Östergötlands län hade mer än en utbildning som pågick under året.

Sammanlagt startade 41 utbildningsomgångar 2019. Det var det högsta antalet under perioden 2015–2019 och kan jämföras med 32 startade omgångar 2018. Totalt pågick 72 omgångar under hela eller del av 2019. Utbildningarna bedrevs av 15 utbildningsanordnare 2019. Det var sex anordnare som bedrev två eller fler utbildningar medan nio anordnare bedrev en utbildning vardera.

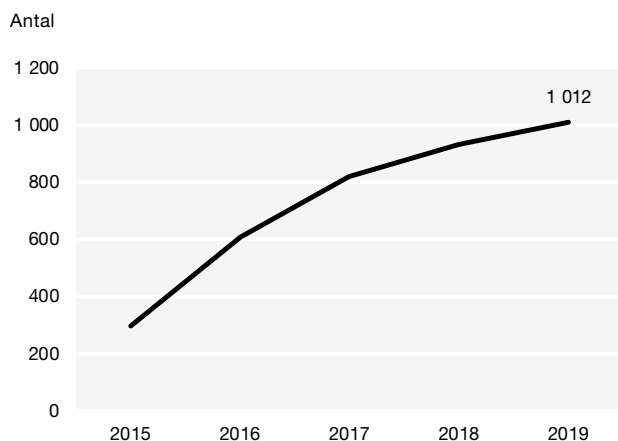
⁶¹ Underlaget till rapporten togs fram mars 2020 och SCB publicerar statistik om utbildningar med endast tillsyn i maj 2020. Den statistik som hämtats från SCB avseende 2015–2018 publicerade SCB på <http://www.scb.se/uf0702> i december 2019.

⁶² Med pågick avses att utbildningen hade minst en utbildningsomgång som var pågående under hela eller del av året.

2.2.2 Platser

Antalet beslutade årsplatser för utbildningar med endast tillsyn har ökat årligen under perioden 2015–2019, från 297 till 1 012 beslutade årsplatser. Jämfört med 2018 var det drygt 80 fler beslutade årsplatser 2019.

Diagram 2.27: Beslutade årsplatser, 2015–2019

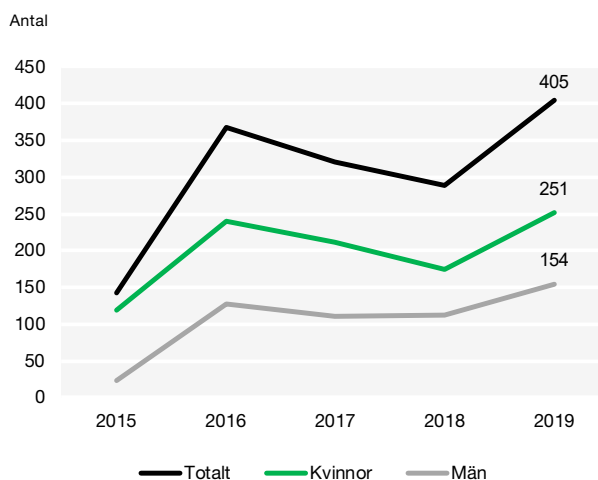
Notera: Uppgiften för 2018 skiljer sig från tidigare redovisad uppgift. Detta eftersom beslut avseende omgångar som finns med 2018 korrigerats under 2019, med ökat antal årsplatser som följd. Källa: MYH.

2.2.3 Antagna som påbörjat studier

Fler startade utbildningsomgångar jämfört med tidigare år medförde att även antalet som påbörjade studier var högre 2019 än under perioden 2015–2018. Totalt var det närmare 410 antagna som påbörjade studier på de utbildningsomgångar som startade 2019.

Av de som påbörjade studier 2019 var 62 procent kvinnor och 38 procent män. Fördelningen mellan kvinnor och män har varit liknande sedan 2016 med närmare två tredjedelar kvinnor.

Diagram 2.28: Antagna som påbörjat studier efter kön, 2015–2019

Notera: Uppgifterna för 2015 avser endast andra halvåret.
Källa: SCB (2015–2018) och MYH (2019).

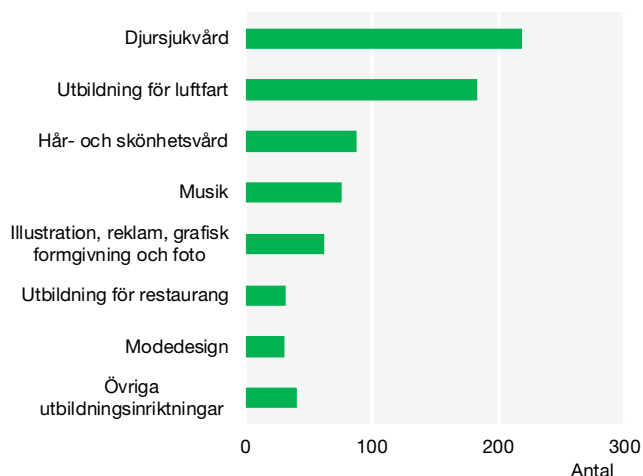
Det finns en stor variation i könsfördelningen mellan de olika utbildningsinriktningarna. Exempelvis var det inom inriktningen Utbildning för luftfart till största delen män medan det motsatta gällde inom Djursjukvård.

Medianåldern för de som påbörjade studier 2019 var 27 år, vilket var i likhet med året innan. Mer än en tredjedel påbörjade utbildningar som bedrevs i Stockholms län.

2.2.4 Studerande

Sammanlagt fanns cirka 740 studerande på de utbildningar som pågick 2019. Flest studerande fanns på inriktningen Djursjukvård följt av Utbildning för luftfart. Dessa inriktningar hade flest studerande även 2018.

Diagram 2.29: Studerande efter utbildningsinriktning, 2019

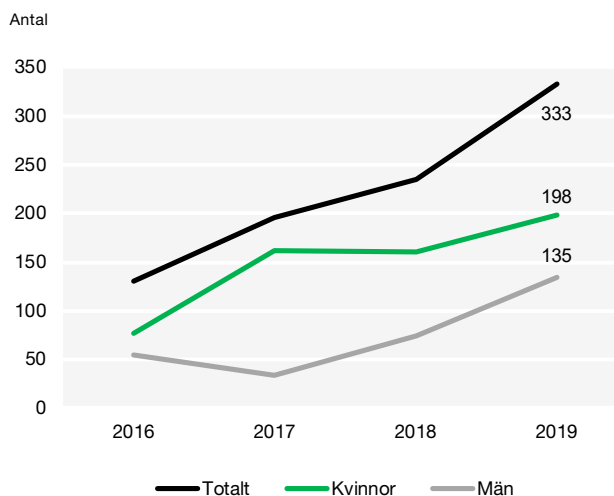
Notera: Övriga utbildningsinriktningar utgörs av fyra inriktningar med färre än 30 studerande vardera. Källa: MYH.

2.2.5

Studerande som slutfört utbildningen

Under 2019 slutförde drygt 330 studerande en utbildning med endast tillsyn, vilket var fler än under perioden 2016–2018. Att ha slutfört en utbildning innebär att den studerande har nått kursens mål i utbildningens alla delar.⁶³ Jämfört med 2018 var det närmare 100 fler som slutförde utbildningen 2019. Ökningen berodde både på att fler hade bedrivit studier och på att andelen som slutfört utbildningen hade ökat.

Diagram 2.30: Studerande som slutfört utbildning efter kön, 2016–2019

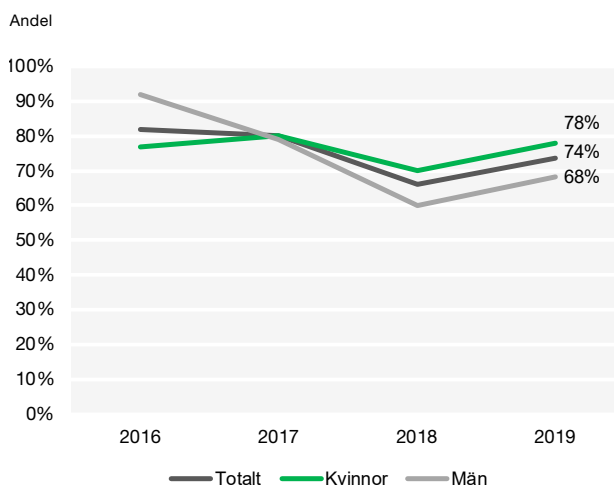

Notera: De första utbildningarna med endast tillsyn avslutades 2016. Källa: SCB (2016–2018) och MYH (2019).

Slutförandegraden, det vill säga andelen som slutfört en utbildning, var 74 procent 2019. Det var en ökning jämfört med 2018 då slutförandegraden var 66 procent. Däremot var slutförandegraden högre 2016 och 2017, 82 respektive 80 procent. Det har delvis varit olika utbildningar som avslutats dessa år, vilket förklarar att slutförandegraden kan variera mellan åren.

Slutförandegraden 2019 var 78 procent för kvinnor och 68 procent för män.

Diagram 2.31: Slutförandegrad efter kön, 2016–2019

Notera: De första utbildningarna med endast tillsyn avslutades 2016. Källa: SCB (2016–2018) och MYH (2019).

63 För mer information, se avsnitt 2.3 Definitioner och förklaringar.

2.3

DEFINITIONER OCH FÖRKLARINGAR

Statistiken om utbildningar, utbildningsomgångar, utbildningsanordnare och årsplatser är hämtad från myndighetens administrativa system. Denna statistik finns publicerad i form av Excel-tabeller på myndighetens statistiksida, myh.se/statistik.

Statistiken om studerande och studerande som slutfört utbildning 2015–2018 är hämtad från den officiella statistiken om konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn som Statistiska centralbyrån (SCB) ansvarar för. Vid denna rapports framtagande fanns ännu ingen statistik för 2019 publicerad. Den officiella statistiken för 2015–2018 från SCB har därför kompletterats med verksamhetsuppgifter för 2019 från Myndigheten för yrkeshögskolan. Det kan därför förekomma vissa skillnader mellan den individbaserade statistiken som presenteras här och den officiella statistiken från SCB. Skillnaderna mellan dessa verksamhetsuppgifter och den officiella statistiken bedöms emellertid vara små. Myndigheten för yrkeshögskolan har inga verksamhetsuppgifter om de studerandes nationella bakgrund, tidigare utbildningsnivå eller gymnasiebakgrund. Den statistik om detta som redovisas i rapporten avser därför 2018. Den officiella statistiken om studerande och studerande som slutfört konst- och kulturutbildning och utbildningar med endast tillsyn finns på scb.se/uf0702.

Antagna som påbörjat studier

Avser alla som är studerande eller har varit studerande på en utbildningsomgång, inklusive de som har tillkommit under utbildningens gång och de som hoppat av utbildningen. Om personen är eller har varit studerande på flera utbildningsomgångar räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal antagna är därmed inte lika med antal personer.

Antagna som påbörjat studier används som benämning när statistiken avser de utbildningsomgångar som startat under ett år.

Antagna som bedrivit studier används som benämning när statistiken avser de utbildningsomgångar som avslutats under ett år.

Födelseland

Uppgifterna om födelseland kommer från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB. Födelseland är grupperat i fem grupper:

- Sverige
- Norden utom Sverige
- EU28 utom Norden
- Övriga världen
- Uppgift saknas

Gymnasiebakgrund

Avser senaste avklarade gymnasieutbildning den sista juni det år mätningen avser. Uppgifterna kommer från Utbildningsregistret (UREG) på SCB.

Inrikes/utrikes födda

Uppgifterna om födelseland kommer från Registret över totalbefolkningen (RTB) hos SCB och avser om de studerande är födda i Sverige (inrikes födda) eller i annat land (utrikes födda).

Korta utbildningar

En konst- och kulturutbildning ska vara minst 20 veckor för att berättiga de studerande till studiestöd och minst 30 veckor för att berättiga utbildningen till statsbidrag. Om det finns särskilda skäl kan utbildningar inom kulturarvsområdet som är kortare än så få stöd. Dessa utbildningar är ofta inriktade på att ge fördjupning inom ett specifikt område och kan omfatta allt från någon dag till 30 veckors heltidsstudier i utbildningslängd även om de flesta är kortare än 20 veckor. Dessa utbildningar definieras som korta utbildningar enligt 8 § förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Län

Län avser det län där utbildningen bedrivs.

Studerande (aktiva)

Avser aktiva studerande på utbildningsomgångar som pågått minst en dag under avsedd period. För att räknas som aktiv studerande ska den studerande ha bedrivit studier på utbildningsomgången under den avsedda perioden. Den studerande ska därmed ha börjat på utbildningsomgången innan utgången av avsedd period och inte slutat före avsedd period. Den studerande ska heller inte ha avbrutit studierna innan avsedd period eller haft studieuppehåll hela den avsedda perioden.

Om en person studerar på flera utbildningsomgångar räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal studerande är därmed inte lika med antal personer. Antal aktiva personer på konst- och kulturutbildningar 2019 var 5 000, vilket var cirka 9 procent färre än antal aktiva studerande som var 5 500.

Studerande som slutfört utbildningen

Studerande som slutfört utbildningen avser studerande som nått kursernas mål i utbildningens alla delar. För de kurser som ger betyg innebär det att den studerande som lägst har betyget Godkänt i alla kurser. För de kurser som inte ger betyg innebär det att den studerande nått kursens mål i utbildningens alla kurser. Studerande som avbrutit studierna innan utbildningsomgångens slut räknas inte som slutförda oavsett om anordnaren har rapporterat in dem som detta.

Om en person har slutfört flera utbildningsomgångar under året räknas den en gång för varje utbildningsomgång. Antal studerande som slutfört utbildningar är därmed inte lika med antal personer.

Slutförandegrad

Används för att benämna andelen studerande som slutfört sin utbildning. Avser andel studerande som slutfört utbildningen i procent av alla som bedrivit studier på de utbildningsomgångar som avslutats under ett år. För definition av Studerande som slutfört utbildningen, se ovan.

Stödform

Avser den form av stöd som utbildningen har. Alla utbildningar får stöd genom att de ställs under statlig tillsyn av Myndigheten för yrkeshögskolan.

Konst- och kulturutbildningar får dessutom stöd genom att de studerande berättigas till studiestöd och utbildningarna till statsbidrag. Dessa utbildningar kan ha stöd i form av att de berättigar till enbart studiestöd, enbart statsbidrag eller både studiestöd och statsbidrag. Utbildningar med endast tillsyn har enbart stöd i form av att de står under statlig tillsyn.

Syfte

Konst- och kulturutbildningar kan ha tre olika syften:

- Högskoleförberedande utbildningar inom det konstnärliga området, det vill säga utbildningar som syftar till att förbereda för högskoleutbildningar som kan leda fram till konstnärliga examina.
- Yrkesinriktade utbildningar inom det konstnärliga och kulturella området, det vill säga utbildningar som medverkar till att utveckla ett kvalificerat yrkeskunnande inom det konstnärliga eller kulturella området.

- Utbildningar inom kulturarvsområdet, det vill säga utbildningar som har ett innehåll som syftar till att bevara eller utveckla kulturarvet.

Utbildningar med endast tillsyn behöver inte uppfylla något av de syften som gäller för konst- och kulturutbildningar.

Utbildningar och utbildningsomgångar

En utbildning definieras som ett unikt utbildningsnummer. En utbildning har en eller flera utbildningsomgångar, det vill säga utbildningsstarter för en viss tidsperiod.

Pågående utbildningsomgångar avser alla utbildningsomgångar som pågått under hela eller delar av en avsedd period (startade, avslutade och under hela perioden pågående omgångar).

Startade utbildningsomgångar avser alla utbildningsomgångar som startat under en avsedd period.

Pågående utbildningar avser alla utbildningsnummer som haft minst en pågående utbildningsomgång under en avsedd period. Om en utbildning har flera pågående omgångar under ett och samma år som har olika uppgifter när det gäller till exempel studieform eller län används uppgiften från den senast startade omgången för att beskriva utbildningen. Om en utbildning har omgångar med olika stödform under en och samma period kategoriseras stödformen utifrån kombinationen av de stödformer som gällt under perioden.

Utbildningsanordnare

En enskild fysisk eller juridisk person som anordnar en utbildning kallas för utbildningsanordnare. En utbildningsanordnare består av en organisation (motsvaras av ett organisationsnummer) med en eller flera administrativa enheter (skolor). För varje utbildning ska det finnas en ansvarig utbildningsanordnare som ansvarar för att utbildningen genomförs enligt förordningen om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar.

Utbildningsinriktning

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN inriktning. Den minst detaljerade nivån är SUN1 (en siffra). Den mest detaljerade nivån är SUN4 (tre siffror och en bokstav).

För konst- och kulturutbildningar och utbildningar med endast tillsyn används i denna rapport SUN4 vid redovisning efter utbildningsinriktning.

Utbildningslängd

Utbildningens längd anges i veckor omräknat till heltid, där 40 veckor motsvarar ett års heltidsstudier.

I rapporten har utbildningarna grupperats som Korta utbildningar och Längre utbildningar. De korta utbildningarna definieras enligt 8 § förordningen (2013:871) om stöd för konst och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar. De kan vara upp till 30 veckor långa men de flesta är kortare än 20 veckor (se definition ovan). Alla utbildningar som inte definieras som korta benämns i rapporten Längre utbildningar. Dessa utbildningar har en utbildningslängd på mellan 20 veckor och tre år.

De längre utbildningarna grupperas enligt följande tre grupper:

- 1-åriga utbildningar (20–40 veckor)
- 2-åriga utbildningar (41–80 veckor)
- 3-åriga utbildningar (81–120 veckor)

Utbildningsnivå

Avser personens högsta utbildning den sista juni det år mätningen avser. Högsta utbildning definieras enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN), nivå SUN1. Uppgifterna kommer från Utbildningsregistret (UREG) hos

SCB. Om personen saknar uppgift ifrån SUN-registret det år utbildningen startat sätts den högsta utbildningsnivån till "Uppgift saknas".

Ålder

Avser den ålder som personen hade den sista december det år mätningen avser.

Årsplatser

Beslutade årsplatser

En utbildning beviljas stöd för ett antal årsplatser. En årsplats är en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor. Utbildningsanordnaren får under ett kalenderår fördela de beslutade årsplatserna mellan olika utbildningsomgångar inom samma utbildning.

Nyttjade årsplatser

Avser de årsplatser som utbildningen har nyttjat under året. Alla årsplatser som utbildningen nyttjat ingår i detta antal, även i de fall utbildningen nyttjat fler årsplatser än vad som har beslutats för utbildningen. Antal nyttjade årsplatser beräknas utifrån hur många studerande det finns på utbildningen vid avstämningstidpunkterna den 15 februari och 15 september varje år. För korta utbildningar beräknas antal nyttjade årsplatser däremot utifrån antal studerande vid utbildningens start.

Tolkutbildningar inom folkbildningen

Sammanfattning

Tolkutbildningarna bedrivs av folkhögskolor och studieförbund och omfattar tre olika inriktningar; kontakttolk, skrivtolk samt teckenspråks- och dövblindtolk. Översiktlig information om de tre tolkinriktningarna finns i den färgade högerspalten på nästa sida.

Förändringar som kan påvisas mellan 2018 och 2019 är bland annat genomströmningen i teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen som ökade från 27 procent till 43 procent. Genomströmningen inom kontakttolk ökade också tre procentenheter. Det har varit ett minskat antal ansökningar inom alla de tre tolkinriktningarna.

Några av de viktigaste resultaten:

Kontakttolkutbildning

- Under 2019 var det 15 utbildningsstarter av grundutbildning till kontakttolk, vilket var två fler än 2018.
- Både antalet nyttjade platser samt antal ansökningar minskade något 2019.
- Det var cirka 420 deltagare som påbörjade kontakttolkutbildningen 2019, vilket var något lägre än de senaste två åren.
- Av de som påbörjade kontakttolkutbildningen 2019 var andelen kvinnor 56 procent och andelen män 44 procent.
- Arabiska var det vanligaste språket att börja en kontakttolkutbildning inom 2019, följt av persiska och somaliska.
- Antalet deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat minskade något 2019 men var fortfarande på en högre nivå än innan utökningen 2016. Cirka 200 deltagare slutförde utbildningen med godkänt resultat 2019. Ytterligare cirka 80 fick utbildningsbevis genom validering.

- Andelen deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat ökade från 36 procent till 39 procent mellan 2018 och 2019.

Skrivtolkutbildning

- Till skrivtolkutbildningen som startade 2019 sökte cirka 50 personer, vilket var färre jämfört med tidigare år.
- Under 2019 påbörjade 15 deltagare skrivtolkutbildningen.
- Totalt slutförde drygt 30 deltagare utbildningen med godkänt resultat under perioden 2017–2019, vilket innebar att 84 procent av de som påbörjade utbildningen också slutförde den.

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning

- Under 2019 startade alla de tre teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningar som beviljats start.
- Antalet ansökningar från sökande har minskat under en längre tid och 2019 inkom knappt 70 ansökningar.
- Antalet ansökningar per plats var 1,4, vilket var lika många som 2018.
- Antalet som påbörjat utbildningen ökade något 2019 jämfört med 2018. Det var drygt 30 deltagare som påbörjade utbildningen 2019.
- Könsfördelningen bland deltagarna som påbörjade utbildningen var skev, cirka nio av tio var kvinnor.
- Det var drygt 30 deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2019, vilket motsvarade 43 procent av de som påbörjade utbildningen. Andelen deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat var högre än tidigare år då det har varit knappt en tredjedel som slutfört utbildningen.

3.1

KONTAKTTOLKUTBILDNING

I rapporten redovisas statistik för den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. Utöver den genomförs även preparandkurser inför Kammarkollegiets auktorisationsprov samt fördjupnings- och fortbildningskurser för verksamma tolkar och kurser för undervisande personal.

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk ska ha samma innehåll och följa en gemensam utbildningsplan oavsett vem som bedriver den. Däremot kan den läggas upp olika beroende på studietakt, studieform och om utbildningen sker på folkhögskola eller studieförbund.

3.1.1

Utbildningar och utbildningsanordnare

Under 2019 bedrevs den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk av 11 utbildningsanordnare varav tre folkhögskolor och åtta studieförbund. Sju anordnare hade mer än en utbildningsstart och två anordnare hade inte någon ny start under 2019 utan enbart en pågående utbildning.

Totalt var det 18 beviljade utbildningsstarter för 2019. Av de beviljade starterna för 2019 var det 15 som startade och tre som ställdes in. Antalet beviljade utbildningsstarter har under perioden 2017–2019 varierat mellan 14 och 18.

På grund av brist på professionella tolkar i Sverige fick myndigheten ökade medel att fördela till kontakttolkutbildning från 2016 vilket medförde att myndigheten kunde bevilja fler utbildningar än tidigare. Det ökade beviljandet syns särskilt tydligt 2016 då extra många utbildningar beviljades start för att snabbt få igång fler utbildningar.

Tolkutbildningarna är eftergymnasiala och drivs av folkhögskolor och studieförbund. Utbildningarna förbereder för tre olika yrkesroller:

- Kontakttolk som tolkar mellan enskilda personer som inte behärskar svenska och representanter för svenska myndigheter.
- Teckenspråkstolk- och dövblindtolk som tolkar, oftast simultant, mellan talad svenska och svenskt teckenspråk. Vid tolkning för en person med dövblindhet används ofta teckenspråket taktilt.
- Skrivtolk som tolkar för personer som blivit döva eller hörselskadade i vuxen ålder, främst genom att överföra talad svenska till skrift.

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk är en halvtidsutbildning på ett år. Grundutbildningen till teckenspråks- och dövblindtolk är en heltidsutbildning på fyra år, och skrivtolkutbildningen är en heltidsutbildning på ett år. Det finns också kortare kurser för vidareutbildning, fördjupning och komplettering inom olika specialområden.

Utbildningar som bedrivs av folkhögskolor är avgiftsfria, medan studieförbund får ta ut avgifter. Vissa utbildningar ger rätt till studiemedel från CSN.

Deltagare som klarar utbildningen med godkänt resultat får ett utbildningsbevis.

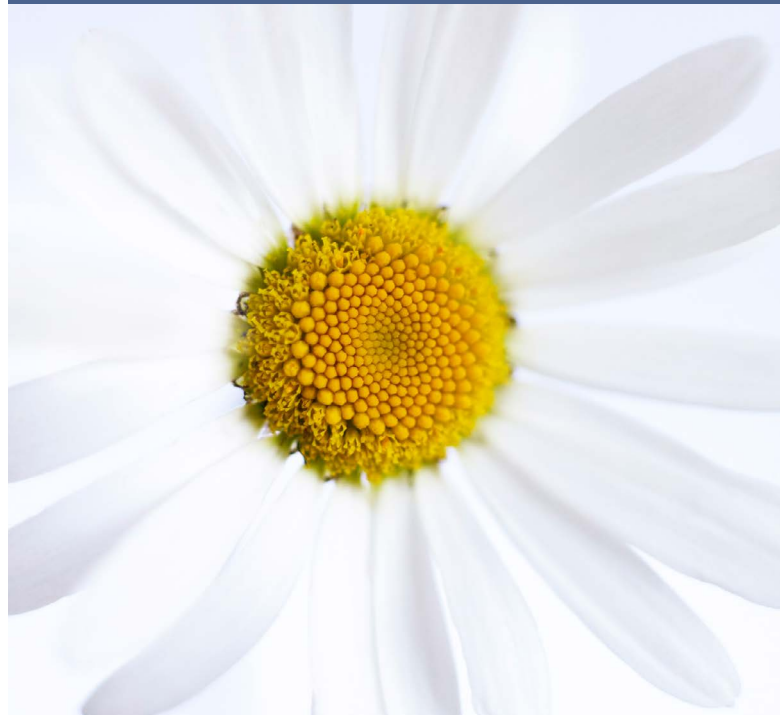
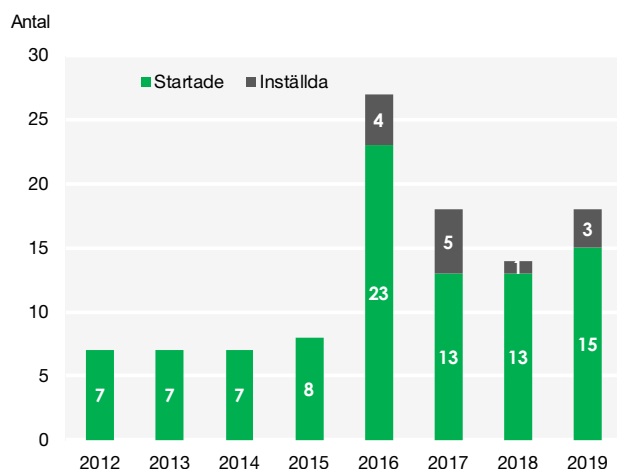

Diagram 3.1: Startade och inställda utbildningsstarter (utbildningsomgångar), 2012–2019

Källa: MYH.

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk startade i totalt sju län 2019, vilket var ett färre län än 2018. Av de 15 utbildningsstarterna var 8 på distans och 7 i bunden studieform. Samtliga utbildningar som startade 2019 hade en studietakt på halvfart.

Under 2019 påbörjades sammanhållen grundutbildning till kontakttolk i 16 språk. Det var arabiska, dari, franska, georgiska, persiska, polska, rikskinesiska, ryska, serbokroatiska, somaliska, spanska, thailändska, tigrinja, ukrainska, ungerska och uzbekiska.

Förutom den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk beviljades även drygt 58 kurser under 2019. Kurserna hade olika syfte, bland annat startades preparandkurs inför auktorisation, kompletteringskurs, samt kompetenshöjande- eller fördjupningskurs. Cirka två tredjedelar av kurserna var kompetenshöjande eller fördjupningskurser. De innefattade bland annat sjukvårdstolkning, psykisk ohälsa, rättspsykiatri, domstolstolkning, migrationstolkning, viskningstolkning, HBTQ, barntolkning, idiom, talesätt. Kurserna är korta och brukar vara mellan 20–150 timmar. Preparandkurser inför auktorisation är oftast längre (125 timmar).

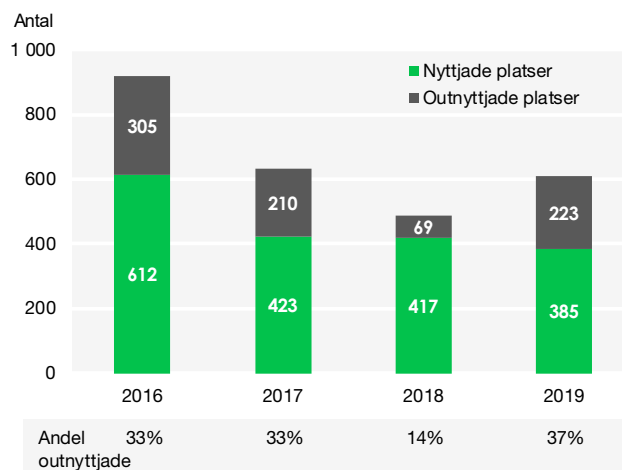
3.1.2

Platser och ansökningar från sökande

Antalet beviljade platser på den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk ökade 2016. Orsaken var att myndigheten fick mer medel att fördela till kontakttolkutbildning eftersom det fanns ett ökat behov av fler kontakttolkar. De två efterföljande åren minskade antalet beviljade platser. Mellan 2018 och 2019 ökade dock antalet beviljade platser igen. Totalt beviljades 608 platser på utbildningar med start 2019.

Av de beviljade platserna på utbildningar med start 2019 nyttjades 385 platser. Att 223 platser inte nyttjades vid start berodde dels på att tre utbildningsstarter blev inställda, dels på att platserna på startade omgångar inte nyttjades fullt ut (ungefär hälften vardera). Andelen outnyttjade platser vid utbildningens start ökade från 14 procent till 37 procent mellan 2018 och 2019. Den jämförelsevis låga andelen outnyttjade platser under 2018 berodde till största delen på att 2018 hade få inställda omgångar.

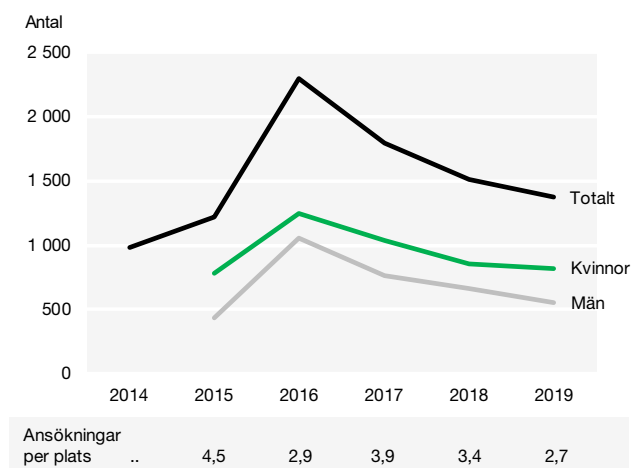
Diagram 3.2: Nyttjade och outnyttjade platser vid utbildningens start, 2016–2019

Källa: MYH.

Totalt inkom drygt 1 370 ansökningar till de utbildningar som startade 2019. Det innebär 2,7 ansökningar per plats, vilket var det lägsta antalet hittills under perioden 2015–2019. Antalet ansökningar per plats har varierat mellan 2,7 och 4,5 de senaste fem åren. Av ansökningarna 2019 var 60 procent från kvinnor och 40 procent från män.

Diagram 3.3: Ansökningar efter kön samt ansökningar per plats, 2014–2019

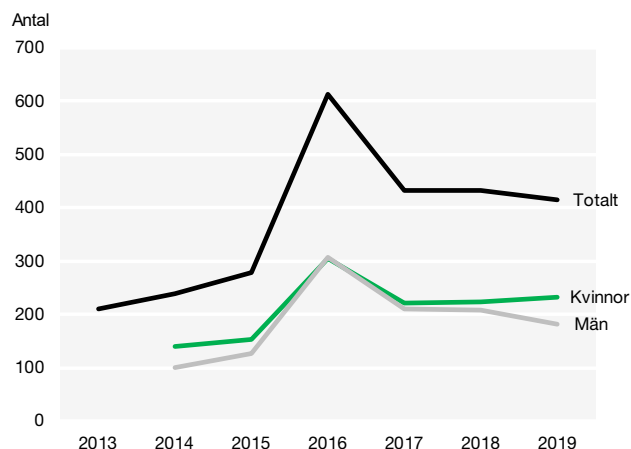
Notera: Diagrammet avser ansökningar och platser på de utbildningar som startats. Inställda starter ingår inte. Punkt (..) innebär att uppgift inte kan beräknas. Källa: MYH.

3.1.3 Deltagare

Totalt påbörjade cirka 420 deltagare den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk 2019 vilket var något lägre än de två senaste åren. Könsfördelningen bland de som påbörjat utbildningen har varit jämn, 2019 var 56 procent kvinnor och 44 procent män.

Antalet deltagare som påbörjade den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk 2016 var nästan en fördubbling jämfört med året innan. Detta var en följd av de extra medel myndigheten fick. Efter det har antalet platser och deltagare minskat igen, men antalet är fortfarande högre än 2015.

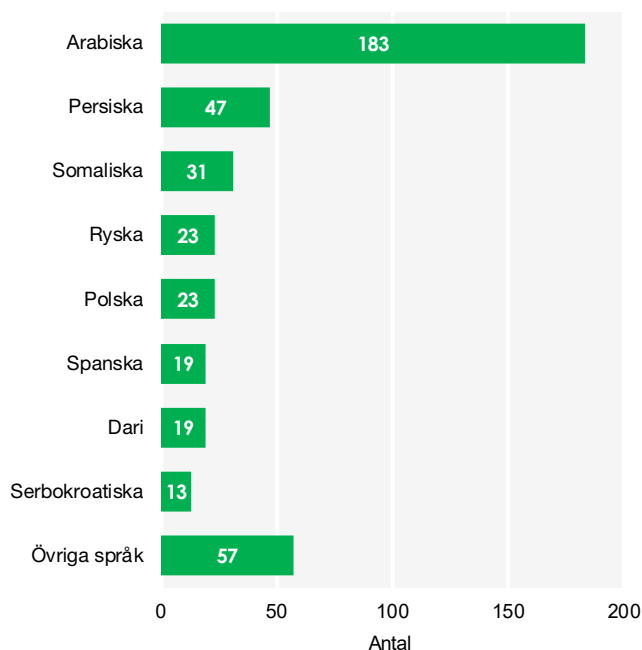
Diagram 3.4: Deltagare som påbörjat utbildningen, 2013–2019

Källa: MYH.

Under 2019 påbörjades utbildningar i 16 olika språk. Det språk som hade flest deltagare var arabiska följt av persiska och somaliska. Även 2018 var arabiska och persiska de största språken, följt av dari/pashtu. Av alla deltagare som påbörjade utbildningen 2019 utgjorde arabiska drygt 40 procent, vilket är i likhet med 2018.

Diagram 3.5: Deltagare som påbörjat grundutbildningen inom kontakttolk efter tolkspråk, 2019

Källa: MYH.

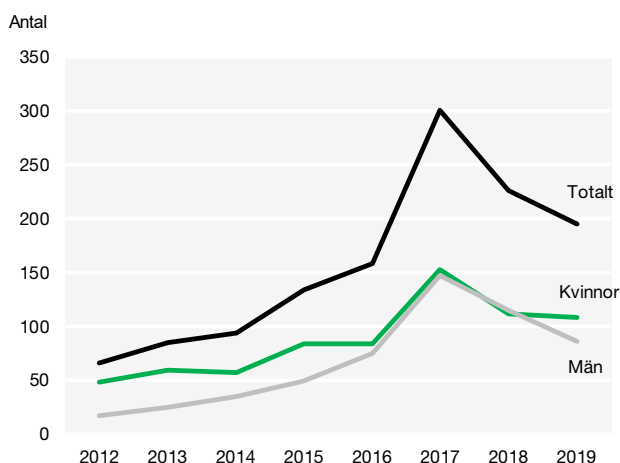
3.1.4

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Antal deltagare som slutfört den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk med godkänt resultat och därmed fått utbildningsbevis ökade mellan 2012–2017, framförallt 2017. Många av de utbildningar som avslutades 2017 startade 2016 när antalet platser utökades kraftigt. Volymökningen med ovanligt många deltagare som påbörjade utbildningen förklarar därför till stor del det höga antal som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2017. Antalet som slutfört utbildning med godkänt resultat har därefter minskat både 2018 och 2019. Totalt slutförde knappt 200 deltagare utbildningen med godkänt resultat 2019, vilket var något lägre än de två senaste åren.

Könsfördelningen hos de som slutfört utbildningen med godkänt resultat har varit jämn⁶⁴ sedan 2016 med mellan 49 och 53 procent kvinnor. Av de som slutförde utbildningen med godkänt resultat 2019 var 56 procent kvinnor och 44 procent män.

Diagram 3.6: Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat efter kön, 2012–2019

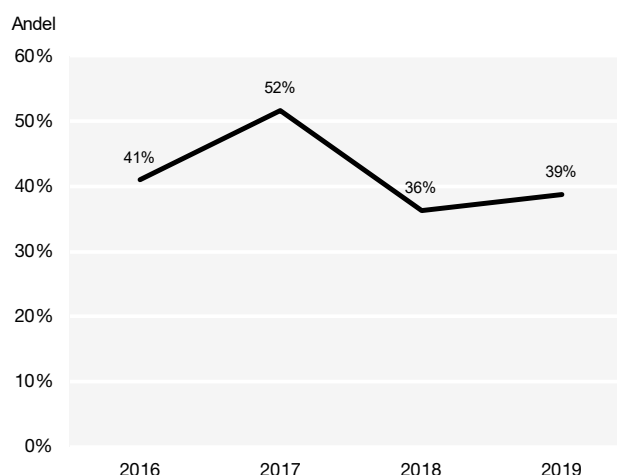
Notera: Uppgifterna avser samtliga som slutfört utbildningen med godkänt resultat under respektive år oavsett när deltagaren påbörjade utbildningen. Antalet personer som fått utbildningsbevis genom validering ingår inte i diagrammet utan redovisas i separat diagram. Källa: MYH.

Antalet som slutfört utbildningen med godkänt resultat kan relateras till antalet som påbörjade utbildningarna som avslutats under ett år. Av det antal som påbörjade

utbildningar som avslutades 2019 var det 39 procent som slutförde utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens slut.⁶⁵ Det är en ökning med tre procentenheter jämfört med 2018, men lägre än 2016 och 2017 då motsvarande andelar var 41 och 52 procent. Någon exakt jämförelse med åren 2015 och tidigare kan inte göras på grund av att beräkningssättet har förändrats. Men andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat uppskattas vara ungefär lika stor 2015 som 2016.

Det var en viss skillnad mellan kvinnor och män vad gäller andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat 2019. Andelen var 41 procent för kvinnor och 36 procent för män.

Diagram 3.7: Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat, slutår 2016–2019

Källa: MYH.

Utifrån de fyra år som det finns jämförbar statistik för utmärker sig 2017 med en högre andel som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Det finns ingen tydlig förklaring till vare sig varför andelen deltagare som slutförde utbildningen med godkänt resultat var högre 2017 än övriga år eller varför slutförandegraden därefter minskade.

Myndigheten har i dialog med anordnare och samordnare inom den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk försökt ta reda på möjliga orsaker till utvecklingen av genomströmningen i kontakttolksutbildningen.⁶⁶

⁶⁴ En jämn könsfördelning anses råda då både andelen kvinnor och män är minst 40 procent. Källa: www.jamstall.nu.

⁶⁵ Andelen godkända deltagare avser inte den faktiska andelen av de som påbörjat utbildningen eftersom deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden, för mer information se avsnitt 3.4 Definitioner och förklaringar.

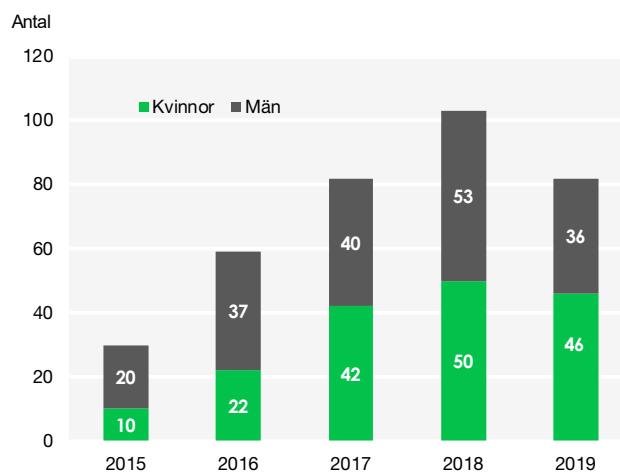
⁶⁶ Dialog med anordnare och samordnarna under 2019, samt dialog med samordnarna våren 2020.

Att andelen som slutförde utbildningen med godkänt resultat var högre 2017 skulle bland annat kunnat berott på händelser i omvärlden och att efterfrågan på tolkar var högre i och med flyktingströmmarna. Att efterfrågan på tolkar tidigare var stor kan ha motiverat fler att söka sig till kontakttolkutbildningen men även motiverat deltagarna i större utsträckning att slutföra utbildningen. Det var också tydliga krav från myndigheter och andra instanser som använde sig av tolkar att kontakttolkarna skulle vara utbildade.

Det finns sedan många möjliga orsaker till att genomströmningen minskade efter 2017. I dialog med anordnarna har det bland annat framkommit att det kan ha berott på att det var färre sökande till tolkutbildningarna samtidigt som antalet platser inom tolkutbildningarna har utökats. De som blivit antagna senaste året har inte haft yrkeserfarenhet som tolk i samma utsträckning som deltagarna hade tidigare år, och därmed kanske inte heller haft en tydlig bild av vad yrket innebär. Det i sin tur skulle ha kunnat bidra till att fler hoppat av utbildningen när de insåg vad som krävdes och vilka förhållanden en tolk arbetar under osv. Fler deltagare med kortare vistelsetid i Sverige kan också ha gjort det svårare att klara utbildningen på grund av svårigheter med svenska språket. Gemensamma likvärdiga prov har implementerats inom grundutbildningen till kontakttolk. Speciellt de muntliga proven har blivit svårare att klara vilket också kan ha bidragit till att fler inte slutfört utbildningen med godkänt resultat.

Hösten 2013 påbörjade myndigheten ett projekt för att främja validering av reell kompetens bland redan verkssamma kontakttolkar. De första valideringarna genomfördes under 2015. Därefter har arbetet med validering intensifierats. Mellan 2015 och 2018 ökade antalet som fått utbildningsbevis genom validering årligen men under 2019 minskade antalet. Det var drygt 80 personer som fick utbildningsbevis genom validering 2019 att jämföra med drygt 100 personer 2018. Antalet validerade 2019 är dock i nivå med 2017. Av de som fick utbildningsbevis genom validering 2019 var 56 procent kvinnor och 44 procent män.

Diagram 3.8: Antal som fått utbildningsbevis genom validering efter kön, 2015–2019

Källa: MYH.

Sammantaget fick cirka 280 personer utbildningsbevis inom den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk 2019 (inklusive både grundutbildningen till kontakttolk samt validering) jämfört med 330 respektive 380 personer 2018 och 2017.

3.2

SKRIVTOLKUTBILDNING

3.2.1

Utbildning och utbildningsanordnare

Skrivtolkutbildningen omfattar ett års heltidsstudier. Det var en folkhögskola som bedrev skrivtolkutbildningen 2012–2019 och det har varit samma utbildningsanordnare alla dessa år.

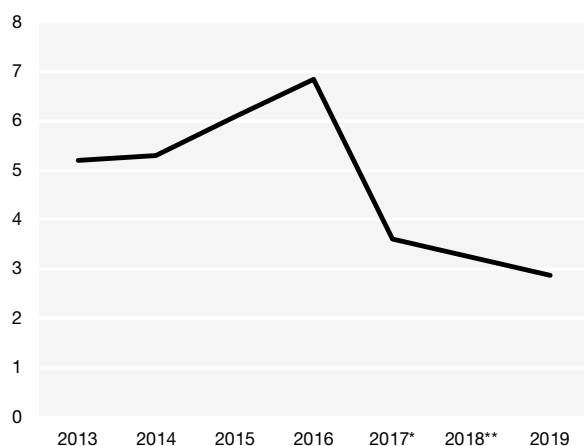
3.2.2

Platser och ansökningar

Skrivtolkutbildningen har sedan 2013 beviljats en utbildningsstart (utbildningsomgång) per år med mellan 12 och 16 platser. År 2019 beviljades en omgång med 16 platser. Omgången som var planerad att starta 2017 flyttades fram till början av 2018 på grund av för få sökande med rätt förkunskaper. Det var därmed ingen skrivtolkutbildning som startade 2017 och istället två omgångar som startade 2018.

Till utbildningen som startade 2019 inkom 46 ansökningar, det motsvarar 2,9 ansökningar per plats. Antal ansökningar per plats har minskat årligen sedan 2016 och 2019 var de hälften så många som 2016.

Diagram 3.9: Ansökningar per plats, 2013–2019

* Avser utbildningsstarten hösten 2017 som på grund av få sökande flyttades fram till 2018 då en ny ansökningsomgång genomfördes.

** Avser två utbildningsstarter. Källa: MYH.

Det har varit fler kvinnor än män som söker till skrivtolkutbildningen. Sedan 2012 har omkring 70–90 procent av ansökningarna kommit från kvinnor.

3.2.3

Deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Under 2019 var det 15 deltagare som påbörjade skrivtolkutbildningen. För åren 2017–2019⁶⁷ påbörjade i snitt 15 deltagare per startad utbildningsomgång inom skrivtolkutbildningen. År 2017 påbörjades ingen utbildning utan den flyttades istället fram till 2018. Könsfördelningen bland de som påbörjade utbildningen har varit ojämn med cirka 80 procent kvinnor och 20 procent män under perioden 2015–2019.

Totalt har 31 deltagare slutfört utbildningen med godkänt resultat och fått ett utbildningsbevis under perioden 2017–2019. Det innebär i genomsnitt 10 deltagare per omgång. Det var något mer än åren 2014–2016 då det i genomsnitt var 8 deltagare per år som slutförde utbildningen med godkänt resultat. Andelen som slutförde skrivtolkutbildningen med godkänt resultat under perioden 2017–2019 var 84 procent.

Utöver de 31 deltagarna som slutförde utbildningen med godkänt resultat, fick 8 personer utbildningsbevis genom validering under perioden 2017–2019. Trots att uppgifterna om deltagare på skrivtolkutbildningen redovisas sammanlagt för tre år baseras uppgifterna på få individer. Variationerna över tid kan därför bli stora.

67 Uppgifterna om deltagare och deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas summerat för treårsperioder eftersom antalet individer är få för varje enskilt år. För 2017 saknas viss information då den planerade omgången flyttades fram.

3.3

TECKENSPRÅKSTOLK- OCH DÖVBLINDTOLKUTBILDNING

Förutom grundutbildningen startade även fyra kurser inom teckenspråks- och dövblindtolkning under 2019. Det var kurser inom handledarutbildning samt tolkning inom psykiatri. Kursernas omfattning varierade mellan två dagar och två månader.

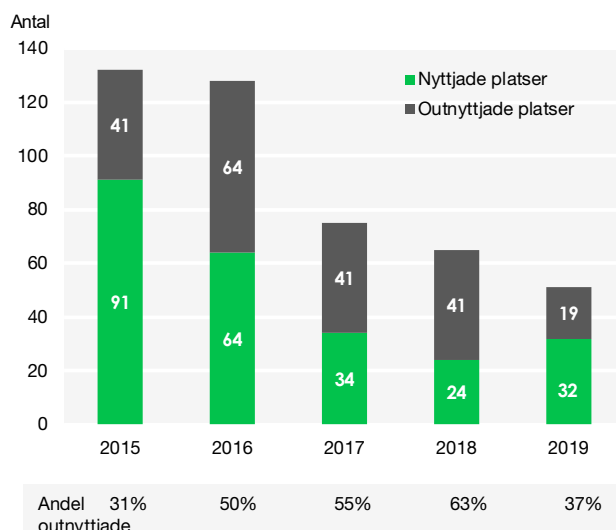
3.3.2

Platser och ansökningar från sökande

Mellan 2015 och 2019 minskade antalet platser på teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen successivt, dels på grund av att myndigheten har beviljat färre platser till nya utbildningsstarter, dels på grund av att folkhögskolor ställde in utbildningsstarter år 2015 och 2016.

Antalet platser på teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningar har minskat mellan 2015 och 2019, från 132 platser till 51 platser. Samtidigt har andelen utnyttjade platser varit stor. Andelen utnyttjade platser vid utbildningens start ökade mellan 2015 och 2018, från 31 procent 2015 till drygt 60 procent 2018. Att andelen ökade beror på att tre av utbildningsanordnarna fick fler antal platser beviljade 2017–2018 än tidigare år samtidigt som antalet ansökningar till utbildningarna var lågt. 2019 minskade andelen utnyttjade platser till 37 procent, både på grund av färre beviljade platser men även fler nyttjade platser.

Diagram 3.11: Nyttjade och outnyttjade platser vid utbildningens start, 2015–2019

Källa: MYH.

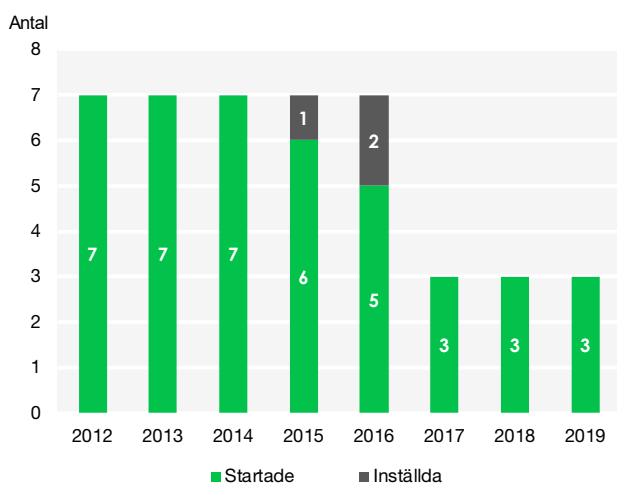
3.3.1

Utbildningar och utbildningsanordnare

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen är en fyraårig utbildning på heltid som startar årligen i augusti. Mellan 2012 och 2016 var det sju beviljade utbildningsstarter per år. Eftersom samhällets framtida behov av teckenspråks- och dövblindtolk bedömts minska på sikt⁶⁸ beslutade myndigheten i januari 2017 att minska antalet platser.⁶⁹ Därför beviljades enbart tre folkhögskolor nya utbildningsstarter hösten 2017.

Som en följd av signaler om behov av förändrad dimensionering valde en folkhögskola att ställa in sin utbildningsstart 2016. Ytterligare en folkhögskola ställde in sin utbildningsstart 2016 på grund av för få sökande. Alla tre utbildningsstarterna hos de anordnare som efter nerdragningen fortfarande var beviljade, startade sina omgångar 2017–2019.

Diagram 3.10: Startade och inställda utbildningsstarter (utbildningsomgångar), 2012–2019

Källa: MYH.

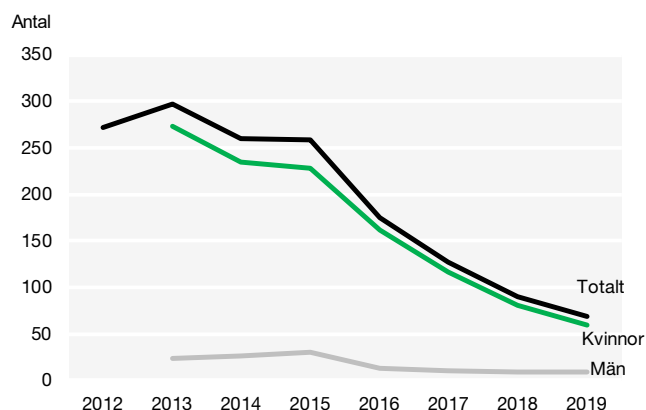
⁶⁸ Det framtida behovet av teckenspråks och skrivtolkar, en översyn av tolkutbildningar vid folkhögskolorna. Statskontorets rapport 2015:25.

⁶⁹ Dnr MYH 2016/790, Dimensioneringen av utbildningsplatser för teckenspråkstolk- och skrivtolkutbildningen.

Antalet ansökningar till utbildningen har minskat över tid. Totalt inkom 69 ansökningar från sökande till de tre utbildningar som startade 2019. Att antalet ansökningar minskade mellan 2016 och 2017 berodde både på att det fanns färre utbildningar att söka till, och på att de tre skolor som startade en ny omgång 2017 fick minskat antal ansökningar till sina utbildningar jämfört med tidigare. Antalet ansökningar per plats minskade årligen mellan 2015 och 2018, från 2,2 till 1,4 ansökningar per plats. År 2019 var antal ansökningar per plats fortsatt 1,4. Att det var oförändrat jämfört med 2018 trots att antalet ansökningar minskat beror på att det beviljades färre platser 2019.

En majoritet av ansökningarna 2019 var från kvinnor, vilket var i likhet med tidigare år. Under perioden 2013–2019 har mer än 9 av 10 ansökningar kommit från kvinnor.⁷⁰

Diagram 3.12: Ansökningar efter kön samt ansökningar per plats, 2012–2019

Ansökningar per plats	..	1,9	1,9	2,2	1,9	1,7	1,4	1,4
-----------------------	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

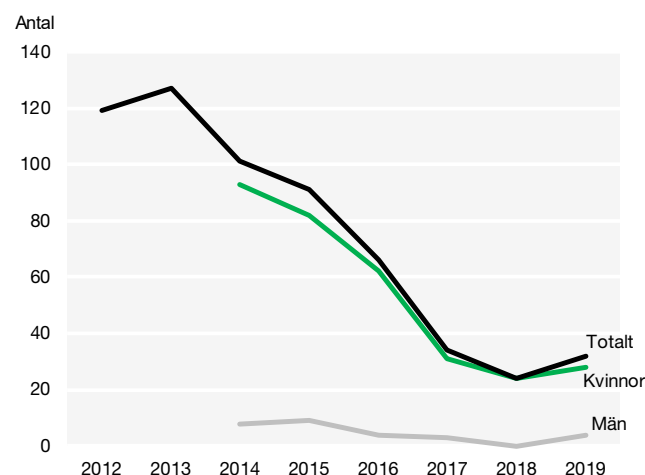
Notera: Diagrammet avser utbildningar som startats. Inställda starter har exkluderats från både ansökningar och platser. Källa: MYH.

3.3.3 Deltagare

Antal deltagare som påbörjat en teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildning har minskat efter 2013 från att tidigare ha varit omkring 120 deltagare per år. Minskningen därefter beror både på minskat antal beviljade platser men även på en minskad nyttjandegrad av befintliga platser.

Mellan 2018 och 2019 ökade emellertid antalet deltagare som påbörjade utbildningen⁷¹, från 24 deltagare till 32 deltagare. Liksom tidigare år var de allra flesta kvinnor.

Diagram 3.13: Deltagare som påbörjat utbildningen Antal efter kön, 2013–2019

Källa: MYH.

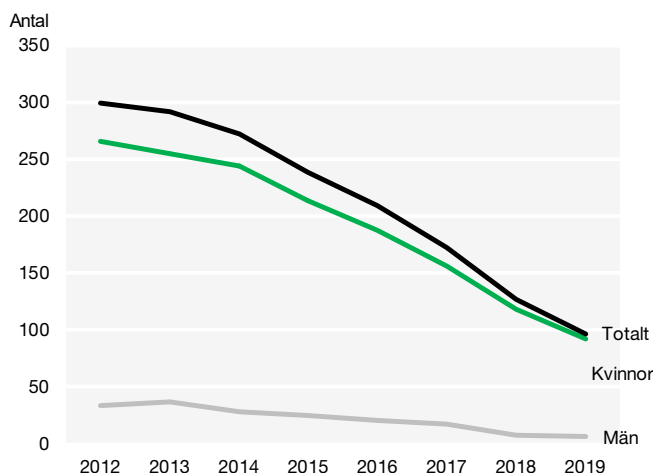
Under 2019 var det i genomsnitt cirka 100 deltagare per termin⁷². Antalet har minskat årligen sedan 2013, vilket främst beror på att färre påbörjat utbildningen. Drygt nio av tio deltagare var kvinnor (95 procent 2019).

70 För 2012 finns inga uppgifter om antal ansökningar efter kön.

71 Med påbörjade avses deltagare som börjat första terminen i årskurs ett på utbildningen. Nya deltagare som påbörjat utbildningen i högre årskurser ingår inte i detta antal.

72 Se avsnitt 3.4 Definitioner och förklaringar.

Diagram 3.14: Genomsnittligt antal deltagare per termin på utbildningen efter kön, 2012–2019

Källa: MYH.

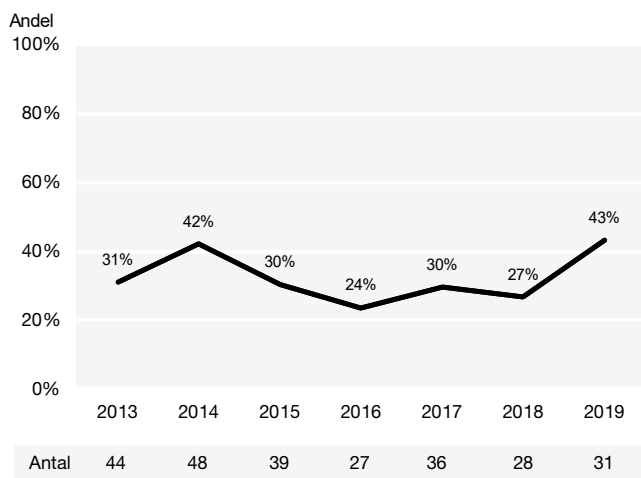
3.3.4

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Under 2019 slutförde 31 deltagare teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen med godkänt resultat. Antalet har varierat under perioden 2013–2018 och har varit cirka 25–50 deltagare per år. Eftersom de utbildningar som slutade 2019 startade 2015 har det minskade antalet som påbörjade en utbildning sedan 2016 och framåt ännu inte påverkat antalet deltagare som slutfört utbildningen.

Av det antal deltagare som påbörjade utbildningen fyra år tidigare slutförde 43 procent utbildningen med godkänt resultat 2019.⁷³ Eftersom det är relativt få som går utbildningen påverkar varje enskild deltagare andelen i stor utsträckning och förändringar mellan åren bör därför tolkas med viss försiktighet. Sammanlagt var det mindre än en tredjedel av det antal som påbörjade utbildningen som också slutförde den sett över hela perioden 2013–2019.

Diagram 3.15: Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat, 2013–2019

Källa: MYH.

De två första åren på utbildningen fokuserar undervisningen på teckenspråk medan de två sista åren fokuserar på själva tolkningen. De flesta avhopp sker mellan det andra och tredje året på utbildningen. Cirka en fjärdedel av de som påbörjar utbildningen har, under de senaste åren, hoppat av mellan andra och tredje året. Sammanlagt har nästan 6 av 10 deltagare hoppat av innan tredje året börjar. Av de deltagare som påbörjar är tre fullföljer majoriteten utbildningen.

Skälen till att deltagare inte går en hel utbildning kan vara olika. Det skulle kunna bero på att det är en lång utbildning och att vissa deltagare inte heller har för avsikt att fullfölja utbildningen och arbeta som tolk utan vill enbart lära sig teckenspråk. Dessa deltagare hoppar då av utbildningen efter den inledande språkutbildningen i teckenspråk.⁷⁴ Arbetsmarknadens osäkerhet på grund av varierad efterfrågan på tolkar skulle också kunna vara en faktor som påverkar avhopp.

Avhoppet på de utbildningar som pågår och kommer att avslutas under 2020 har en något högre andel avhopp jämfört med de utbildningar som avslutades 2019. Detta tyder på att andelen som slutför utbildningen med godkänt resultat kan komma att bli något lägre 2020 än 2019.

⁷³ Andelen godkända deltagare avser inte den faktiska andelen av de som påbörjat utbildningen eftersom beräkningen inte tar hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. För mer information, se avsnitt 3.4 Definitioner och förklaringar.

⁷⁴ Dnr MYH 2014/3711, Myndigheten för yrkeshögskolan "Syn på målluppfyllnad och kvalitetsarbete hos anordnare av teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningar".

3.4

DEFINITIONER OCH FÖRKLARINGAR

Tolkutbildningarna inom folkbildningen har funnits inom Myndigheten för yrkeshögskolans ansvarsområde sedan den 1 juli 2012. Den statistik om tolkutbildningar som redovisas i den här rapporten avser därför inga år före 2012.

Myndigheten samlar inte in personuppgifter om deltagarna vid tolkutbildningarna med undantag för vilka deltagare som slutfört den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk med godkänt resultat eller fått sina kunskaper prövade eller validerade med godkänt resultat. Detta är uppgifter som utbildningsanordnarna rapporterar in till myndigheten. Övriga uppgifter som används för att framställa statistik om deltagarna på tolkutbildningarna samlas in från anordnarna som antalsuppgifter på gruppnivå.

Statistiken om tolkutbildningarna finns även publicerad i form av Excel-tabeller på myndighetens statistiksida, myh.se/statistik.

Kontakttolkutbildning

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Uppgifter om antal sökande till de utbildningar som startat under året har samlats in direkt från respektive anordnare. (Uppgifter avseende tidigare år har även hämtats från samordnarfunktionen för den sammanhållna grundutbildningen). Det är endast antalsuppgifter som rapporteras in vilket innebär att en person som sökt till flera utbildningsstarter räknas flera gånger. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal unika sökande personer.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag. I de fall anordnaren uppgett att de har tagit in fler deltagare än det finns platser (överintag) så är även dessa deltagare medräknade.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har slutfört utbildningen med godkänt resultat på samtliga delkurser och därmed fått ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån utbildningens avslutsår. Alla deltagare som rapporterats ska ha slutfört utbildningen med godkänt resultat och fått utbildningsbevis utfärdat senast sista februari året efter utbildningens avslutsår ingår i antalet. Deltagare som slutför utbildningen med godkänt resultat och får utbildningsbevis utfärdat efter detta räknas till senare år. Deltagare som slutför sin utbildning med godkänt resultat genom komplettering av tidigare påbörjad utbildning räknas till avslutsåret för den utbildning där komplettering och inrapportering skett (enligt förfarandet ovan). Personer som fått utbildningsbevis genom validering (se definition nedan) ingår inte i detta antal utan redovisas separat.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat senast två månader efter utbildningens avslut dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start.

Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen. Andelen redovisas efter utbildningens avslutsår. Till och med 2015 ingick i denna andel även deltagare som fått utbildningsbevis senare än två månader efter utbildningens avslut. Andelen som slutfört utbildningen med godkänt resultat är därför inte jämförbar längre bakåt i tiden än 2016.

Personer som fått utbildningsbevis genom validering

Verksamma tolkar som saknar fullständig utbildning kan få sina kunskaper prövade eller validerade. Det innebär att man får sin kompetens och sina kunskaper bedömda i relation till den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk. Resultatet kan bli att personen får ett utbildningsbevis då kunskaperna motsvarar grundutbildningens mål, att personen behöver gå delar av grundutbildningen eller att personen behöver gå hela grundutbildningen.

Med utbildningsbevis genom validering avses här att personen antingen bedömts ha kunskaper motsvarande utbildningens mål och därmed fått utbildningsbevis eller att personen behövt komplettera med delar av utbildningen och efter kompletteringen fått utbildningsbevis.

Personer där valideringen resulterade i att de behövde gå hela grundutbildningen, det vill säga inte kunnat tillgodoräkna sig några delar av utbildningen alls, räknas inte in i detta antal. Om dessa påbörjar grundutbildningen och slutför den med godkänt resultat ingår de istället i antalet deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat.

Antal personer som fått utbildningsbevis genom validering räknas på samma sätt som antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Personer som fått utbildningsbevis genom validering och som rapporterats in på de listor som avser utbildningar som avslutats under året räknas till detta år så länge personen fått utbildningsbeviset utfärdat senast sista februari året efter. Ett mindre antal deltagare räknas därför med i statistiken för ett visst år även om utbildningsbeviset egentligen utfärdats i januari eller februari året därefter.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Före 2015 beslutade myndigheten inte om antalet deltagarplatser utan utbildningsanordnarna fick istället ett visst belopp beviljat. Från och med 2015 beviljar myndigheten statsbidrag för ett visst antal deltagarplatser. Anordnarna kan anta fler sökande än antalet deltagarplatser till utbildningen.

Under 2015 fanns även möjlighet att få statsbidrag utbetalat för någon enstaka ytterligare plats än vad som beviljats. Från och med 2016 betalar inte myndigheten ut statsbidrag för fler platser än vad som beviljats.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik lokal avdelning på ett studieförbund eller en specifik folkhögskola. För den specifika folkhögskolan eller det specifika studieförbundet finns en huvudman som kan vara folkrörelser eller andra organisationer, regioner och kommuner.

Utbildningsstart (utbildningsomgång)

Avser en viss starttidpunkt för en utbildning. En utbildning kan ha en eller flera utbildningsstarter (utbildningsomgångar).

Skrivtolkutbildningen

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Utbildningsanordnaren lämnar till myndigheten in uppgift om antalet ansökningar till den utbildning som startat under året. Ansökningar avser här inte unika personer eftersom det var två utbildningsstarter under 2018.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har fullföljt utbildningen och med godkänt resultat uppnått målet för utbildningen. Dessa erhåller ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån det år deltagaren erhållit sitt utbildningsbevis.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Utbildningsanordnaren får anta fler sökande än detta till utbildningen men myndigheten betalar inte ut statsbidrag för fler platser än beviljat.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik folkhögskola.

Teckenspråkstolk- och dövblindtolkutbildningen

Ansökningar

Avser ansökningar från sökande. Varje utbildningsanordnare lämnar till myndigheten in uppgift om antalet sökande till den utbildning som startat under året. Det är endast antalsuppgifter som rapporteras in vilket innebär att en person som sökt till flera skolor räknas en gång för varje skola. Antal ansökningar är därmed inte detsamma som antal unika personer.

Deltagare som påbörjat utbildningen

Avser deltagare som påbörjat termin 1 och finns på utbildningen vid första rekvisitionen av statsbidrag.

Deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat

Avser deltagare som har fullföljt utbildningen och med godkänt resultat uppnått målen med utbildningen. Dessa erhåller ett utbildningsbevis.

Antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat redovisas utifrån det år deltagaren erhållit sitt utbildningsbevis.

Andel deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat. Andelen avser antal deltagare som slutfört utbildningen med godkänt resultat dividerat med antal deltagare som påbörjade utbildningen vid utbildningens start. Måttet tar inte hänsyn till att deltagare kan ha gått in och ut ur utbildningen under studietiden. Andelen avser därför inte den faktiska andelen godkända deltagare av de som påbörjat utbildningen.

Genomsnittligt antal deltagare per termin

Avser antal deltagare i samtliga årskurser på utbildningen. Då uppgift om unika antalet deltagare under året saknas, räknas ett genomsnitt av antal deltagare i samtliga årskurser på våren och antal deltagare i samtliga årskurser på hösten.

Platser

Avser beviljade utbildningsplatser med statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskolan. Anordnarna får anta fler än dessa till utbildningen men myndigheten betalar inte ut statsbidrag för fler platser än vad som beviljats.

Utbildningsanordnare

Avser i rapporten en specifik lokal avdelning på ett studieförbund eller en specifik folkhögskola. För den specifika folkhögskolan finns en huvudman som kan vara folkrörelser eller andra organisationer, regioner och kommuner.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se